ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

6 динара

БРОЈ 1382

23.6.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

Ripley Веровали или не!

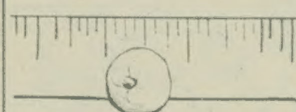
АМЕРИЧКЕ ТРУПЕ

које су у поноћ 17. јула 1779. кренуле да освоје **Стони Поинт** у коме су били Британци, да би се осигурали од случајног пуцња који би одао њихову намеру, кренули су у напад **ненапуњених пушака** само с бајонетима.

ЗАМАК

Дом бившег гувернера Род Ајленда **саграђен је тако да личи на старе енглеске замкове.**

ПОТПУНО ЗРЕО ПАРАДАЈЗ

чији је пречник био свега 9 милиметара одгајио је Огестес Бергер из Берклија (САД)

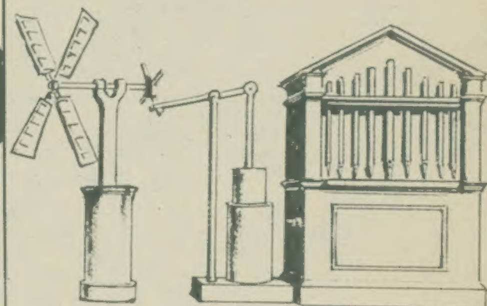
ДАРД ХАНТЕР

амерички писац, издао је 5 књига које су од почетка до краја биле **дело његових руку: сам је произвео хартију, направио слова и штампао своје рукописе.**

ПРОСЈАЦИ

у 16. веку у Венецији често су носили **кукуљице.**

ОРГУЉЕ

проналазак Херона, александријског научника из II века, радиле су помоћу мале **ветрењаче.**

2-12

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● већина жена на свету шије привлачећи кроз тканину иглу здесна налево. Ескимке шију супротно — слева надесно.

● утврђено је да у тренутку велике нервне напетости проузроковане неком катастрофом, животиње, као слонови, мајмуни и јелени, плачу.

● извесна Моли Вулф из Оклахоме морала је да плати казну од 20 долара судији за прекршаје јер се њен пас кретао недозвољеном брзином. Наиме, бежећи од шинтера, њен пас је јурио 50 км на час.

● данас људи говоре мање и спорије него пре последњег рата. Тако, на пример, тврде стручњаци, жене у просеку изговоре у минуту 160 речи, док су пре рата изговарале 175.

● пре извесног времена умро је у Јоркширу (Енглеска) Перси Шо који је 1933. године пронашао "мачје око" које се поставља на камене стубове дуж пута јер ноћу светли и упозорава во-

заче. Кажу да је Перси Шо дошао на идеју да се овако обележавају ивичњаци пошто је једне ноћи изненада скренуо с пута и сигурно би се сурвао у провалију да га није спасло светлуцање очију једне мачке.

● бурница, морска ласта, пушта звуке који су слични буци коју ствара моторни чамац.

● чак и сада у неким племенима која живе на висоравнима Нове Гвинеје жене на необичан начин изражавају жалост за изгубљеним сином — одсеку прст.

● на улазу у град Цером, у Аризони, стоји табла на којој је назначено постепено опадање

становништва. А када је и последњи становник напустио град, неко је на табли додао још две речи: град утвара.

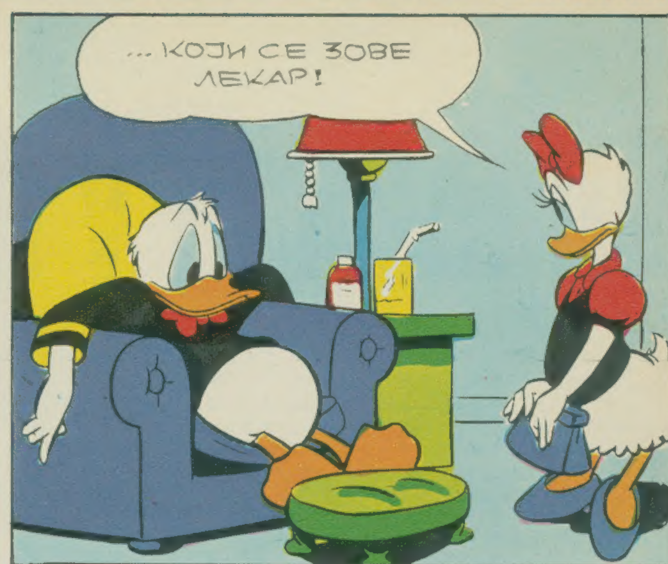

● аустралијски фазани могу да лете већ 24 часа после рођења. Наиме, ове птице рађају се са перјем на крилима и репу за разлику од других које су голуждраве.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

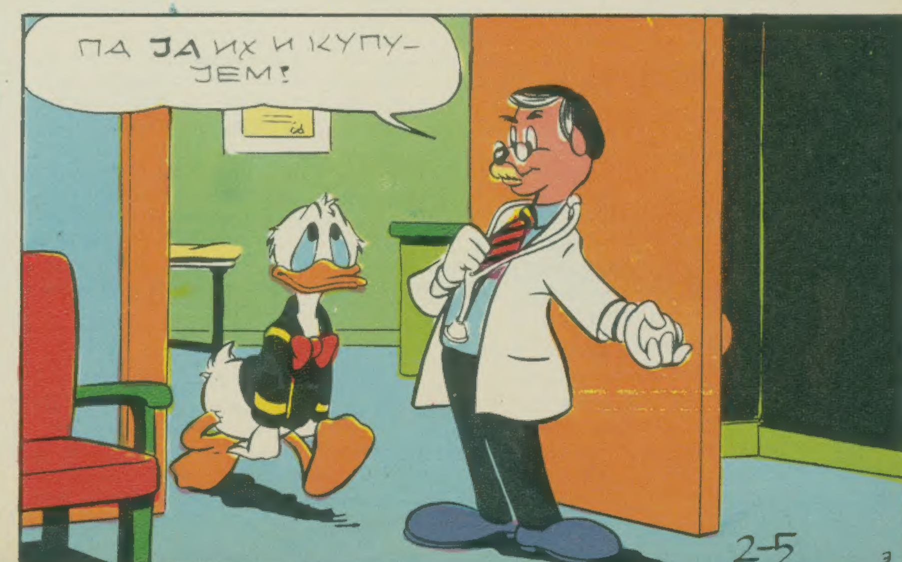

★ ★ ЂАК — ДЕЛЕГАТ НА XI КОНГРЕСУ СКЈ ★ ★

Владанка у фармеркама

ДЕВОЈКА КОЈА ИМА ВРЕМЕНА ЗА СВЕ: ЗА ПОРОДИЧНИ ХОБИ — ОСВАЈАЊЕ ПОХВАЛНИЦА И ПЕХАРА, ЗА УЧЕЊЕ, СПОРТ, ЗАБАВУ И ПОЛИТИКУ.

Отац Миодраг дошао је кући и донео похвалницу општине Врачар, у Београду, за рад у комисији која се брине о опреми и одржавању склоништа по зградама. Неколико минута пре њега, четрнаестогодишња кћерка Зорица стигла је са похвалницом, али за освојено прво место на општинском такмичењу у пливању. А где ли је Владанка? — бринула се мајка Нада. — Већ је касно, а ње још нема из школе?

Појавила се тек предвече, тог 6. априла ове године, носећи у рукама — похвалницу за рад у омладинској организацији и вест:

— Делегат сам на Једанаестом конгресу СКЈ!

Представник генерације која долази, која је већ дошла.

ЗАЈЕДНО СА НАЈИСКУСНИЈИМ

У малом стану у Улици Пролетерских бригада у Београду, у поткровљу зграде окружене тек пролисталим липама — славље. Иако је за породицу Ставрић добијање диплома, похвалница или пехара постало нешто свакодневно, вест коју је то вече саопштила осамнаестогодишња Владанка, одлична ученица четвртог разреда Четрнаесте београдске гимназије, била је нешто посебно. Нешто што испуњава поносом и обавезује. Не само Владанку и њене најближе, већ и читаву генерацију младих, у име које ће ова девојка у „џинсу", са коврџама до очију и преко образа, учествовати на Једанаестом конгресу наше Партије, раме уз раме са оним најискуснијим, са онима који су стварали ово што сада и она ужива. И дограђује! — додаје ова девојка.

Владанка је још 1976. године, у другом разреду гим

Владанка Ставрић, ученица Четрнаесте београдске гимназије

ДЕСЕТ КОНГРЕСА

КОНГРЕС УЈЕДИЊЕЊА радничких, социјалистичких и комунистичких организација и група, у циљу стварања јединствене партије југословенског пролетаријата, одржан је у Београду од 20. до 24. априла 1919. године, у хотелу „Славија". Ту је одлучено да партија добије назив — Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста), па се овај конгрес с правом може сматрати Оснивачким конгресом Комунистичке партије Југославије, односно данас Савеза комуниста Југославије.

ДРУГИ КОНГРЕС одржан је у Вуковару од 20. до 24. јуна 1920. године. Тада је усвојен Први програм КПЈ, који је поднео секретар Партије Филип Филиповић. У складу са тим програмом промењено је и име Партије у Комунистичка партија Југославије.

ТРЕЋИ КОНГРЕС КПЈ био је у Бечу, од 17. до 22. маја 1926. године. То је време фракцијских борби у Партији које нису успели да отклоне ни неколико пленума одржаних током 1926—1927. године. Метални радник Јосип Броз, тадашњи организациони секретар Мјесног комитета КПЈ у Загребу и истакнути синдикални функционер, на познатој Осмој загребачкој мјесној конференцији иступа са рефератом у коме осуђује леву и десну фракцију и обезбеђује подршку већине делегата.

ЧЕТВРТИ КОНГРЕС одржан је од 6. до 9. новембра 1928. године, у Дрездену. Поред разматрања основних проблема радничких покрета, овај конгрес се бавио унутарпартијским односима и осудио фракционаштво.

ПЕТИ КОНГРЕС одржан је у Београду, јула 1948. године. На конгресу је анализиран историјски развитак КПЈ, а посебно њена улога у организовању и вођењу ослободилачког рата и револуције и у социјалистичкој изградњи. Тим анализама одбачене су као клеветничке тврдње изложене у Резолуцији Информбироа о стању у КПЈ. (Резолуција оцењује да је КПЈ ситнобуржоаска партија која води опортунистичку политику мирног урастања капиталистичких елемената у социјализам, јер се налази на националистичким и антисовјетским позицијама.)

ШЕСТИ КОНГРЕС КПЈ одржан је у Загребу, новембра 1952. године. На њему је критикована блоковска подела света и политика хладног рата, као и стаљинизма. У погледу унутрашњег развитка Конгрес је увођење радничког самоуправљања (1950. године) оценио као преломни корак у развијању непосредне социјалистичке демократије и изјаснио се за линију одумирања функција државе и јачање материјалне основе самоуправљања.

СЕДМИ КОНГРЕС СКЈ одржан је у Љубљани, априла 1958. године. Истакнути су принципи активне мирољубиве коегзистенције у међународним односима. Резултат тих напора и интензивна активност Јосипа Броза Тита изражени су у постављању основа покрета несврставања, а СКЈ је успоставио везе и сарадњу са многим радничким и ослободилачким покретима.

ОСМИ КОНГРЕС СКЈ одржан је у Београду, децембра 1964. године. Захтеви Конгреса да се привреда одлучније ослобађа административних стега, да обезбеди слободно деловање економских закона и на тој основи постигне усклађивање потрошње са производњом, модернизација привреде и њено укључивање у међународну поделу рада... — постали су основа на којој је средином 1965. године донесен план привредне реформе.

ДЕВЕТИ КОНГРЕС одржан је у Београду, марта 1969. године. На њему се СКЈ још одлучније изјаснио за афирмацију непосредних произвођача који треба да располажу резултатима свога рада, за усмеравање проширене репродукције и за преуређење Федерације на основама права сваког народа на битне елементе државности и одлучивања о условима и односима унутар својих република, зависно од сопствених могућности, потреба, традиција...

назије, постала члан СКЈ, а у два мандата бирана је у секретаријат основне организације СКЈ своје школе. У витринама њене собе стоје многе дипломе и похвалнице за друштвени рад, као и за учење: била је „вуковац“ у осмогодишњој школи, добила је Аласову диплому, па награду Светозар Марковић, чак и Спартакову диплому за физичко васпитање... сада се припрема за градско такмичење из биологије, предложена је за најбољег ученика своје школе... А ли, зашто би се, и поред свега тога, Владанка разликовала од својих вршњака?

НИЈЕ ИЗУЗЕТАК

Тако, недавно, док је професор српскохрватског језика испитивао неке ученике да би поправили слабе оцене, изненада прекида час:

— Владанка, шта то радиш? — строго запита.

Девојка се збунила, нешто је сакрила испод клупе.

— Ништа, ништа! — промрмљала је.

Професор је пришао и извукао новине испод клупе: Владанка је решавала укрштене речи.

— Ето, шта наша политичарка ради на часу — професор није могао а да се не нашали.

Или — у школи постоји разгласна станица. Обичај је да се једном недељно, готово увек средом, прекину часови: професори престану да пропитују, ученици да одговарају, дневници се затварају: сви у учионицама седе и слушају најновије вести из школе или шта се значајно догодило у земљи и свету за протеклих седам дана. Та емисија траје 10—15 минута, али и те како може да помогне да се не добије слаба оцена. Јер, ученици се довијају, пре часова сачекују спикере — своје вршњаке, и моле их да почну са емисијом, на часу математике, на пример. Ни Владанка није изузетак!

Али, када треба помоћи друговима, она је међу најактивнијима. Додуше, не говори политичким речником, не употребљава оне компликоване фразе и изразе, али предано извршава све обавезе у органима самоуправљања у које је изабрана. Тако је са још два ученика члан Збора радних људи, и у Савету је Четрнаесте београдске гимназије. Ту се, заједно са представницима омладинске организације и наставничким већем, бори за успех својих другова...

ДАН ДУГ 25 САТИ

А зашто је одлучено да баш Владанка буде делегат на Конгресу?

— Та част могла је да припадне и неком од мојих другова — каже Владанка. **— Не волим када ме издвајају и много хвале.**

О чему би причала на Конгресу? Свакако, о ономе што њу и њене другове највише занима: о систему школовања, самоуправљању у школи, односу професор — ученик, упису на факултет и запослењу, о идеолошком образовању младих, о другарству, о томе да не сме да се посустане пред проблемима...

— Најгоре је када млади људи не извршавају своје дужности, или када се не труде да то ураде на најбољи начин. Жале се да не могу све да постигну, јер немају довољно времена... — каже ова девојка.

А Владанка има времена за све. И да се бави спортом, и да изиђе увече са својим младићем, а преко дана школа, састанци, писање матурског рада из биологије, припрема за градско такмичење... Ипак, када ова девојка учи?

Ноћу! Тек када укућани легну, а у собама се све утиша, око 10 часова увече Владанка ће упалити лампу изнад малог радног стола, отвориће књиге и свеске, читаће, мрмљаће и прелиставаће се тихо, све док се на улицама аутомобили не пробуде.

Б. Јеремић

ДЕСЕТИ КОНГРЕС одржан је у Београду, од 27. до 30. маја 1974. године. Ово је био конгрес пуног сазревања и сазнања да без сталне демократизације односа у Савезу комуниста, као водећој идејно-политичкој снази друштва, као авангарди радничке класе, није могуће остварити потпуну демократизацију политичког и економског живота у земљи. Сазнање да од активности комуниста најнепосредније зависе револуционарни и социјалистички развитак друштва — садржано је у одлукама Конгреса, као и да због тога СКЈ мора још одлучније, организованије и ефикасније деловати у борби за социјалистички, самоуправни демократски развитак земље. Конгрес је подвукао привржeност наше земље политици несврставања, наглашавајући да је припадање овом покрету израз и чинилац унутрашњег јединства заједнице југословенских народа и народности.

СВЕТ ОКО НАС

ШТА КРИЈЕ АТЛАНТИК?

Када је пре више од педесет година познати немачки научник изнео своју теорију, мало је ко био спреман да је прихвати . . .

Ако пажљивије погледате нашу мапу, можда ћете доћи на исту помисао до које је, пре педесет година, дошао и немачки геофизичар и метеоролог Алфред Вегенер.

Посматрајући мапу света, он је у облику континената и њиховом међусобном односу уочио нешто што га је навело да постави теорију коју ће у почетку сви одбацити.

Северозападна обала афричког континента, уочио је Вегенер, савршено се уклапа у удубљење између Северне и Јужне Америке, Њуфаундленд у Баскијски залив, западна обала Канаде у западну обалу Ирске.

Објашњење је сасвим јасно, помислио је Вегенер. Северна Америка и Европа некада су биле део истог копна. То исто важи и за Јужну Америку и Африку.

Научни свет прогласио је његову теорију смелом претпоставком којој недостају докази. Случајност, говорила је већина. Наше време показало је да је усамљени Вегенер био у праву.

Његова теорија о померању континената који су у давној прошлости припадали једној заједничкој копненој маси, данас је доказана.

Како то изгледа дно Атлантског океана?

Сви сте једном, сигурно, кренули ка води и осетили да се пешчано дно под вама лагано спушта све ниже. Када би било могуће да вашу „подводну“ шетњу наставите, у једном тренутку нашли бисте се на ивици подводног планинског обронка.

На његовом дну тле је поново равно, али даља шетња довела би вас до нових узвишења, литица, гудура и провалија. Јер, дно Атлантског океана, у ствари, је водом прекривени планински венац који се протеже на дужини од 10 000 миља. На неким местима његови врхови, уздижући се по неколико хиљада метара увис, стварају на површини мора острва, као што је, на пример, случај са Азорским острвима, недалеко од западне обале Шпаније.

Онај део океанског корита који се благо спушта од копна назван је континенталном шкољком. То је део копна који је у давној прошлости, највероватније, био сув. Приближавањем ивица ових појасева, много јасније него када би то урадили са континентима, видљиво је да се оне савршено уклапају. Вегенер је, дакле, био у праву.

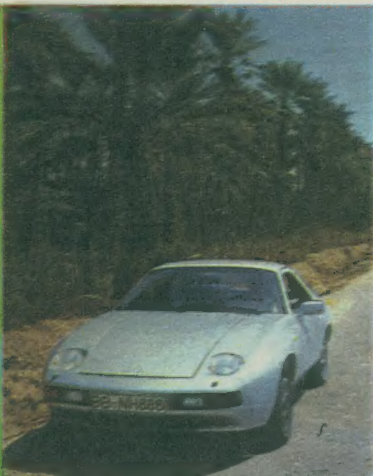
Ако је та теорија тачна, а континенти некада били део јединствене масе, шта је онда довело до њиховог раздвајања? Научници кажу — једна огромна вулканска ерупција која је на месту где је тле било слабо „поцепала“ стварајући одвојене континенте у облику и распореду који нам је данас познат.

М. И.

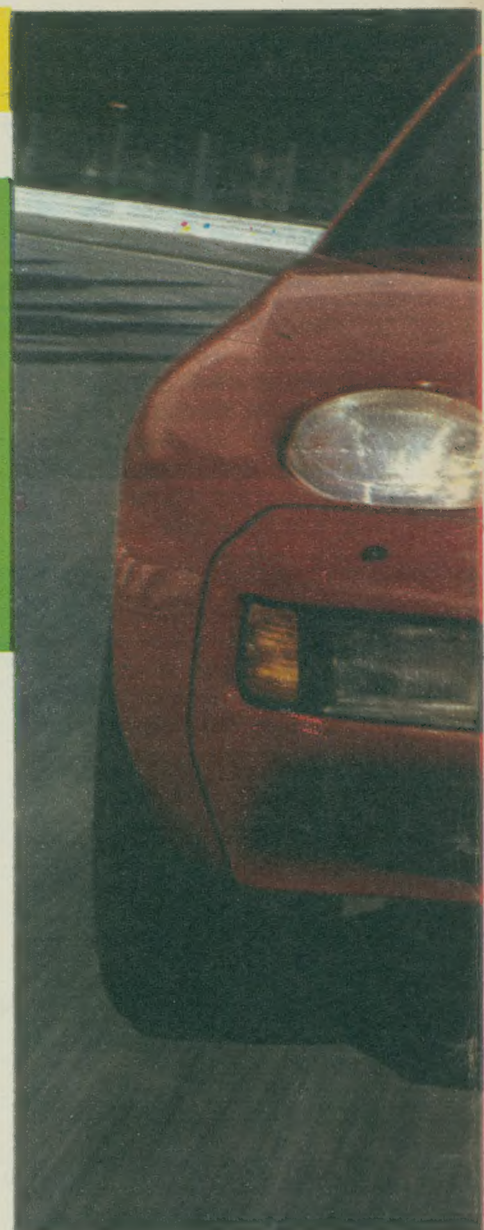

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ АУТОМОБИЛ ГОДИНЕ

ПОРШЕ 928

Скуп и добар, то су опште карактеристике новог ауто мобила „Поршеових“ фабрика назвног — **„порше 928“**. Толико добар, да и поред цене од 55000 марака у Савезној Републици Немачкој (преко педесет милиона старих динара), купци чекају на испоруку и више од 90 дана! Разуме се, само они са дубоким џепом. Али, упркос томе, најпознатији аутомобилистички новинари нису се много двоумили приликом традиционалног избора „аутомобила године“ и „порше 928“ носиће круну целе ове године.

Одувек је „Порше“ правио брза кола која су углавном привлачила љубитеље друмских вратоломија, па се с правом може поставити питање шта је то што је преломило новинаре и нагнало их да епитет „најбољег“ дају возилу које нема баш много додирних тачака са породичним путничким аутомобилом.

Ваља одмах рећи: „порше 928“ је последња реч технике и мало шта је задржао од старије браће. Истина, као и већина претходних модела и он је спортски купе. Остала му је муњевитост ранијих „Поршеових“ аутомобила: осим што „гута“ око 240 километара друма на час, из места постиже брзину од 100 километара за само 7,6 секунди! Све остало, међутим, ново је и као целина спољашњег и унутрашњег дизајна и конструкционе концепције делује необично и занимљиво.

Спољашњи дизајн је особен. Његови креатори тврде: „Начинили смо га таквим да аутомобил ни кроз деценију и више неће бити демодиран!“

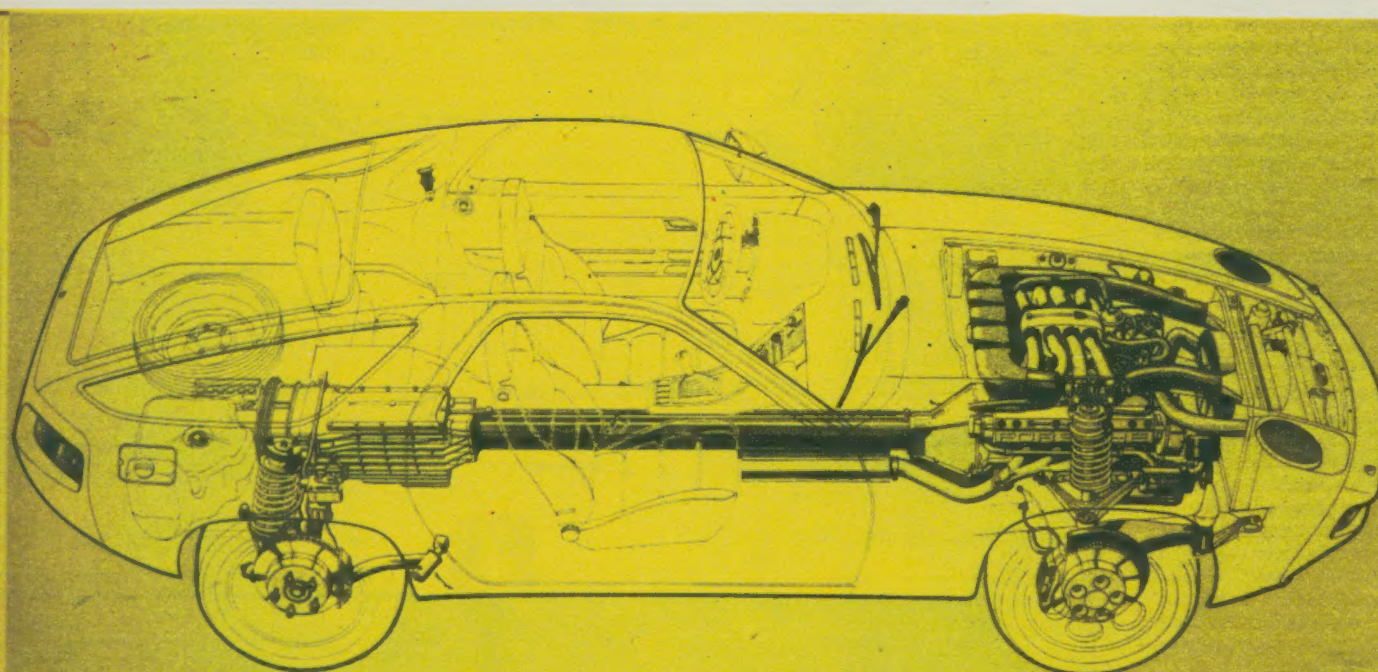
Фарови су покретни: притиском на дугме у колима они се увлаче и извлаче по жељи!

Мотор је прича за себе. Осам цилиндара постављених у облику латиничног слова V са релативно дугачким ходом клипова, просто гута простор пред возилом. Додуше, мотор „попије“ и до 20 литара бензина на сто килметара, али ни максимална брзина од око 240 километара на час није задовољство које се може подмирити кантицом горива! Фабрички конструктори нарочито су муку мучили док нису решили проблем повољног броја обртаја радилице. Наиме, мотор ранијег „поршеа 911“ са шест цилиндара имао је ту бројку већу, па су при максималном режиму његовог рада вибрације биле готово неподношљиве, шумови јаки, а возач имао утисак да га нека сила одваја од седишта. У „поршеу 928“ свега тога нема захваљујући разумнијем бро ју обртаја.

Мотор је напред, мењач позади. Шлагер је — табла са инструментима која притиском на дугме мења положај. Уопште, у „поршеу 928“ хидраулике и аутоматике има на свим странама. Ту је серво-управљач (висина управљача може се подешавати), клима-уређај (за њега се посебно доплаћује), аутоматски сигурносни појас, уређај за прање фарова. Чак се загрева и спољни ретровизор!

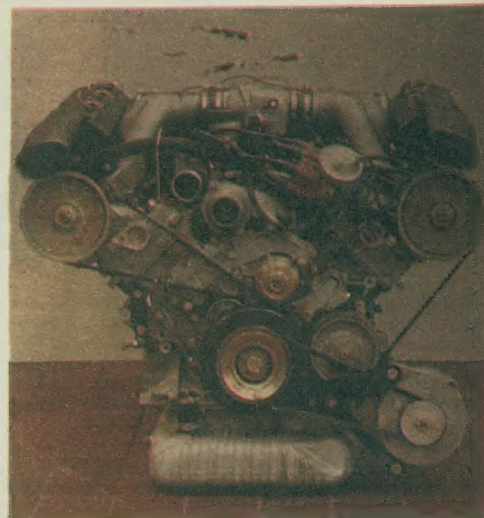
Петостепени мењач има дугачак ход. Ручица се теже убацује у пренос. Возило се не заноси у кривинама. Унутрашња опрема веома је богата. Места за возача и сувозача има довољно, и више од тога. На два задња седишта једва се могу сместити два детета.

Најзад, по оној народној „нема дрвета без гране...“ и „аутомобил године“ има своје мане! Грејање је добро, али се тешко регулише. Проветравање — очај! Прегледност спреда скромна, а инструмената — тужна. Бројке на њима толико су мале да је возачу потребно око соколово или лупа.

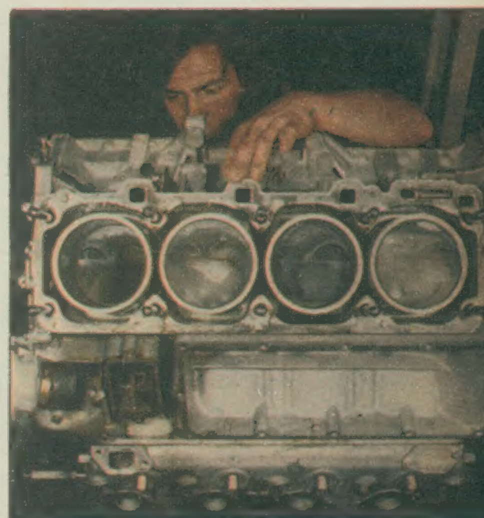

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

Мотор — напред, „V“, осмоцилиндрични
Запремина мотора — 4474 цм³
Пречник и ход клипа — 95,0/78,9
Степен сабијања — 8,5:1
Снага мотора — 240 КС
Број обртаја — 5250
Погон — преко зупчастог каиша
Вентили — висећи
Подмазивање — под притиском
Мењач — позади, пет степени преноса, синхронизован
Систем хлађења — затворен
Кочиони систем — кружни, диск кочнице
Батерије — 12 волти, 66 ампера
Потрошња — 20 литара на 100 км
Гуме — пирели Р7 225/50 ВР 16
Максимална брзина — 240,6 км/h
Дужина возила — 4447 мм
Тежина возила — 1520 кг

Мотор »поршеа 928« је необично широк, али низан

Блок са четири цилиндра само је половина целог блока »V« мотора

Резервоар за гориво подсећа на цистерну: прима 86 литара бензина.

М. Тодоровић

ПРВИ И ПОСЛЕДЊИ

Брзи „порше 928" промовисали су за „аутомобил године" 50 специјализованих аутомобилистичких новинара најугледнијих ауто-мото листова и часописа из 16 европских земаља. Титула се односи на 1978. годину. Услов који је сваки аутомобил морао да испуни да би био стављен на гласачку листу, била је утврђена продајна цена пре 20. октобра у години када се обавља гласање и да је продаја започела у најмање пет држава у Европи.

Своје гласове новинари су поделили крајем 1977. године. **„Порше 928"** добио је највише: 261 глас. Иза њега налази се **BMW из серије „7"** са 231 гласом. Затим следе **„форд гранада"** — 203, **„симка раншо"** — 182, **„опел рекорд"** 150 гласова и други. Последњи на листи је јапански аутомобил **„датсун"**, са само 10 гласова!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПАО С НЕБА

Четири пута нашао се Николас Алкимејд очи у очи са смрћу и четири пута се извукао. После тога судбина је дигла руке од њега.

»Ако је ово смрт — немам чега да се плашим!«

Авионски митраљезац Николас Алкимејд су новратио се главачке у ноћ осетивши брисање леденог ваздуха. Био је сигуран да ће умрети. „Ако је ово смрт", помислио је, „онда немам чега да се плашим". Тада се сетио да је петак и naљутио се на судбину. Сутрадан је требало да пође на одсуство. „Зашто да ми се ово баш данас догоди? Зашто не после одсуства?"

Освестио се три сата касније. Кроз отвор међу високим јелама угледао је изрецкано парче неба по којем су се тамни облаци утркивали с месецом. Полако га је обузимало запрепашћење. „Је ли могуће? Ја сам жив!"

Било је 3 сата и 20 минута ујутро 23. марта 1944. године. Николас Алкимејд преживео је пад с висине од пет и по километара без падобрана!

НЕ МОГУ ВИШЕ!

И данас, 30 година касније, у његову причу тешко је поверовати. После рата још четири пута нашао се очи у очи са смрћу и сваки пут се извукао. После тога судбина је дигла руке: оставила га је да живи на миру са својом женом и децом у енглеској вароши Лаубургу.

Николас Алкимејд

Николас је рођен у грофовији Норфок као син Холанђанина и Енглескиње. Када је 1940. напунио осамнаест година ступио је у британско ваздухопловство, где је најпре служио у одредима за спасавање бродоломника у несрећама морнаричких лађа, а потом прекомандован у бомбардерску јединицу.

Бомбардовање Берлина 23. марта 1944. године било је Алкимејду петнаеста акција те врсте. Летео је у кабини за митраљесца недовољно великој чак и за падобран. Носио је само каишеве за које би у случају потребе прикачио падобран, а њега је требало да узме из предње кабине.

Бомбардер ланкастер је, са осталим авионима 115. ескадре, успешно избацио своје три тоне запаљивих бомби пре него што је изнад Рура кренуо кући кроз укрштене снопове немачких рефлектора-трагача.

Тада се догодило. Неколико граната из немачког ловца јункерс 88 распорило је трбух ланкастера. Прозори су прсли у парампарчад и оштри комадићи плексигласа зарили су се Алкимејду у бедро.

И поред бола, повукао је обарач свог митраљеза браунингс 303 и потом са задовољством посматрао како јункерс тоне у дубину остављајући за собом дебели димни траг.

Међутим, и самом ланкастеру горео је десни резервоар горива и пламен, ношен ваздушном струјом, лизао је труп авиона. Алкимејд је осећао како пламени језици посежу за његовим леђима и стопалима али у својој тесној кабини није могао ни да се помери. Дивљим покретом руке стргао је гас-маску која је почела да му се топи на лицу.

Управо је хтео да рапортира преко микрофона у предњу кабину кад га је предухитрио пилотов глас:

— Не могу више да одржавам авион! Скачи!

Алкимејдов падобран налазио се у предњем делу трупа. Николас је отворио врата да га дохвати али је отуда сукнуо пламен. Лепо се видело и како се падобран смежурава и претвара у гар.

Николас је затворио врата. Облио га је хладан зној када је схватио шта му преостаје.

СПАСЛО ГА ДРВЕЋЕ

У авиону је сада било као у пећници. „То је, дакле, био твој живот", рекао је себи. Па ипак, ако је већ требало да умре, одлучио је да то не буде у пламену. Све друго било је безболније. На висини од пет и по километара спремио се за скок без падобрана. Једна од његових тешких летачких чизама била се заглавила али ју је ослободио, болно истегнувши колено. Потом се бацио у бездан.

Док је падао, осећао је савршен мир. Хладан ваздух миловао му је лице ублажавајући бол од опекотина. Звезде су му нестајале испод стопала и он је закључио да пада наглавце. Осећај пада уопште није имао — пре утисак да плови. А онда је све ишчезло.

Када се освестио, угледао је парче ноћног неба и јеле које су му ублажиле пад. Под собом је осећао снег као неки меки јастук. Постепено је схватио: „Жив сам!"

Покушао је да устане, али је осетио оштар бол у истегнутом колену. Изгледало је да није сломио ниједну кост. Кожа му је била пуна комадића гранате и јелових иглица, ноге, лице и леђа у тешким опекотинама, на глави дубока рана. Није било ни једног јединог прелома, мада се срушио на дрвеће брзином од, како је касније израчунато, око 200 километара на час.

Ипак, овако израњаван и сам у леденој ноћи није се могао надати да ће пронаћи неко складиште. Зато је легао у снег, запалио цигарету и пушио, повремено дувајући у пиштаљку која му је дата за случај рушења авиона у море.

После неког времена зачуо је гласове.

ПРАВО ЧУДО

Алкимејд је заробљен и, после болничког лечења, подвргнут саслушању. Међутим, нико није хтео да поверује у његову причу.

Најзад је успео да убеди команданта логора.

— Зар није у овој области у ноћи 23. марта пао један британски ланкастер? — упитао је. — **Идите и испитајте његове остатке. А ако пажљиво погледате каишеве које сам носио, видећете да на њих никада није био закачен падобран.**

Оборени ланкастер је претражен и у њему су пронађени сви метални делови Алкимејдовог падобрана.

— Никада нећу заборавити командантове речи — присећа се митраљезац. — **Господо, рекао је на енглеском, ово је право чудо!**

Немци су му потом издали писмену потврду о тачности његове приче.

— Понекад ми је и самом тешко да поверујем шта се догодило — причао је Алкимејд много година касније. — **Тада и сам погледам потврду.**

У то време већ је био ожењен Перл — девојку с којом је требало да проведе оно кратко одсуство марта 1944. године. Али, судбина није престала да се поиграва с његовим животом.

После рата запослио се као хемичар у једној фабрици. Једног дана, на улазу у погон, на Алкимејда се сручила челична цев тешка 25 килограма. Прошао је само са лакшом повредом.

Другом приликом онесвестио се од удара струје када је у електричној пумпи дошло до кратког споја. Само гумене чизме спасле су га од погибије. Међутим, приликом пада остао је без гас-маске и умало се није угушио од отровних испарења амонијака који се налазио у пумпи. Други су га одвукли у последњи час.

Опет, једном приликом прсла је нека гумена цев и окупала га смртоносном сумпорном киселином. Реагујући муњевито он је киселину неутралисао једном другом хемикалијом.

Пошто је толико пута надмудрио смрт, Николас Алкимејд, човек који је пао с неба, променио је посао: почео је да продаје полисе животног осигурања!

Б. Д.

КРАЉЕВИ БЕЗ ЗЕМЉЕ

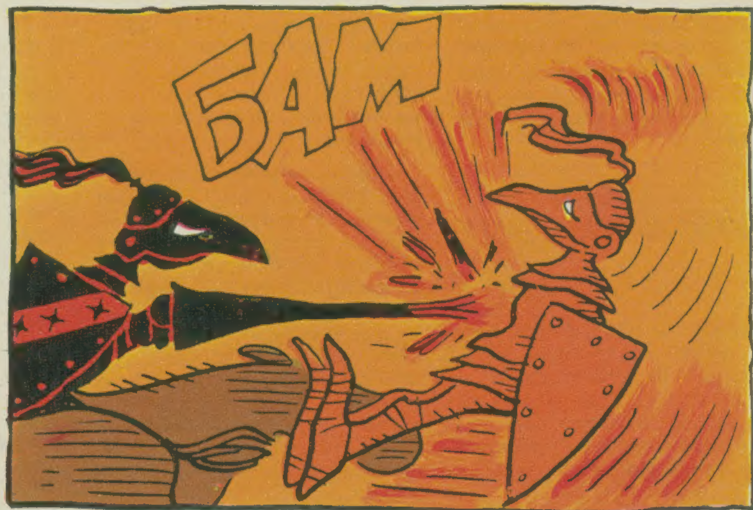
Све до прошлог века енглески владари носили су и титулу „краља Француске". Та традиција потекла још од 1328. године, када се крунисао Едвард III Енглески који је по мајци вукао порекло од француске краљевске лозе Капета. Те 1801. године енглески краљ Џорџ III пристао је да се одрекне и „француског дела" своје титуле. О томе је 25. марта 1802. године потписан споразум у француском граду Амијену.

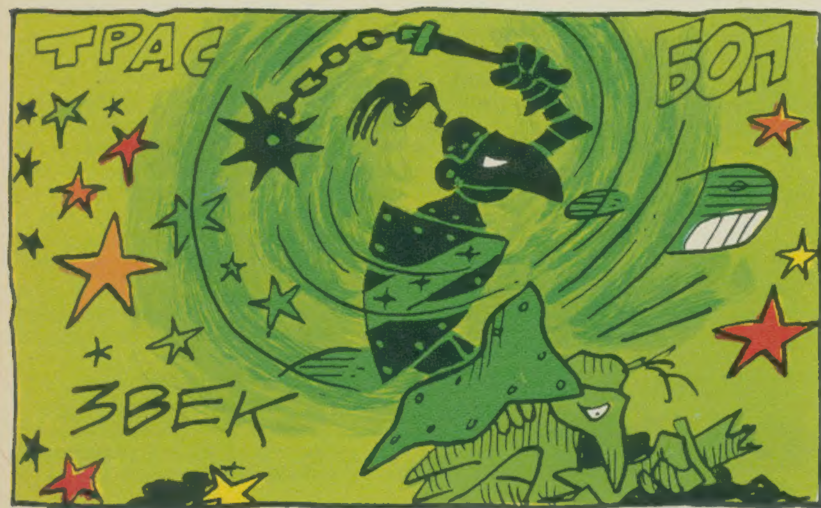
DiK BROWNE

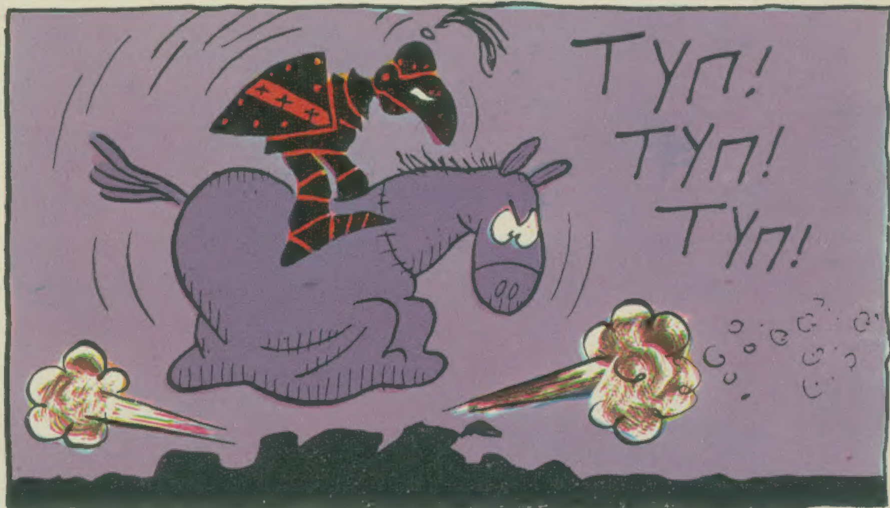
ХОГАР СТРАШНИ

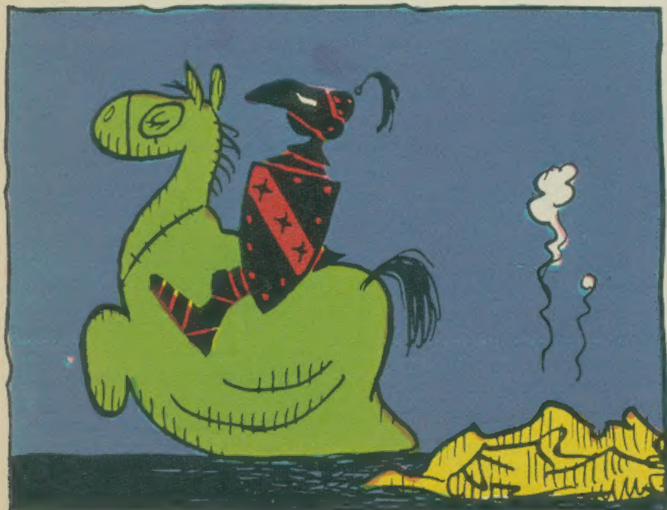

РАТНЕ ЗАМКЕ И ВАРКЕ

НЕВИДЉИВИ БОРЦИ

Последње недеље јуна 1941. године, док су немачке јединице продирале на совјетску територију, у просторијама испод трибина московског стадиона „Динамо", рађала се Самостална мотострељачка бригада специјлне намене, названа „очи и уши" Црвене армије. Њени припадници спремали су се да крену према Украјини, Криму, Лењинграду, ка Заполарју и Кавказу, да у дубокој непријатељској позадини врше широку извиђачку делатност и диверзије.

— Запали смо у пакао! Најопаснији су партизани. Партизански фронт је гори него прави фронт! — писали су немачки војници кућама.

УСПЕЛА ДЕЗИНФОРМАЦИЈА

Борбе на полуострву Керчу завршене су маја 1942. поразно за совјетске снаге. Немци су тада могли да несметано покрену све слободне тенковске и пешадијске јединице на Севастопољ.

Почетак наступања Манштајнове армије мора се по сваку цену за извесно време одложити. Ради тога је совјетска обавештајна служба припремила дезинформациони документ у виду заповести команданта Приморске армије која је бранила Севастопољ.

— Обезбедити искрцавање припремљених поморских десаната прво у рејону Јалте, а затим код Алуште и Семидворја, као и ваздушног десанта на Ај-Петринској висоравни! — гласио је текст заповести упућене партизанима.

Написану „заповест" требало је „доставити" Немцима.

На партизански аеродром поред планине Чернаја ноћу је авионом из Севастопоља допремљена заповест. Одмах је формирана специјална група на челу са командантом Евпаторијског партизанског одреда Махневом и обавештајним официром Талишевом. У састав групе укључен је и Мисјура за кога је служба безбедности знала да је издајник.

Све је рађено са потребном озбиљношћу. За време давања инструкција, Северски је рекао да се треба пробити до суседног партизанског одреда и предати хитно обавештење. Пакет је дат Мисјури. У њему су биле мапе, документа, заповест. Наређено му је да га ушије у поставу блузе и да се, ради сигурности, креће на зачељу групе, јер је он био „најодговорнији" да пошиљка стигне до партизана.

После напорног марша партизани су избили на друм Симферпољ — Алушта, где се налазила немачка предстража. Да би се обезбедила максимална веродостојност акције, група је ликвидирала стражара на рампи и бацила бомбе на два камиона са војницима. За време борбе, као што се и очекивало, Мисјура се сакрио у јарузи на другој страни пута и пребегао Немцима.

„Поштанско сандуче" стигло је тамо где је и требало да се нађе.

Ускоро је друмовима на југу Крима почело масовно премештање немачких јединица. Тенкови, пешадија и артиљерија стали су да се концентришу ка обали, у рејону Јалте и Алуште. У зони Севастопоља, фашисти су се ограничили само на дејства артиљерије и авијације, јер су тенковске и пешадијске јединице одвукли на погрешан правац.

Напад на Севастопољ био је одложен за извесно време.

— ЗАПАЛИ СМО У ПАКАО! — ПИСАЛИ СУ СА ИСТОЧНОГ ФРОНТА НЕМАЧКИ ВОЈНИЦИ КУЋАМА. — НАЈОПАСНИЈИ СУ ПАРТИЗАНИ. ПАРТИЗАНСКИ ФРОНТ ЈЕ ГОРИ НЕГО ПРАВИ ФРОНТ!

ПРВОМАЈСКИ ПОДВИГ

Одред којим је командовао Јевгениј Иванович Мирковски прешао је стотине километара на скијама и, кроз снегом покривену шуму и по мразу од минус тридесет степени, убацио се у немачку позадину.

Уочи Првог маја 1943. године Житомир је за неколико часова потресло више заглушних експлозија. Прво је дигнута у ваздух електрична централа. Главни полицијски инспектор је наредио да се диверзанти ухвате и да му се доведу живи или мртви. Али после 45 минута одјекнула је друга експлозија у згради поште. Инспектор сазива ванредно саветовање у току којег, у писаћем столу овог хитлеровца, експлодира мина успореног дејства и убија све који су били у соби.

Четворица диверзаната прерушени у фашистичке официре ушли су у зграду немачке рејонске команде туре. Отворили су врата капетана фон Динштајна. Капетан је седео за столом, а на столу испред њега лежао је пиштољ. Један од четворице мирно је рекао: „Руке увис!" Капетан је споро подигао руке. Командир групе прочитао му је пресуду у име народа.

Делујући далеко иза линије фронта, ова група је помагала властитој војној контраобавештајној служби у хватању шпијуна. Она је само у Белорусији открила 22 обавештајно-диверзантске школе Абвера и велики број немачких агената. Преко својих радио-станица група је саопштавала имена шпијуна, надимке и лозинке, описивала њихов спољашни изглед, упозоравајући грађанство на опасност од њих.

ДРОХОБИЧКИ ПЕТРОЛЕЈСКИ ИЗВОРИ

Путивљски партизански одред под командом легендарног Ковпака, после двогодишњих борби у позадини непријатеља и пређених 10000 километара кроз 18 области Украјине и Белорусије, добио је задатак да крене на Карпате. Тамо, у Дрохобичу, требало је уништити постројења нафте, одакле су Немци снабдевали своје снаге погонским горивом.

Напустивши степска пространства и пробијајући немачке обруче, одред је средином јуна 1943. године почео још један од својих великих маршева по тешком и каменитом земљишту. Стаза је, у почетку, водила шумовитом стрмином. Затим се земљиште нагло уздизало. На рукама су вукли и кола и наоружање.

Кретали су се врло споро и то углавном ноћу. Коње су сваког часа испрезали или упрезали, лопатама и секирама крчили стазу изровану бомбама. Марш је трајао већ пет дана, а они су се и даље само пели. Да би слободније маневрисали, претварали су кола у двоколице. Касније су се одрекли и њих. Прешли су тада на коњске товаре, а рањенике носили на носилима.

Тек када су се после десетак дана дочепали гребена, угледали су десетак петролејских торњева. Упутили су прве ноћи групу минера под заштитом аутоматичара да их униште. Непријатељ је покушавао да их омете, али није успео. Ускоро је пламен пожара осветлио стрмине карпатских гора и претворио ноћ у дан. Од експлозија се проламао ваздух.

Неколико ноћи за редом беснели су пожари. Дању су се диверзантске групе скривале, али чим би пала ноћ, поново су се распламсавали пламени стубови. Ујутро, дуго после изласка сунца, хоризонт су покривали црни облаци дима.

И радници и инжењери који су овде радили извршили су тих дана неколико успелих саботажа. Подземни нафтовод Битков — Јабланов они су разрушили, па је из њега преко 50 хиљада тона горива неповратно истекло у планинску речицу Бистрицу.

Дигнут је у ваздух 41 петролејски торањ, уништено 13 цистерни, 3 нафтовода и 1 фабрика. То је био биланс Ковпакових партизана.

НА СПЕЦИЈАЛНОМ ЗАДАТКУ

Партизанска формација од готово три хиљаде људи под командом генерала Наумова била је прва војна јединица у дубокој непријатељевој позадини. Људство је живело по свим војничким правилима — изводило обуку, одржавало политичку наставу, издавало зидне новине.

У зиму 1943. године његовој јединици је наређено да изврши дубоки продор у јужне делове Украјине. Кроз готово голе степе он је толики број људи успешно провео. Кретали су се искључиво ноћу на саоницама. За дугу зимску ноћ прелазили су до осамдесет километара. Снег и вејавице прекривали су им трагове. За два зимска месеца прешли су 2 400 километара и избили у рејон Винице. Тамо су изазвали не малу пометњу, јер су се нацисти ту осећали сигурно.

После неколико месеци одред Наумова појавио се у Украјини и Пољској. И опет Немци нису могли против њега ништа да учине. Он је примењивао необичну тактику. Чим би сазнао да Немци прикупљају снаге, да у јединствену песницу обједињавају околне гарнизоне, да привлаче резерве и СС јединице да би га сабили у обруч, Наумов је распуштао јединицу. Једноставно распуштао.

Тада би се његов одред, разбијен на мале групе, лако и једноставно пробијао кроз бреше направљене по влачењем немачких гарнизона за „одлучујући бој“ против Наумова. Као песак из стегнуте песнице, тако се и партизански одред „просипао“ кроз обруч. Групе и мањи одреди опет би се прикупљали на унапред одређеним рејонима и поново тукли непријатеља.

— Тај упад генерала Наумова у позадину противника изванредан је пример како треба водити оперативни партизански рат — изјављује немачки војни историчар Герлиц.

Овом „посебном фронту“, својеврсном феномену другог светског рата, који су сачињавале хиљаде „невидљивих“ и видљивих бораца, Немци никад нису успели да се ефикасно супротставе.

А. Роси

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Као да су се небо и море заверили. Тамо на хоризонту спојили су се у широку сиву линију која је постепено прнела, а онда се нагло проширила и тако застрашујућа кренула према копну. Усклобучана вода је почела да ври, на њеној површини појавили су се таласи који су сваког секунда постајали све већи, све мутнији, купећи испред себе песак и обле каменчиће...

Заиста нисам могла да поверујем у све што се за неколико минута збило пред мојим очима. Таласи су за тили час стигли до шатора подигнутих десетак метара од обале, као да су их у почетку опрезно заобилазили, да би потом подишли под њихово платнено дно... А затим је море рукнуло на малу плажу оивичену стенама високим четрдесетак метара, у заливу Дела Франа, на северном делу Сардиније, недалеко од луке Порто Торес. Наша два шатора су се зањихала и... уз крцкање потпорних стубова, срушила се у воду.

— Беатрис! Катрин! — вриснула сам и потрчала. Али, Жак је био бржи, у неколико корака нашао се поред гомиле мокрог платна испод којег су се налазиле наше две кћерке. Преплашена деца су вриштала не знајући, заправо, шта се догодило. Јер, било је тек око 6 часова по подне, а сунце је до малопре сијало.

За то време Патрик Дегреј, његова жена Никол и двоје малишана — Давид и Изабела — налазили су се у малом чамцу недалеко од обале. Када је страшан ветар тако ненадано дунуо, а море се узнемирило, већ први талас их је бацио на оштру стену: чамац се распао у парампарчад. Прво сам видела њихова запањена лица, па гримасе страха и бола, од ветра и хуке мора нисам чула крике.

А море је све више беснело. За само неколико минута читава плажа била је поплављена.

Ништа не разумемо

— Договарао сам се са Патриком Дегрејом: могли бисмо заједно да кренемо на одмор на Сардинију — крајем јуна прошле године рекао ми је Жак.

— Заиста одлична идеја — одушевила сам се. **— Стварно би то било лепо. И то да летујемо под шаторима...**

Договорено — учињено. Већ почетком јула, заједно са Дегрејовим, нас осморо кренули смо из Лиона, возом за Марсеј, а потом бродом до луке Порто Торес, на Сардинији. Ту смо се задржали само неколико сати колико је било потребно да набавимо храну и воду за пиће, а онда смо се укрцали у два изнајмљена чамца заједно са свом камп-опремом коју смо понели из Француске. Подићи ћемо шаторе на некој пустој плажи далеко од вреве града и буке мотора бројних туриста — решили смо. Зато нам се плажа у малом заливу Дела Франа учинила као из маште: песак и белуци су блештали на сунцу, високе стене које су је окруживале имале су чудну љубичасту боју, а море је било готово нестварно зелено.

КЛОПКА У ЗАЛИВУ ДЕЛА ФРАНА

— Успети се уз стене значило је само накратко одложити страшну судбину — сећа се Ан Лесир — јер је испод нас море све више надолазило.

Међутим, само сат пошто смо подигли шаторе, зачули смо буку неког моторног чамца који је ускоро и пристао уз обалу. Један човек обучен у полицијску униформу нешто је покушавао да нам објасни, смешно је млатарао рукама и показивао према небу и мору. Али, ништа нисмо успели да га разумемо. А када је отишао, решили смо да останемо на плажи, јер није било никакве табле са упозорењем да је ту забрањено подизање шатора. Одлука је могла да буде кобна! Јер, неколико дана касније, жалићемо што нисмо послушали полицајца Маурација Корду и одмах на пустили тај залив.

Заправо, то смо схватили те вечери када је море изненада помахнитало потпуно преплавивши читаву плажу.

Издржите још мало

Стене су нам биле једини спас, успети се уз њих значило је, макар накратко, одложити страшну судбину. Јер, море је непрестано све више надолазило.

Не знам тачно колико сам пута покушавала да се чврсто ухватим за то назубљено камење, док су ми нокти и шаке крварили, нити, како смо Жак и ја успели да Катрин и Беатрис подигнемо изнад наших глава и успнемо их на једну литицу. А када сам и ја, напокон, после тридесетак минута борбе са пеном и водом који су ми загушивали дах, и свом оном тежином таласа када као опруге ударају у стену, ипак успела да се попнем до своје деце, ни тада нисам смела да се опустим. Клекла сам на стену да бих подигла и Дегрејове малишане, сада изнурене и са тупим изразима на лицу! Због шока који су доживели нису могли ни да плачу

— Морамо до оног платоа горе! — рекао ми је Жак. **— Издржи још мало, тамо ћемо бити безбедни.**

Нисам посустајала. Још мало издржите — бодрила сам децу. Само још мало! А читава ноћ била је пред нама!

Сви смо је провели у бунилу, грчевито се држећи једни за друге да не бисмо склизнули са тог уског платоа, не дужег од два метра и широког једва толико. С једне стране те камене терасе море је лудело, са друге је зјапила бездан јер се, очигледно, плато налазило на врху неке шпиље... а изнад су биле стрме литице низ које се сливала слана киша.

Међутим, с јутром, време се смирило, море се повукло, плажа се сада купала у сунцу... Тек тада смо схватили да се налазимо двадесетак метара изнад тог светлуцавог песка! А како сићи? — питали смо се не могавши да поверујемо да смо десетак часова раније успели ту и да се попнемо.

Али, тада смо зачули неке гласове, долазили су одозго, са литице. Група ватрогасаца налазила се високо изнад наших глава, било је очигледно да су успели ту да се попну са задње стране. Међутим, ужад коју су нам спустили нису досезала до наших руку: недостајало је само метар и по. Покушала сам да се попнем на један избочени део литице да бих дохватила уже. Оклизнула сам се и... су новратила у ону мрачну шпиљу.

Када сам отворила очи, испред себе сам угледала неко непознато лице осветљено батеријском лампом.

— Не брините! Све ће бити у реду — тешио ме је тај човек. **— Сада знамо како ћемо и остале спасти.**

Око пет часова по подне тога дана ватрогасци и обалска стража, коју је предводио полицајац Маурицио Корда, успели су да спасу осморо унесрећених.

И то само захваљујући паду тридесет петогодишње Ан Лесир!

Јер, неколико дана раније Маурицио Корда је покушао да објасни француским туристима да је веома опасно подићи шаторе на плажи у заливу Дела Франа, због изненадних плима и нагле промене времена, честим у то доба године. Међутим, када је схватио да га странци не разумеју, Маурицио је одлучио да помно на њих мотри: са једне плаже удаљене око два километра непрестано их је посматрао кроз двоглед. Тако је сутрадан после несреће успео да види осморо људи на уском каменом платоу па је о томе обавестио обалску стражу и ватрогасце. А потом је приметио и када је једна жена нестала!

— Сигурно је пала у неку шпиљу — обавестио је спасиоце. **— Можда при дну литице постоји још један улаз.**

Тако је и било: улаз се заиста налазио са друге стране литице која је ограђивала плажу, управо тамо где су спасиоци већ били.

Б. Ј.

Више од пет векова људи су безуспешно покушавали да »преваре« бисерну шкољку. То — ни данас није лако!

Бисе

Једна стара индијска легенда каже да бисери настају за време пуног месеца, када са неба пада роса у шкољке... У Индији се заиста налазе најлепши и најскупоценији бисери на свету, ружичасте боје и изванредног сјаја. Наравно, нико више није спреман да поверује у ово мада лепо и романтично тумачење. Данас је наука помогла да се прекрасни бисери производе, могло би се рећи **полувештачки**. То су такозвани **култивисани бисери**, који настају када се у бисерну шкољку убаци зрно седефа или било чега другог, тако да она око њега почне да лучи седеф. У томе су Јапанци ненадмашни мајстори.

Ипак култивисани бисери нису јапански изум. Њих су „измислили" Кинези још у 13. веку. Они су почели да на силу отварају шкољке и убацују у њих зрнце песка или дрвета, па и метала. Затим су шкољке враћали у море и чекали око три године, колико је потребно да се направи леп, крупан бисер. Само ти бисери нису били округли. Јер, тајна на које место у шкољку треба убацити зрнце тако да се седеф око њега правилно слаже остала је неоткривена све до краја прошлог века. Јапанац Кокичи Микимото први је на свету, после дугогодишњег рада, успео 1893. године да узгаји округао бисер.

Кинези су, међутим, умели да искористе вештину убацивања зрнаца у шкољке на веома маштовит начин: стављали би рецимо малушну фигуру седећег Буде у бисерну шкољку. Фигурица је била израђена од метала. После три године вадили су је обложену седефом.

Вратимо се Микимоту. Он је зачетник привредне гране која је Јапану донела огромне приходе и у којој су становници најисточније острвске земље још једном показали да их у прецизним пословима — нико не може превазићи!

ДА ИХ НЕ ПОЈЕДУ АЛГЕ

Мие, плантажа бисера на којој је радио и Микимото, и данас је једна од четири највеће у Јапану, у којем, иначе, има на стотине мањих узгајалишта. Није свеједно на ком месту „расту" бисери: њима је потребно благо усталасано море и вода која добро и стално циркулише. Између априла и октобра врши се „усађивање" седефног зрнца у трогодишње шкољке.

Ово је јапанска специјалност. Наиме, још је Микимото приметио да се најлепши бисери праве ако се за њихову основу узме делић оклопа друге шкољке која успева у јапанским водама. Њено име преведено значи „свињски папак". Када се ово „семе" убаци у шкољке, оне се стављају у жичане корпе које се окаче на дрвене решетке постављене близу обале, у плитком мору. Најбоље је да корпе са шкољкама нису у дубини од два до три метра.

Велика је вештина уношење седефног зрнца у бисерну шкољку. Само од тога зависи хоће ли будући бисер бити пљоснат, бошкаст, полуложтаст или — идеално округао. Ако зрнце остане у мишићном ткиву шкољке, оно ће га неједнако притискати, па ће се и седеф тако нагомилавати. Ако се убаци негде близу шкољкине ивице, бисер ће бити полуложтаст, а само ако се га читава основа нађе усред меког ткива које са свих страна једнако притиска, бисер ће бити „као прави" — округао.

Потребно је око три године да бисер нарасте. Међутим, за то време шкољкама треба посветити нешто пажње: корпе се повремено ваде како би се очистиле од алги, јер оне „једу" храну намењену скупоценим мекушцима.

ШТА ОТКРИВА МИКРОСКОП

Бисере треба вадити између новембра и фебруара. Драгоцена жетва тада одлази на чишћење. То се ради трљањем кухињском сољу или једним слабим једињењем натријумкарбонатом. Затим се бисери испирају, суше па сортирају према величини и сјају. Тек на крају шаљу се јувелирима.

Данас се и сортирање бисера врши у лабораторијама које су снабдевене многим апаратима. Под микроскопом и јаким снопом светла стручњаци пажљиво посматрају свако бисерно зрно: што су слојеви седефа правилније распоређени, што је сјај бисера дубљи и јачи — то је он скупљи. Само уз помоћ микроскопа може се установити и то да ли је бисер прави или култивисан. Код оног који је настао случајно слојеви седефа су концентрично распоређени, а код узгајеног они су паралелни. Голо око није у стању да ову разлику разазна.

Пошто су први открили тајну обликовања бисера, Јапанци су дуго били и једини узгајивачи, а после Другог светског рата и највећи извозници култивисаних бисера. Пре десет година производили су чак близу 150 000 килограма овог драгоценог „терета". Међутим, тада се догодило нешто чему се нико није надао. Јапанско море постајало је све загађеније, толико чак да су у њему умирале рибе, а бисери — губили сјај. Нису више били тако квалитетни као некад.

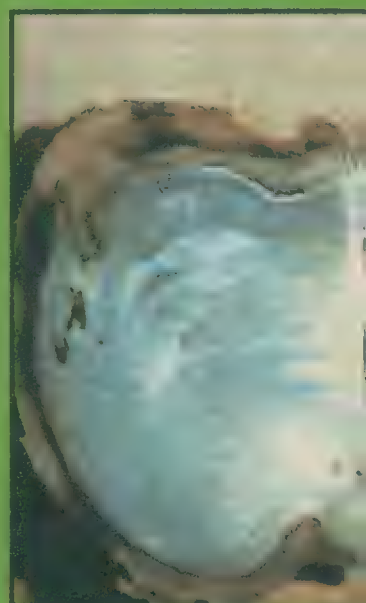
Уз то, модерни свет као да је постао мање жељан њихове лепоте: продавали су се све теже. Тако су и неке плантаже опустеле, а радници се вратили — рибарењу. Последњих година посао са бисерима опет је кренуо набоље, али, никада није достигао замах из 1967. године. Данас се годишње у Јапану добије до трећине тадашње производње. Половина тога, отприлике, доспе у Европу.

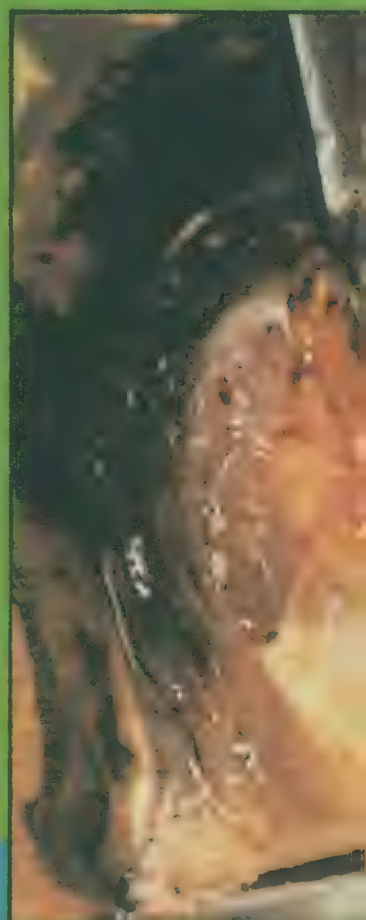
М. Крстуловић

После вађења бисера из шкољки предстоји чишћење, испирање, сушење, сортирање, испитивање у лабораторијама, па тек онда — прављење накита!

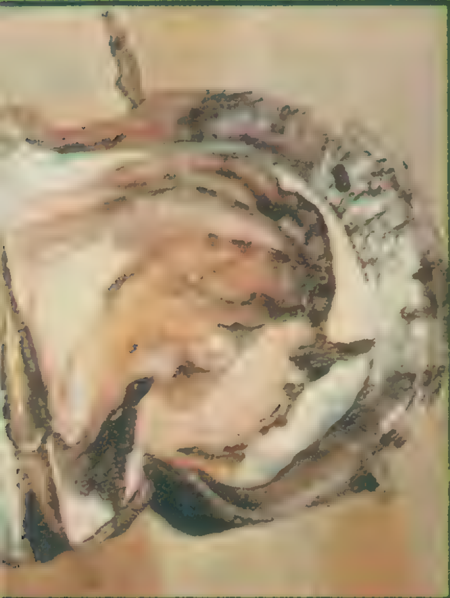

ри од „свињског папка"

Шкољка у којој се налази бисер (Avicula margaritifera) мора врло пажљиво да се отвара. Да би се пресекли изузетно снажни мишићи који њене капке држе приљубљенима, користи се нарочит, веома оштар ножић. Овако изгледа вађење добро узгајеног бисера који је у шкољци растао три године, усред меког ткива тако да је његов облик савршено округао.

Плантаже бисера морају се налазити у чистом мору које је благо усталасано, тако да вода добро циркулише и доноси довољно хране

БИЛА САМ ПАРТИЗАНСКА УЧИТЕЉИЦА

КАШЉАЊЕ ЈЕ - ЗАБРАЊЕНО!

ТЕК ШТО ЈЕ МИЛЕНА ЗАПОЧЕЛА ПРВИ ЧАС СА СВОЈИМ ЂАЦИМА, ОГЛАСИЛО СЕ ЗВОНО СА ЦРКВЕНОГ ТОРЊА.

Имала сам 21 годину када сам се у пролеће 1944. године нашла у Мобилном центру Фрушке горе — започела је своју причу партизанска учитељица Милена Путниковић Долга. — Центар се налазио усред шуме и у њему се. поред осталог, вршила и припрема бораца за слање у бригаде. И поред тога што је после сваког дана било преко главе, ја сам, кад год бих уграбила неки слободан тренутак, учила азбуци неписмене борце и омладинце. А то сам радила са толико жара и преданости да су ускоро људи из Штаба дошли до закључка да бих била најкориснија у овој врсти посла. Наравно, то је значило да ће ме распоредити као учитељицу у неко од сремских села. После кратког већања одлучено је да то буду Стејановци.

Радовала сам се одлуци Штаба али је истовремено у мене почео да се увлачи страх: бојала сам се изненадног упада Немаца у село, јер то би значило моје хапшење, злостављање деце, убиства мештана а можда и паљења села.

— **Не брини, Милена, па свако село на слободној територији има своју „обавештајну службу"!** — храбрили су ме другови.

Како та служба изгледа сазнала сам чим сам стигла у Стејановце. Осим дечјих предстража у пољима дуж прилазних путева селу, постојала је и стална стража на црквеном торњу. Долазак непријатеља оглашавала је звоњавом. Тако је, рецимо, звоно које се једном огласи, значило да се непријатељ приближава из Руме, два пута из Шида, а трипут из Сремске Митровице.

СЕЛО У ОБРУЧУ

Једног априлског преподнева, само десетак дана пошто сам стигла у Стејановце, огласило се звоно са црквеног торња. То су „дежурни" јављали да се непријатељ приближава.

— **Брже, кућама!** — наредила сам својим ђацима.

Као јато врабаца, деца су се за тили час распршила по шоровима.

Покупила сам на брзину дневник и свеске и, стиснувши их на груди, пожурила напоље. Док сам за собом затварала врата учионице, осетила сам како ми руке дрхте. Морам да пожурим да се докопам неке кукурузовине, помислила сам и кренула преко раскрснице. На улици није било нигде никога. Сваког часа могао је да се појави камион пун Немаца.

Док ми је срце тукло као помахнитало и отежале ноге једва корачале, освртала сам се, питајући се да ли ћу моћи на време да се докопам башти и потражим спаса у њима.

Одједном чух иза себе глас неке жене:

— **Учитељице, цело село је блокирано. У поље не можеш!**

— **Па шта ћу сада?!** — упитах више себе него њу.

— **Хајде са мном, ја ћу те сакрити** — одговори жена.

— **Али, тетка, ја те не познајем** — почех да се нећкам.

— **Ништа зато, само ти хајде, за моју базу мало ко зна.**

Не сећам се више кроз колико сам дворишта прошла док нисмо стигле до једног које се ни по чему није разликовало од других. Довевши ме под неко дрво, жена подиже метални капак и нареди ми да сиђем.

Без речи, спустих се у метар и по дубоку јаму, у којој је све мирисало на земљу. У мраку напипах руком клупу и седох.

КАЗНА ЗА НЕПОСЛУШНЕ

Чим сам ушла, жена је преко капка ставила сачак, распиривала ватру под њим и ставила бакрач воде да се греје.

Неколико метара даље поставила је корито и почела да пере веш. Чула сам како вода пљуска.

Дим ватре која се разгорела почео је кроз пукотине да се увлачи у јаму. Штипао ме је за очи и терао на кашаљ. Ко зна колико је времена прошло пре него што сам се сетила да се ту негде налази лавор са водом и пешкир. „Обмотај главу мокрим пешкиром!", опоменула ме је жена а ја сам на то, од узбуђења, сасвим заборавила.

Пипајући около, пронашла сам лавор и пешкир. Чим сам га омотала око главе, било ми је лакше али сада је почела да ме мучи топлота која је избијала из загрејаног капка.

Међутим, све те физичке муке нису биле ништа у поређењу с мислима које су ме мориле. Шта ће бити ако Немци открију базу и сазнају да сам учитељица? Хоће ли за казну запалити село које није послушало забрану.

Одједном, зачух изнад себе женин глас:

— Пи, пи, пи, пи! — вабила је кокошке. А то је значило да не смем ничим да се одам јер Немци улазе у двориште!

Мада сам се све до сада презнојавала од загушљивости и врућине, осетих како ме сада облива хладан зној. Скупих се сасвим уза зид и сва се претворих у ухо.

Изнад саме моје главе неко кресну шибицу. Да запали цигарету, вероватно. Од тог звука, мени се коса диже на глави.

ПОВЕЗ ПРЕКО ОЧИЈУ

— **Где муш, где муш?** — упита неки Немац оштрим гласом жену.

— **У заробљеништву, а где би** — одговори она и поче да шушка неким папиром, писмом ваљда, да би доказала своје речи.

— **Допро, допро** — одговори Немац и позва своје другове у суседно двориште.

Тек кад су им се гласови изгубили, жена поче да виче:

— **Иша, иш, иш!**

Доле, у мраку, ја одахнух. То је значило да су Немци отишли и да могу да изађем. Сада сам могла да кашљем и да кијам без бојазни да ће ме то коштати живота.

Сузе олакшања текле су ми низ лице кад жена подигну капак и поможе ми да изађем.

— **Не бој се, учитељице, не бој се** — покуша да ме охрабри а онда ми очи завеза неком марамом и поведе ме кроз двориште у башту.

— **Али зашто ми завезујеш очи?** — упитах је зачуђено.

— **За сваки случај** — одговори она лаконски и узе ме за руку.

Мараму ми је одвезала тек кад смо зашле у баште а онда ме оставила и упутила се ка војњацима. Да завара траг, шта ли. И у томе је потпуно успела. У селу сам остала још неколико месеци али нисам препознала кућу и двориште у којем сам била сакривена.

О. Вукадиновић

ВИДОВИТИ ПИСЦИ

Само неколико дана пре него што ће умрети, француски писац Стендал (1783 — 1842) написао је једном пријатељу:

„Мислим да није смешно умрети насред улице, ако то човек не учини намерно"...

Колико ће се ова његова шала претворити у иронију судбине, Стендал није ни помишљао! Јер, умро је од напада апоплексије — на углу париског булевара Каписин...

Нешто слично догодило се и великом немачком песнику Рилкеу (1875 — 1926) који је једну своју песму завршио стихом: „И бити савремеником ружа за само један дан" — свакако не слутећи да ће умрети од убода на ружин трн!

А Сирано де Бержерак — и то прави, не онај из Ростанове комедије — који је живео од 1619. до 1655. године, написао је дело „Смешна историја Месечевих држава", а умро је, каже предање, погођен у главу неким метеоритом. Ипак, то није било тачно: на Бержерака је пао комадић труле греде са неког крова.

ДРУГОВИ СУ ГА ИСМЕВАЛИ, ОТАЦ ЖАЛИО. УРАДИО ЈЕ ОНО У ШТА НИКО ОД ЊИХ ТАДА НИЈЕ МОГАО ДА ВЕРУЈЕ . . .

ВЕЛИКИ ЗАБАВЉАЧИ

ФЕРНАНДЕЛ

ЗАДИРКИВАЊЕ И ТУЧЕ ТРАЈАЛЕ СУ СВЕ ДОК ДЕЧАК НИЈЕ СХВАТИО ДА СВОЈЕ СМЕШНО ЛИЦЕ МОЖЕ ДА ПРЕТВОРИ У ОРУЖЈЕ КОЈИМ ЋЕ ЗАДОБИТИ НАКЛОНОСТ ДРУГОВА.

— [illegible] Коњ[illegible]

[illegible]

Талентован, али неће успети!

Велики француски комичар Фернандел рођен је 1903. године у сиромашној четврти Марсеја. Његово право име је Фернан Контанден. Школа му није баш ишла од руке, али је зато врло рано, као сва сиромашна деца, научио да су комичност и смех најбоља одбрана.

Почео је имитирањем својих наставника, певушењем смешних песмица и изигравањем луде. Ускоро су га сва деца заволела. Организовао је приредбе на којима је он био главни забављач.

Кад је изашао из војске [illegible] зарађивао за живот, а нико разуман није могао да очекује хлеб од [illegible]. Млади Фернандел [illegible] није био [illegible] разочаран. [illegible] А оно што је [illegible] — отказом.

[illegible] Фернандела [illegible]

[illegible] 1928 [illegible] филм је [illegible] био нем [illegible] Врата филма Фернанделу је отворио чувени француски глумац и шансоњер Саша Гитри. Он је младог комичара видео на сцени и, одушевљен његовим могућностима, понудио му улогу у филму „Бело и црно". Успех је дошао преко ноћи. Од тога тренутка велики комичар није престајао да забавља свет и то пре свега низом филмских улога иако се, мада ређе, појављивао и на сценама кабареа и мјузик-холова.

Мада је филм доживео велики успех, критичари су [illegible] Фернанделове смешне [illegible]

— То је веома талентован младић, али се неће дуго задржати.

Преварили су се. Талентовани младић претворио се у једну од највећих звезда забављачког неба [illegible].

Шта сам друго могао?

Људи су одлазили у биоскопе да би на платну [illegible] то чудно помало [illegible] лице.

Пуних четрдесет година без предаха снимао је филмове који су до суза засмејавали. За собом је оставио незаборавне улоге као што је чувена креација [illegible] у филму [illegible] у [illegible] [illegible]

Највећи успех донео му је [illegible] свештеника Дон Камила. „Мали свет Дон Камила" снимљен је [illegible] године. Невероватна популарност натерала је продуценте да снимају и наставак. Нико није очекивао да ће тих наставака бити четири [illegible] са Фернанделом у главној улози. На снимању последњег, фебруара 1971. године, Фернандел је умро. Цео свет жалио је за човеком који га је [illegible] смеху.

Пре смрти његови сународници већ су му доделили Орден легије части. У образложењу је стајало да се медаља додељује великом „продавцу среће".

— Шта сам друго могао да радим с њушком као што је моја? — имао је обичај да пита ова чаробњак смеха. — Шта друго?

М. И.

ЗЛОЧИНАЦ СА ПЕЧАТОМ

Гуча 24. октобра 1896. године. Два часа по поноћи. Житељи малене вароши увелико су спавали. Глуву тишину покадшто је реметио само лавеж паса. Изненада, на врата куће драгачевског капетана Владимира Поповића, званог капетан Влајко, неко снажно залупа. Домаћин је чуо, али му се није устајало из постеље. Међутим, лупа није престајала, напротив, бивала је све јача. Видећи да од даљег сна неће бити ништа ако не отвори, капетан напипа у мраку на поду папуче и одгега до врата.

— **Шта је, Миљко?** — отеже, препознавши у ноћном посетиоцу Миљка Милосављевића, тежака из села Миросаљаца.

Сељак као да је стајао на иглама. Превршући у рукама капу, једва је изустио од узбуђења:

— **Господине, знам да на све стране тражите 'ајдука Бркића! Дош'о сам да вам јавим: синоћ сам га вид'о кад је стиг'о на конак Владимиру Савићу! Пош'о ја на коњу у друго село и тако... полако... већ, знате... коњ ногу пред ногу...**

Није стигао до краја: капетан га је просто увукао у кућу да му подробно опише детаље.

УСПЕЛА ВАРКА

Најзад, размишљао је капетан Влајко, будем ли имао среће, не гине ми унапређење. Јер, Милан Бркић није било ко: љута хајдучина, жандари га траже месецима на све стране, преврћу и небо и земљу, али од њега ни трага! Само да ми не умакне, неће ваљда... Брзо се обукао и похитао у Миросаљце са седморо људи.

Било је шест ујутру кад је потера стигла у село и у тишини се распоредила око Савићевог дворишта.

— **Жандармерија на положај!** — викнуо је капетан колико га је грло носило настојећи да тиме завара хајдука. — **Наредник са шесторицом нека заузме бусију, ти, капларе, са твојим људима овде, а ти са десеторицом лево, пушке на готовс, пуцаћете на мој знак!**

Неколико тренутака је ћутао, а затим позвао Бркића на предају. Не добивши одговор, наредио је да се пушке припреме за паљбу. Тишину је пресекао Бркићев глас из вајата који је одиста поверовао да га је опколило бар стотину жандара.

— Молите бога што досад нисам био обувен! Али, сад ћете видети ко је Милан Бркић, макар вас било и хиљаду!

Преплашен његовим речима, неки пандур је припуцао у врата. Зрно је прошло кроз даску и пуком случајношћу закачило хајдука по глави. И баш та случајност била је судбоносна: пандуров пуцањ дошао је одмах после Бркићеве претње те је хајдук помислио да је то муњевита реакција жандара и знак њихове решености да ако треба дигну вајат у ваздух. Видећи да нема излаза — предао се заједно са Илијом Павловићем, такође окорелим хајдуком.

— АКО ОВДЕ У СЕЛУ ИМА КАКВА ПРАНГИЈА, НАРЕДИ ДА СЕ ГРМНЕ ИЗ ЊЕ БАР НЕКОЛ'КО ПУТА, НЕК СЕ ПАМТИ КАД ЈЕ УХВАЋЕН МИЛАН БРКИЋ! — РЕКАО ЈЕ ЗЛОГЛАСНИ ХАЈДУК ДРАГАЧЕВСКОМ КАПЕТАНУ, НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ЋЕ УСКОРО БИТИ ГЛАВНА ЛИЧНОСТ ЈЕДНОГ ОД НАЈВЕЋИХ СУДСКИХ ПРОЦЕСА У НАС.

ПРЕКО 90 ОПТУЖЕНИХ

Тако је ухваћен Милан Бркић, „горски цар", како је себе називао, а сопственим печатом титулу и озваничио јер је на печату писало: „Милан Бркић 1895. у гори зеленој — цар горе".

Када је чуо од капетана да га је спетљало само седморо људи, хтео је да пукне од муке.

На срећу народа, његово „царевање" трајало је само 951 дан, од 18. марта 1894. год. до 24. октобра 1896. године, али је и за тако кратко време починио 49 кривичних дела, скоро сваких десетак дана по једно! Био је млад, ухваћен је у двадесет и четвртој, али убијао је без милости и временом постао страх и трепет за тежаке у југозападној Србији.

Његов „саборац" Илија Павловић, као и он родом из села Папратишта, није био познат толико по убиствима колико по пљачки. Хајдук је постао у двадесет трећој. Брзо је допао сужањства; није „царевао у гори зеленој" ни пола године!

Хајдучији у том делу Србије озбиљно се стало ногом за врат кад је тих година похватано или побијено неколико хајдука, а многи јатаци откривени. У тамници је већ чамио и чекао суђење вероватно најкрволочнији хајдук из те генерације злочинац — Светислав Тимотијевић из села Гугаља, познатији као Војко Тимотијевић или Гугљанац. Док је Бркић имао бар нека политичка уверења, макар и наказна, Војка су привлачиле једино пљачка, крв и људске патње. Почео је да хајдукује у дванаестој. Жандарима је пао у руке почетком августа 1895. Имао је тада двадесет четири године и за око четири године хајдуковања извршио — 53 злочина!

Ипак, хватање Милана Бркића била је најважније у овој хајци на хајдучију. Био је то знак да је куцнуо час истраге великих размера како би се том злу коначно стало на пут.

Непуну годину дана пошто се Бркић обрео у ћелији, у првостепеном суду у Чачку започео је судски процес, један од највећих у нас до данас. За хајдуковање, саучесништво у злочинима, јатаковање, везе са хајдуцима и слично, на оптуженичку клупу село је 95 особа од чега четири жене. Сви они одговарали су за укупно 180 кривичних дела! Највећи број од тога отпадао је на пет главних криваца: Милана Бркића, Војка Тимотијевића, Илију Павловића, Симу Милинковића и Велимира Петровића.

СТРЕЉАЊЕ У ПРИСУСТВУ ГРАЂАНА

За време вишемесечне па и вишегодишње истраге и касније на суђењу, велики број оптужених носио је тешке окове са ранама на ногама и лисице на рукама, хајдуци обавезно.

Судио је поротни суд од пет чланова. Испитивање оптужених трајало је више од тридесет дана. Судница је била тесна да прими све који су желели да присуствују претресу иако су се поједини Чачани клонили суђења јер су хајдуци причали о убиствима толико хладнокрвно да се и судијама јежила кожа. Слаткоречиви Војко, на пример, на питање судије да ли је учествовао у једном злочину о којем се расправљало одговара да јесте и сам објашњава на који начин, мада о томе није питан.

ОБРАЧУН БЕЗ МИЛОСТИ

После другог српског устанка кнез Милош Обреновић чинио је велике напоре да обезбеди земљи мир и независност. Међутим, за дуготрајне преговоре и разговоре с Турцима био му је потребан ред како би се Османлије осећале сигурнима. На жалост, хајдучке дружине често су му „квариле посао" нападајући чак и Турке кад год су могле. Кнез је одлучио да се обрачуна с њима без милости. Ухваћеног хајдука не само да је очекивала смртна казна, већ и страшно мучење.

Милош се борио против хајдучије и буљубашама који су са десетак наоружаних коњаника чували друмове, раскршћа, планинске прелазе и шумске пролазе. Ове мере уродиле су плодом, па је Србија по безбедности путника дошла у ред првих земаља у Европи. Из тог времена остала је и крилатица: „Изгубиш ли секиру на путу, наћи ћеш је на истом месту и после више дана..."!

— Јесам, господине! Колар ухвати човека и притиште га на земљу, ја се сагох, прислоних му револвер на слепо око и опалих! Тиква прште, а крв и мозак мене попрска по лицу!

Бркић се иишчуђавао што се уопште разговара о убиствима кад су, по њему, то обичне ствари. Упитан како је усмртио неког сељанина, одговорио је:

— Лепо, господине председниче! Викнуо сам му: „Лези! Он леже потрбушке, ја му онда станем ногом за врат и изманем двапут коцем!...

Пресуда је саопштена 30. октобра 1897. Казне су биле ригорозне. За јатаковање кретала се и до 20 година робије. Петорица главних криваца, хајдуци: Бркић, Тимотијевић, Павловић, Милинковић и Петровић осуђени су на смрт стрељањем. Казна је извршена 17. децембра у 9 ујутру у близини Чачка на пољу „Авлаџиница“.

Хајдуци су довезени на стратиште фијакерима у пратњи поворке грађана. Потом је свако од њих сео изнад одређене раке. Ту су им скинути окови и лисице, први пут после толико времена, а руке повезане конопцем. Ћутали су. Најприбраније се држао Војко. Бркић је био поднадуо. Павловић, Милинковић и Петровић од страха су имали samртнички израз лица.

Потом су сишли сваки у своју раку, дубоку човеку до паса, где су их везали за пободен колац. Војко је скочио у гроб: дочекао се на ноге речима:

— Ех, каква си кућо моја где ћу младост проводити!

М. Тодоровић

ТАЈНИ ОДРЕД БРИТАНСКЕ ВОЈСКЕ

КОМАНДОСИ ПРОТИВ ТЕРОРИСТА

Британци су 1942. године увели један специјални одред у своју војску. О њему се ни данас не зна много...

Пуковник Дејвид Стирлинг

У јавност увек „процури“ понешто и кад је реч о најстроже чуваним тајнама. Тако се зна на који начин, отприлике, вежба један сасвим посебан одред британске војске — онај за борбу са терористима. Зову се Специјална аеро-служба, или, скраћено, САС. Данас многе армије света имају сличне одреде. Међутим, ови британски су са најдужом традицијом: настали су још 1942. године, по замисли пуковника Дејвида Стирлинга.

Ти Стирлингови „сасовци“ чинили су тако храбре подвиге и нанели толико штете нацистичким трупама, да је једном приликом британски фелдмаршал Монтгомери изјавио за њиховог команданта:

— Стирлинг је луд момак, потпуно луд... у рату такви често чине чуда!

Данас је Дејвид Стирлинг у пензији и има шездесет једну годину. Када је недавно обишао један полигон модерних „сасоваца“ у Алстеру и видео на који начин данас они настављају оно што је он створио у рату, рекао је:

— Изванредно су увежбани! Сваки човек је срастао са својом улогом.

За снажне и поверљиве

Новине су опширно извештавале о акцији коју су, октобра прошле године, извели припадници немачког специјалног одреда за борбу против терориста на аеродрому у Могадишу. Подсетимо, тада су чланови „Фракције црвене армије“ заробили један Луфтханзин „боинг 737“ са 87 путника и члановима посаде, тражећи у замену за њих ослобађање из затвора неких својих људи. Антитерористички одред од само девет младића успео је да избави путнике, а терористе зароби. Нигде се, међутим, није споменуло да су том походу учествовала и два британска сасовца, специјалисти за гас-заслепљивач, што је било кључно оружје одреда.

Гранате са тим гасом, приликом експлозије, изазивају слепило и оглувелост који трају само шест секунди — довољно за извежбане командосе да ствар преузму у своје руке.

Данашња наука изумела је многа средства веома моћног дејства попут ових заслепљујућих граната. Сасовци располажу и тим другим изумима. Наравно, то спада у област војних тајни и само може да се нагађа каква су све њихова оружја.

Нешто више се зна о томе како они вежбају. А да би уопште добили могућност да на капу ушију знак у облику крилатог бодежа, са девизом „Побеђује ко се усуђује“, кандидати за овај одред пролазе кроз изузетно тешке испите. Регрутују се из других родова војске, као добровољци. Међутим, од њих се тражи да одлично знају стране језике, да имају висок степен интелигенције, поред израженог смисла за сналажење, оријентацију у простору и друге сличне особине. Тек тада полажу испите.

Борбене вештине

На редовним војним вежбама, оним што чине део војне обуке сасоваца, они, на пример, одлазе на маршеве од педесет километара дневно, по планинама Велса, усред зиме. Сваки дан морају да се три пута попну на врх висок око 1000 метара — без специјалне опреме, то се подразумева.

Сасовци у току војне обуке постају експерти у десет борбених вештина. Они морају да буду једнако добри падобранци, као што до танчина треба да савладају технику демонтирања разних експлозива. Они уче да опстану у пустињским условима, као што морају да науче све детаље гњурачког заната, као што морају да буду изврсни стрелци из свих врста оружја.

Диплому сасовца не добија нико ко из свих предмета не постигне — највећи предвиђен број поена, стотину!

Овако ригорозна обука, поред изричитих природних особина које се траже као предуслов да неко постане сасовац потребни су понајвише због тога што задаци тог одреда, а нарочито оно што сваки њихов припадник мора да зна — представљају врхунске војне и државне тајне. Они „у прсте“ познају све типове авиона који данас лете у цивилном ваздухопловству, али и напамет знају распоред нуклеарних постројења у својој земљи и уопште, важних објеката. И ко зна шта још спада у обавезно знање сасоваца... Налог да ступе у дејство они могу да приме само од једног јединог лица у Великој Британији: премијера Џима Калагана.

Ето зашто је потребно да младићи чија ће униформа бити цивилно одело, да не би привлачили пажњу, буду и снажни и интелигентни и извежбани, а надасве поуздани!

М. К.

Сасовци на вежби

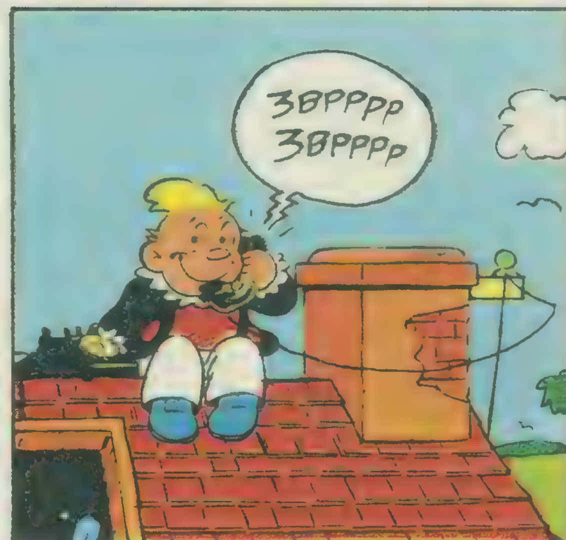
БИМ И БУМ

ХМММ! ИМАМ ИДЕЈУ!

И САД... КАД ТЕМПЕРАТУРА БУДЕ ДОВОЉНО **ВИСОКА**... ТУШ ЋЕ САМ ДА ПРОРАДИ!
А КАД СЕ ТЕБИ ТЕМПЕРАТУРА ДИГНЕ ОД **БЕСА**... ОНДА ЋЕ **ЕКСПЛОДИРАТИ!**

САД ЈЕ БЕСАН... А ТУШ НИШТА!
ЈОШ ТИ НИСИ ВИДЕО ШТА ЈЕ БЕС!
БЗЗЗЗ
ХЕЈ!

ЈЕСИ Л' ИКАД РАЗМИШЉО ДА ПОСТАНЕШ МАЈСТОР ЗА ТЕЛЕФОНЕ!
ПРИЗНАЈЕМ, ДАРОВИТ САМ ПО ПРИРОДИ...
© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved

ЗВРРРР
ЗВРРРР

ОВДЕ ИНСПЕКТОР! ЈЕ Л' СЕ КАПЕТАН МАЛО ОХЛАДИО?
ЧЕКАЈ! ПИТАЈ ЊЕГА ЛИЧНО!
M. SENICH

АЛО, **КАПЕТАНЕ, МОРЖУ ЈЕДАН ДЕБЕЛИ!** КЛАДИМ СЕ ДА СИ **УПРСКО** ТО С ТУШЕВИМА!
БАМ!
И ДА ЈЕСАМ... ТИ ТО НЕЋЕШ ВИДЕТИ! **УБИЋУ ТЕ!**

ОХ! ТУШЕВИ ЊЕГА УПРСКАШЕ!
ГЛАБ!
ХА! ХА!
ХА! ХА!

!!!!??
МОРАШ ОБУЗДАВАТИ СВОЈ БЕС... ЈЕР ЋЕ ИНАЧЕ ТУШ... СТАЛНО **ДА ПРСКА!**
А МАМА ЋЕ ДА **ПРАСКА!**
ХА! ХА! ХА!

КОБНИ ПОЗИВ

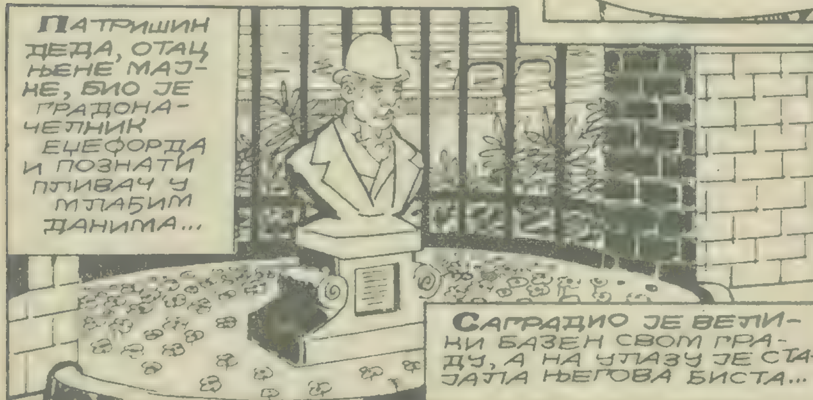

ПАТРИША ХАНТ ЈЕ ВОЛЕЛА СПОРТ, ПЛИВАЊЕ ПРЕ СВЕГА. СВАКИ ДАН ЈЕ ТРЕНИРАЛА У ОБЛИЖЊЕМ ЈЕЗЕРУ...
САМО ТАКО НАСТАВИ, ПАТРИША!

ПАТРИШИНИ РОДИТЕЉИ СУ ВЕРОВАЛИ ДА ЋЕ ЊИХОВА КЋИ ЈЕДНОГ ДАНА ПОСТАТИ ПОЗНАТА ПЛИВАЧИЦА...
ОВО ЈЕ БИЛО ТВОЈЕ НАЈБОЉЕ ВРЕМЕ! СИГУРАН САМ ДА ЋЕШ ПОБЕДИТИ НА ДАНАШЊЕМ ПРЕДТАКМИЧЕЊУ!
СВАКАКО ДА ХОЋЕ! СУМЊАМ ДА ЈЕ НЕКО БОЉИ ОД ЊЕ У ГРАДУ!

КАД БИХ ПОБЕДИЛА, СВЕ БИ БИЛО ДРУГАЧИЈЕ! ТАТА БИ СЕ ПОНОСИО СА МНОМ!

ИЗНАД СВЕГА ЖЕЛИМ ДА ДОБИЈЕМ ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ!
ДА! ТРОФЕЈ ТВОГ ДЕДЕ!

ХАНТ ЈЕ ПОГЛЕДАО У СВОЈЕ ПОХАБАНО ОДЕЛО...
ЛОЈДОВИ НАС СЕ СТИДЕ ЈЕР НИСАМ УСПЕО У ЖИВОТУ КАО ОНИ!
НЕ ГОВОРИ ТАКО, ТАТА!

ПАТРИШИН ДЕДА, ОТАЦ ЊЕНЕ МАЈКЕ, БИО ЈЕ ГРАДОНАЧЕЛНИК ЕЦЕФОРДА И ПОЗНАТИ ПЛИВАЧ У МЛАЂИМ ДАНИМА...
САГРАДИО ЈЕ ВЕЛИКИ БАЗЕН СВОМ ГРАДУ, А НА УЛАЗУ ЈЕ СТАЈАЛА ЊЕГОВА БИСТА...

ХАЈДЕ, ПРЕПЛИВАЈ ЈЕЗЕРО ЈОШ ЈЕДНОМ!
ДОБРО, ТАТА!
ХЕЈ, ШТА ВИ ОВДЕ РАДИТЕ?
1382/1

КОБНИ ПОЗИВ

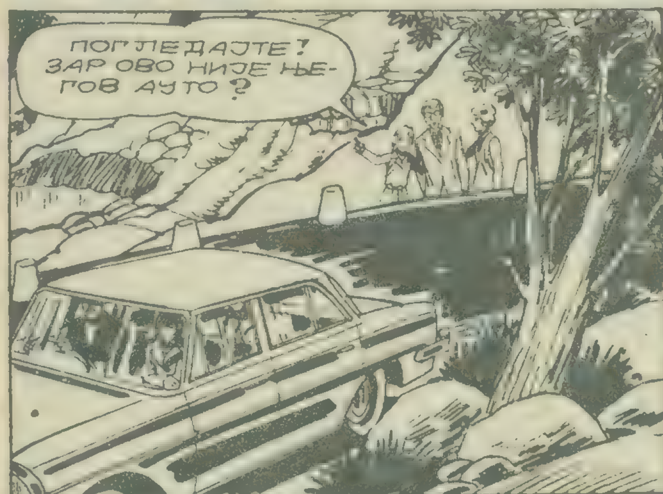

НЕ СМЕТЕ ОВДЕ ДА ПЛИВАТЕ! ОВО ЈЕ ПРИВАТНО ВЛАСНИШТВО!
АЛИ... АЛИ, ЈА ОВДЕ ТРЕНИРАМ! ЗАР ТО МОЖЕ НЕКОМЕ ДА СМЕТА?

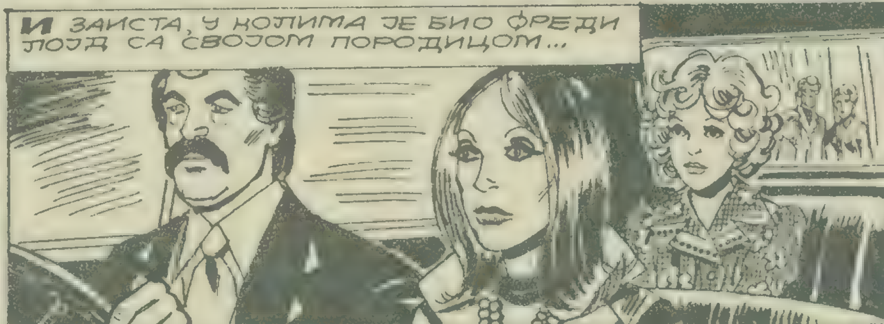

КО ЈЕ ВЛАСНИК ОВОГ ЈЕЗЕРА?
ФРЕДИ ЛОЈД!

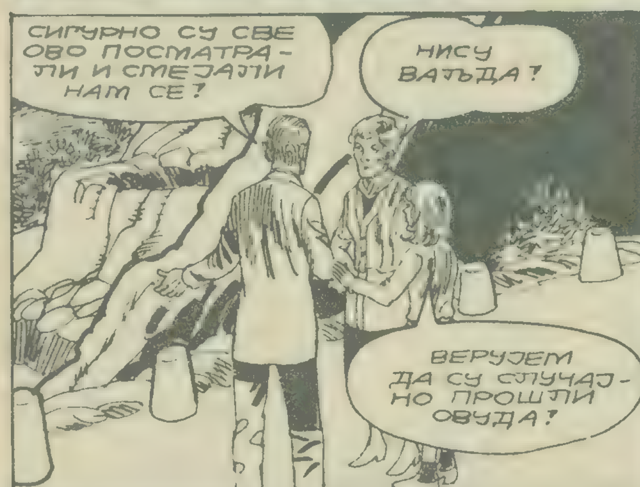

ПАТРИШИНИ РОДИТЕЉИ ЗАНЕМЕШЕ...
ПА, ОН ЈЕ МОЈ БРАТ!
И ЈЕДИНА ОСОБА ОД КОЈЕ НЕ МОЖЕМО ДА ТРАЖИМО УСЛУГУ!

МОРАЋЕМО ДА НАЂЕМО НЕКО ДРУГО МЕСТО ЗА ТРЕНИРАЊЕ!
АЛИ, ГДЕ?

ФРЕДИ ЛОЈД ЈЕ БИО ЈЕДАН ОД НАЈБОГАТИЈИХ ЉУДИ У ГРАДУ...
ТАЈ ФРЕДИ ЈЕ ЧУДОВИШТЕ! ИМА ПРИВАТАН БАЗЕН, А НАМА НЕ ДОЗВОЉАВА ДА КОРИСТИМО ОВО ЈЕЗЕРО!
ОН НАС ЧАК НЕ ПРЕПОЗНАЈЕ НА УЛИЦИ!

ПОГЛЕДАЈТЕ! ЗАР ОВО НИЈЕ ЊЕГОВ АУТО?

И ЗАИСТА, У КОЛИМА ЈЕ БИО ФРЕДИ ЛОЈД СА СВОЈОМ ПОРОДИЦОМ...

СИГУРНО СУ СВЕ ОВО ПОСМАТРАЛИ И СМЕЈАЛИ НАМ СЕ!
НИСУ ВАЉДА!
ВЕРУЈЕМ ДА СУ СЛУЧАЈНО ПРОШЛИ ОВУДА!

ПАТРИША, МОРАШ ПОБЕДИТИ, ЊИМА ЗА ИНАТ!
УЧИНИЋУ СВЕ ШТО МОГУ!

ЗАШТО СЕ ЉУДИ ОВАКО ПОНАШАЈУ? ЗАР НЕ МОЖЕМО СВИ ДА ЖИВИМО У СЛОЗИ?
ПАТРИША, НЕ ЗАМАРАЈ ТИМЕ СВОЈУ ГЛАВУ, ВЕЋ РАЗМИШЉАЈ О ДАНАШЊОЈ ТРЦИ!

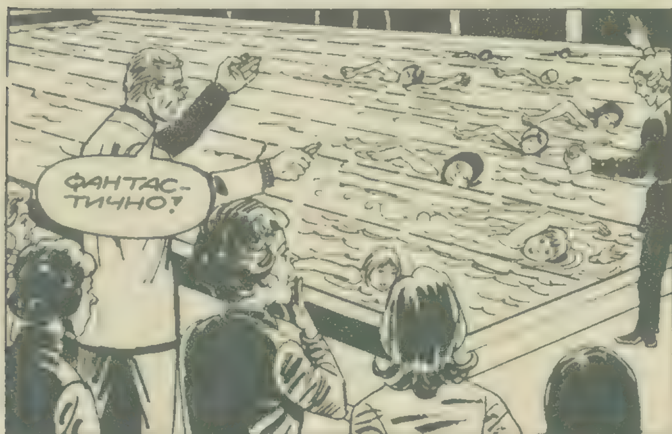

КОБНИ ПОЗИВ

ТОГ ПОПОДНЕВА НА ПРЕДТАКМИЧЕЊУ...

ПАТРИШИН ОТАЦ ЈЕ САМ МЕРИО ВРЕМЕ СВОЈОЈ ЋЕРКИ...
ГЛЕДАЈ ЈЕ САМО! СЈАЈНА ЈЕ!

КАКО ЈЕ САМО ДОБРО ОКРЕНУЛА!

ФАНТАСТИЧНО!

ПОКАЗАЛА СИ ДА МОЖЕШ ДА ОСВОЈИШ ПОЈДОВ ТРОФЕЈ!
ГЛЕДАЈТЕ! ЗАР ОНО НИЈЕ МОЈА СЕСТРА ДИЈАНА ПОЈД!

НИКАДА ЈЕ НИСАМ ВИДЕО ДА ДОЛАЗИ ОВДЕ!
ЧУЛА САМ ДА ДОБРО ПЛИВА! ВЕРОВАТНО ЈЕ ДОШЛА ДА ПОСМАТРА ТРКУ!
ХАЈДЕ, ИДЕМО КУЋИ! ПОТРЕБАН ТИ ЈЕ ОДМОР, ПАТРИША!

СУТРАДАН УЈУТРО...
ОД КОГА ЈЕ ПИСМО, ТАТА?
ОД ФРЕДИЈА ПОЈДА!
НЕМОГУЋЕ!

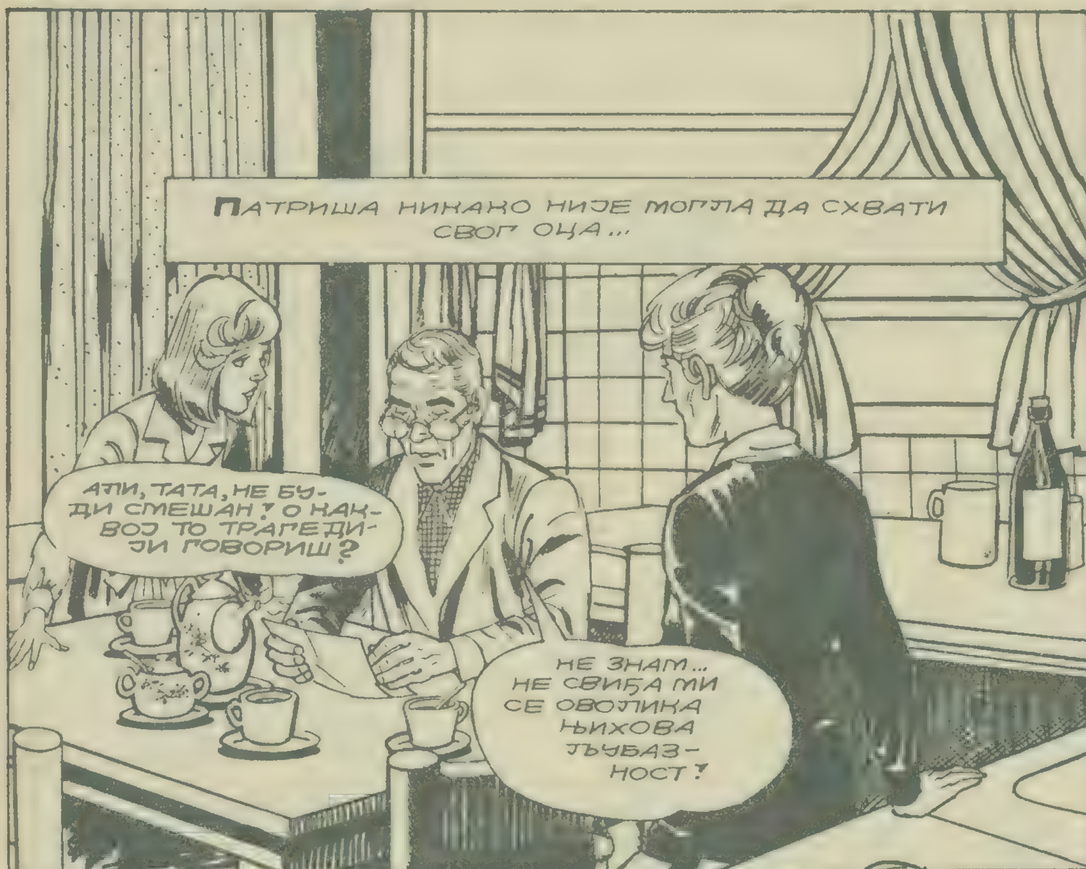

ПОЗИВА ПАТРИШУ ДА ТРЕНИРА У ЊИХОВОМ ПРИВАТНОМ БАЗЕНУ!
ПА, ТО ЈЕ ДИВНО!

НАЈЗАД СУ ОДЛУЧИЛИ ДА ПРОМЕНЕ СВОЈЕ ПОНАШАЊЕ ПРЕМА НАМА!

ТРЕБАЛО БИ ДА СИ СРЕЋАН, ТАТА, А НЕ ЗАБРИНУТ!
НЕ ЗНАМ, ИМАМ НЕКО ЛОШЕ ПРЕДОСЕЋАЊЕ!

КОБНИ ПОЗИВ

ПАТРИША НИКАКО НИЈЕ МОГЛА ДА СХВАТИ СВОГ ОЦА...
АЛИ, ТАТА, НЕ БУДИ СМЕШАН! О КАКВОЈ ТО ТРАГЕДИЈИ ГОВОРИШ?
НЕ ЗНАМ... НЕ СВИЂА МИ СЕ ОВОЛИКА ЊИХОВА ЉУБАЗНОСТ!

МОЈ БРАТ СЕ СИГУРНО ПОКАЈАО ЗБОГ СВОГ ПОНАШАЊА У ТОКУ ПРОТЕКЛИХ ГОДИНА!
МАМА ЈЕ У ПРАВУ!

ТАТА, НЕЋЕШ ВАЉДА ОДБИТИ ОВУ ПРИМАМЉИВУ ПОНУДУ?
ПА...

ТИ ЖЕЛИШ ДА ДОБИЈЕМ ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ, ЗАР НЕ? НЕЋУ ГА ОСВОЈИТИ АКО НЕ ТРЕНИРАМ!
У РЕДУ! УБЕДИЛА СИ МЕ!

ДИВНО, ТАТА! НАШЕ ДВЕ ПОРОДИЦЕ НАЈЗАД ЋЕ СЕ ИЗМИРИТИ!
НАДАМ СЕ!

ТЕ НОЋИ ПАТРИША НИЈЕ МОГЛА ДА СПАВА...
ОД СУТРА ЋУ СВАКОГ ДАНА ТРЕНИРАТИ У ПРАВОМ БАЗЕНУ!

СУТРАДАН ПОСЛЕ ПОДНЕ...
ЕНО, ТАМО ЖИВИ ТВОЈ УЈАК!
АУУ!

КОБНИ ПОЗИВ

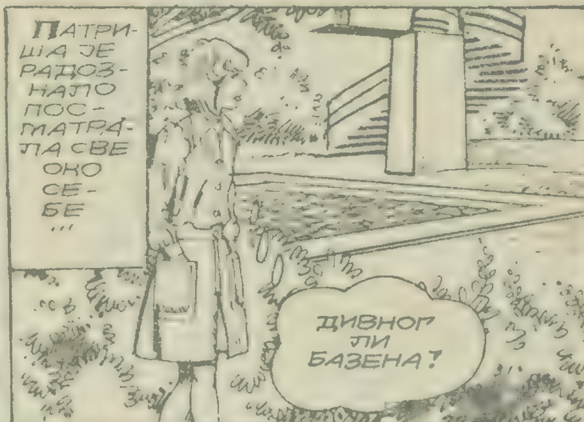

КАКО ЈЕ ОВДЕ ЛЕПО! ОНИ ЗАИСТА НЕ ОСКУДЕВАЈУ НИ У ЧЕМУ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ И ВАС УСКОРО ПОЗВАТИ ДА ИХ ПОСЕТИТЕ!
ЧУВАЈ СЕ МИЛА!

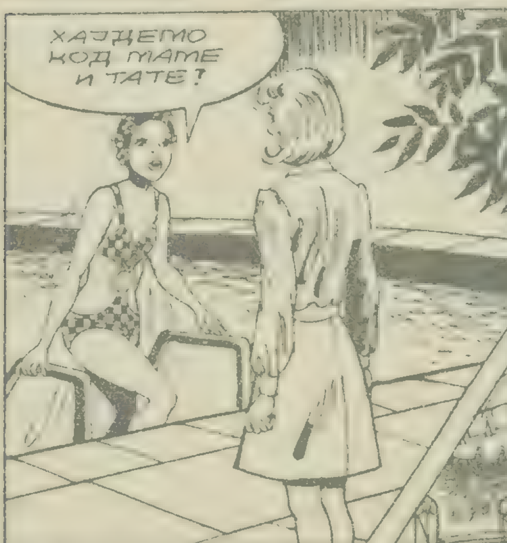
ПАТРИЦИЈА ЈЕ РАДОЗНАЛО ПОСМАТРАЛА СВЕ ОКО СЕБЕ...
ДИВНОГ ЛИ БАЗЕНА!

АУУ! КАКАВ ДИВАН СКОК!

АЛИ, НИЈЕ ТАКО ДОБРА ПЛИВАЧИЦА!
ЗДРАВО! НАЗАД СИ ДОШЛА!

ХАЈДЕМО КОД МАМЕ И ТАТЕ!

ИЗГЛЕДА СРЕЋНА ШТО МЕ ВИДИ! А КОЛИКО ПУТА СМО СЕ СРЕЛЕ НА УЛИЦИ ПА СЕ ПРАВИЛА ДА МЕ НЕ ПОЗНАЈЕ!

УБРЗО...
ТРЕБАЛО ЈЕ РАНИЈЕ ДА ТЕ ПОЗОВЕМО ДА КОРИСТИШ НАШ БАЗЕН!
НИСМО ЗНАЛИ ДА ТРЕНИРАШ У ЈЕЗЕРУ!
ТО СМО ТЕК ЈУЧЕ САЗНАЛИ!

МИСЛИШ ЛИ ОЗБИЉНО ДА СЕ БАВИШ ПЛИВАЊЕМ?
ДА! И НАЈВЕЋА ЖЕЉА МИ ЈЕ ДА ОСВОЈИМ ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ!
ШТА?

ТО ЗНАЧИ ДА ЋЕМО СЕ ЗАЈЕДНО ТАКМИЧИТИ!
ЗАИСТА?

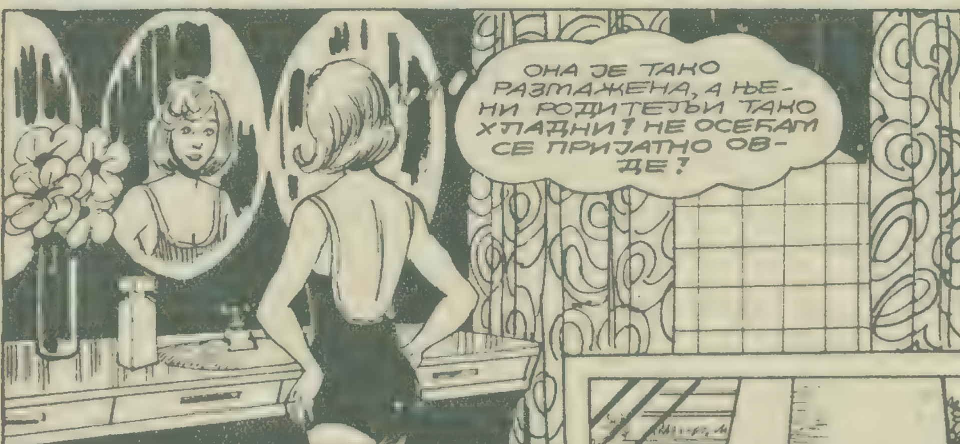

КОБНИ ПОЗИВ

ЗАШТО ТЕ ТО ИЗНЕНАЂУЈЕ? ТАЈ ТРОФЕЈ СЕ ДОДЕЉУЈЕ ПО ЖЕЉИ НАШЕГ ПОКОЈНОГ ДЕДЕ!

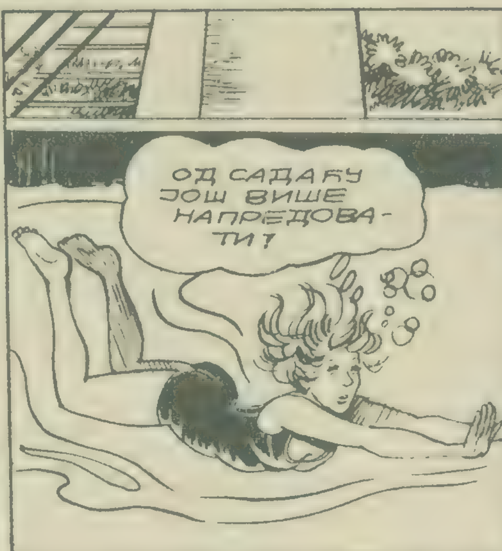

ТИ НИСИ ЉУБОМОРНА ЧИМ ХОЋЕШ ДА МИ ПОМОГНЕШ!
ЗАШТО БИХ БИЛА? НЕКА ПОБЕДИ БОЉА!

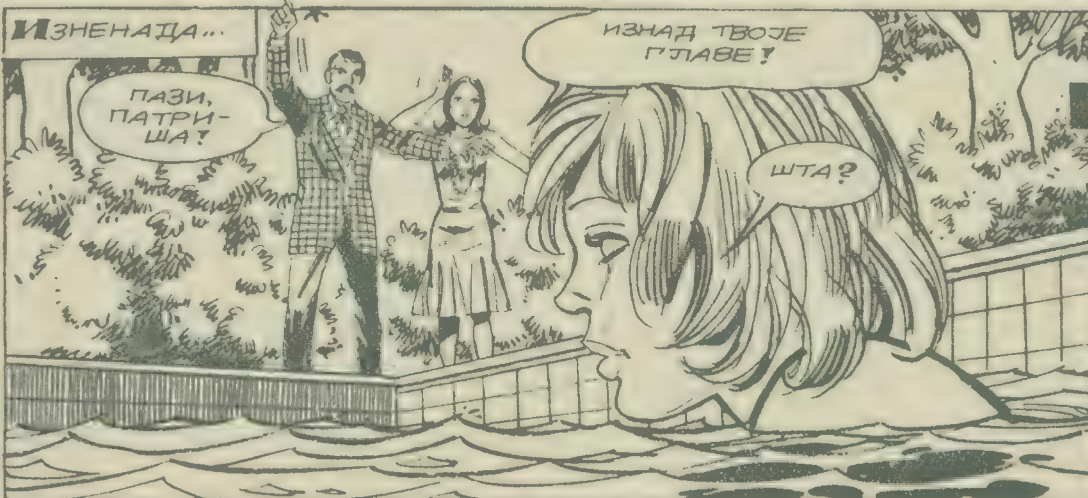

ДОЂИ ДА СЕ ПРЕСВУЧЕШ!
ПРИДРУЖИЋУ ТИ СЕ ЗА КОЈИ МИНУТ!
ОНА ЗНА ДА САМ БОЉА ПЛИВАЧИЦА ОД ЊЕ, ПА ИПАК МЕ ЈЕ ПОЗВАЛА ДА ТРЕНИРАМ ОВДЕ!

ОНА ЈЕ ТАКО РАЗМАЖЕНА, А ЊЕНИ РОДИТЕЉИ ТАКО ХЛАДНИ! НЕ ОСЕЋАМ СЕ ПРИЈАТНО ОВДЕ!

ЧИМ ЈЕ СКОЧИЛА У БАЗЕН, ПАТРИША ЈЕ ЗАБОРАВИЛА НА СВЕ...
ОВО ЈЕ ПРАВО УЖИВАЊЕ!

ЗАШТО ЈЕ ТАТА ОНОЛИКО БИО ЗАБРИНУТ? ШТА ОВДЕ МОЖЕ ДА МИ СЕ ДОГОДИ?

ОД САДА ЋУ ЈОШ ВИШЕ НАПРЕДОВАТИ!

ИЗНЕНАДА...
ПАЗИ, ПАТРИША!
ИЗНАД ТВОЈЕ ГЛАВЕ!
ШТА?

ЛЕТИ ПРАВО НА МЕНЕ!

КОБНИ ПОЗИВ

Изгледало је да Дијана уопште није приметила Патришу...
ДИЈАНА?

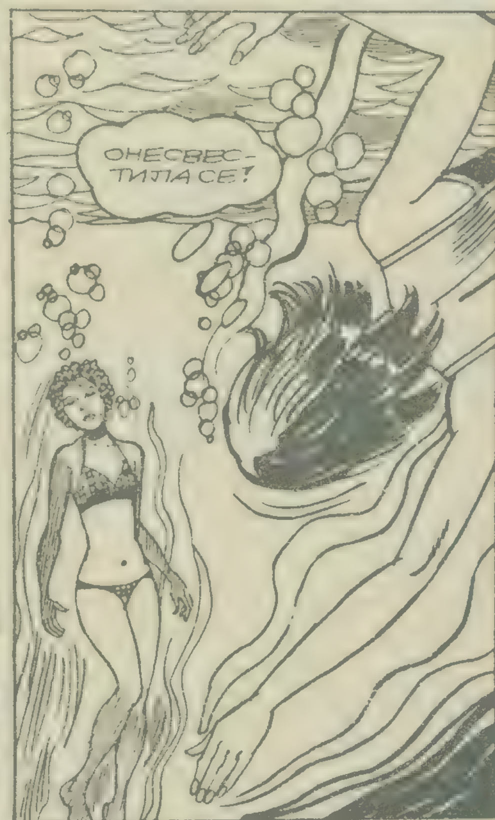
ШТО ПРЕ ДА СЕ СКЛОНИМ!

Дијана је пролетела тик уз њу...

УУХ! ГДЕ ЈЕ САД ДИЈАНА?

ОНЕСВЕСТИЛА СЕ!

СИГУРНО ЈЕ УДАРИЛА ГЛАВОМ О ЗИД!

ДИЈАНА?
ПАТРИША, ЗАШТО НИСИ ГЛЕДАЛА КУДА ПЛИВАШ? ОНА ТЕ ЈЕ ЈОШ УПОЗОРИЛА?

КОБНИ ПОЗИВ

НИСАМ ЈЕ ЧУЛА, ВЕРУЈТЕ МИ!
ОХ, ЈАДНО МОЈЕ ДЕТЕ! ДА БИ ИЗБЕГЛА ТЕБЕ, УДАРИЛА ЈЕ ГЛАВОМ О БЕТОН!

СИГУРНО САМ БИЛА ТОЛИКО ЗАОКУПЉЕНА ПЛИВАЊЕМ ДА НИСАМ НИ ЧУЛА КАД МЕ ЈЕ УПОЗОРИЛА!

ОХ, САМО ДА ЈОЈ БУДЕ ДОБРО!

ОСВЕСТИЛА СЕ!
ДОБРО ЈОЈ ЈЕ, ЗНАЧИ!

ТАКО САМ СЕ БИЛА УПЛАШИЛА!
ДИЈАНА, ПАЗИ! УПАШЋЕШ У БАЗЕН!

НЕ ВИДИМ... СВЕ МИ ЈЕ ЦРНО ПРЕД ОЧИМА...

СЛЕПА САМ!

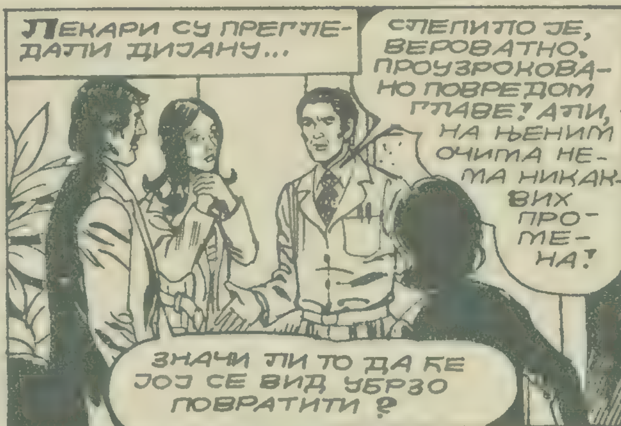

ЧАС КАСНИЈЕ У БОЛНИЦИ...
КАД ПОМИСЛИМ КАКО САМ БИЛА СРЕЋНА САМО ДВА САТА РАНИЈЕ!
НЕ ЗНАМ, ИМАМ НЕКО ЛОШЕ ПРЕДОСЕЋАЊЕ!

ВЕРОВАЛА САМ ДА ЋЕ СЕ ОДНОСИ ИЗМЕЂУ НАШИХ ПОРОДИЦА ИЗГЛАДИТИ! А, ГЛЕДАЈ САДА! ШТА ЈЕ ОНО ТАТА КАЗАО!

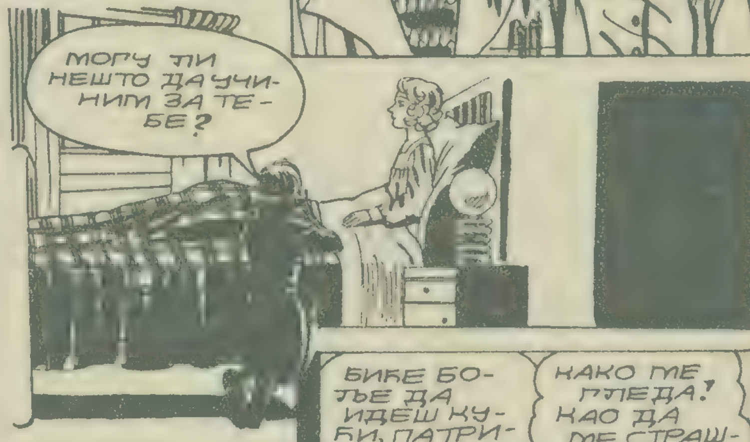
КОБНИ ПОЗИВ

ТАТА ЈЕ БИО У ПРАВУ!

ЛЕКАРИ СУ ПРЕГЛЕДАЛИ ДИЈАНУ...
СЛЕПИЛО ЈЕ, ВЕРОВАТНО, ПРОУЗРОКОВАНО ПОВРЕДОМ ГЛАВЕ! АЛИ, НА ЊЕНИМ ОЧИМА НЕМА НИКАКВИХ ПРОМЕНА!
ЗНАЧИ ЛИ ТО ДА ЋЕ ЈОЈ СЕ ВИД УБРЗО ПОВРАТИТИ?

ТО НЕ МОГУ ДА ТВРДИМ! МОЖДА ЋЕ ЗАУВЕК ОСТАТИ СЛЕПА!

МОРАМ ДА ВИДИМ ДИЈАНУ!

МОГУ ЛИ НЕШТО ДА УЧИНИМ ЗА ТЕБЕ?

ПРОШЛО ЈЕ НЕКОЛИКО МИНУТА ДОК ДИЈАНА НИЈЕ ОДГОВОРИЛА...
ЗНАШ, ОНО ШТО МЕ НАЈВИШЕ БОЛИ, ТО ЈЕ ДА НЕ МОГУ ДА СЕ ТАКМИЧИМ ЗА ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ!

ТИ ЋЕШ САД САСВИМ ЛАКО ПОБЕДИТИ!
НЕ ГОВОРИ ТАКО! ПОБЕДА МИ НИШТА НЕ ЗНАЧИ ПОД ОВИМ УСЛОВИМА!

БИЋЕ БОЉЕ ДА ИДЕШ КУЋИ, ПАТРИША!
КАКО МЕ ГЛЕДА! КАО ДА МЕ СТРАШНО МРЗИ!
ВАША КЋЕРКА НЕ ТРЕБА ДА ЛЕЖИ У БОЛНИЦИ! НЕ МОЖЕМО НИШТА ДА УЧИНИМО ЗАЈУ!

ПАТРИШИНИ РОДИТЕЉИ С НЕСТРПЉЕЊЕМ СУ ЧЕКАЛИ ДА СЕ ЊИХОВА КЋИ ВРАТИ...
СИГУРНО ЋЕ ИМАТИ ТОЛИКО ТОГА ДА НАМ ПРИЧА!
ЖАО МИ ЈЕ ШТО САМ ЈОЈ РЕКАО ДА ИМАМ ЛОШЕ ПРЕДОСЕЋАЊЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
МОЈ САН О ОСВАЈАЊУ ТРОФЕЈА СЕ РАСПРШИО! ЗНАМ ШТА МИ ЈЕ ДУЖНОСТ ДА ЧИНИМ!

КОБНИ ПОЗИВ

ПАТРИЦИА ЈЕ КРИВИЛА СЕБЕ ЗА НЕСРЕЋУ КОЈА СЕ ДОГОДИЛА ДИЈАНИ...

МОРАМ НЕКАКО ДА НАДОКНАДИМ ОВАЈ ГУБИТАК ДИЈАНИ!

ИЗНЕНАДА, ПАТРИЦИА ЈЕ ПОЈУРИЛА ЗА КОЛИМА...

ДИЈАНА, ЧЕКАЈ! ИМАМ НЕШТО ДА ТИ КАЖЕМ!

АЛИ, АУТО СЕ НИЈЕ ЗАУСТАВИО...

ОХ! НИСУ МЕ ЧУЛИ!

ИДЕМ КУЋИ ДА КАЖЕМ МАМИ И ТАТИ ШТА САМ ОДЛУЧИЛА!

КАДА СЕ ВЕЋ ПРИБЛИЖИЛА КУЋИ...

ЈАДНИ МАМА И ТАТА! КАД ЧУЈУ ШТА СЕ СВЕ ДОГОДИЛО!

ЗДРАВО, МИЛА! КАКО ЈЕ БИЛО?

ИЗГЛЕДАШ НЕРАСПОЛОЖЕНО?

ДОГОДИЛА СЕ НЕСРЕЋА! ДИЈАНА ЈЕ ОСЛЕПЕЛА И ЈА САМ КРИВА!

10

КОБНИ ПОЗИВ

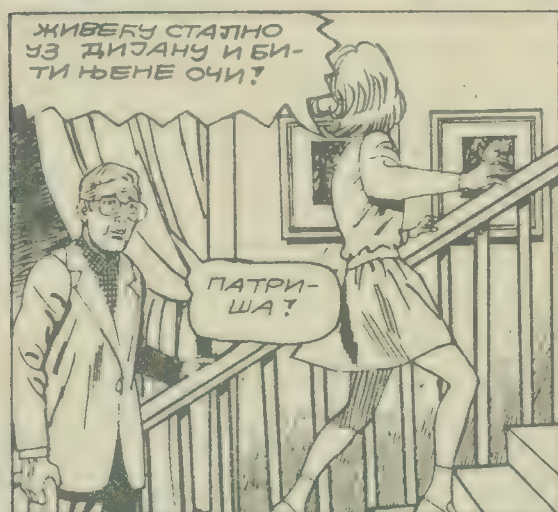

ПОЛАКО! ПОЧНИ ОД ПОЧЕТКА!
ДИЈАНА ЈЕ СКОЧИЛА СА СКАКАОНИЦЕ! ЈА САМ ПЛИВАЛА ИСПОД И НИСАМ ЧУЛА КАД ЈЕ ВИКАЛА ДА СЕ СКЛОНИМ!

ПОКУШАЛА ЈЕ ДА МЕ ИЗБЕГНЕ И УДАРИЛА ГЛАВОМ У БЕТОН!

ПАТРИША, НЕ ТРЕБА ДА КРИВИШ САМО СЕБЕ! ДИЈАНА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ГЛЕДА ГДЕ СКАЧЕ!
ТАТА ЈЕ У ПРАВУ!

ТО ЈЕ ЗАИСТА ВЕЛИКА ТРАГЕДИЈА АЛИ, ЈА НЕ ВИДИМ ДА СИ ТИ ТОЛИКИ КРИВАЦ!
НЕ ВРЕДИ ТРАЖИТИ ОПРАВДАЊЕ...

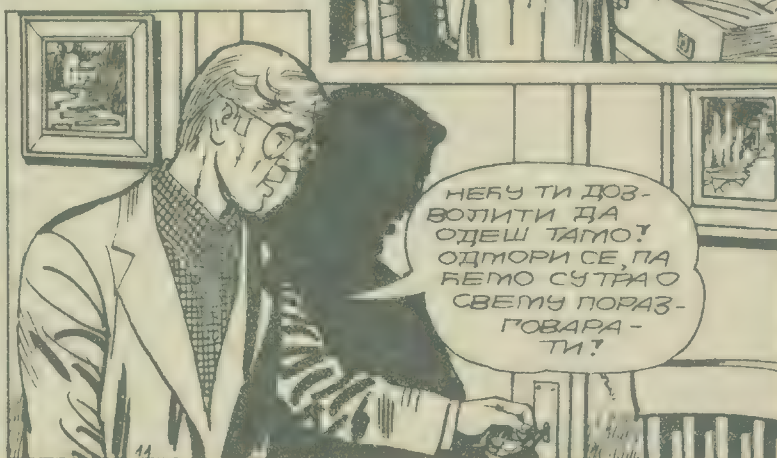

ДИЈАНА ЈЕ СЛЕПА, А ЈА ЗДРАВА! МОРАМ УЧИНИТИ ОНО ШТО САМ НАУМИЛА!
ШТА ТО?

ЖИВЕЋУ СТАЛНО УЗ ДИЈАНУ И БИТИ ЊЕНЕ ОЧИ!
ПАТРИША!

ДИЈАНА ЈЕ ЖЕЛЕЛА ДА СЕ ТАКМИЧИ ЗА ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ, АЛИ САД НЕ МОЖЕ!

МОЖДА ЋЕ И МОЋИ! ПОКУШАЋУ ДА УРАДИМ НЕШТО ЗА ЊУ! ЈА ЋУ СЕ ПОВУЋИ СА ТАКМИЧЕЊА!
НЕЕ!

НЕ МОЖЕШ СВЕ ЖРТВОВАТИ ЗБОГ НЕЧЕГА ШТО СЕ ДОГОДИЛО, И ТО НЕ ТВОЈОМ КРИВИЦОМ!
ЗАШТО ДА НЕ?

НЕЋУ ТИ ДОЗВОЛИТИ ДА ОДЕШ ТАМО! ОДМОРИ СЕ, ПА ЋЕМО СУТРА О СВЕМУ ПОРАЗГОВАРАТИ!

КОБНИ ПОЗИВ

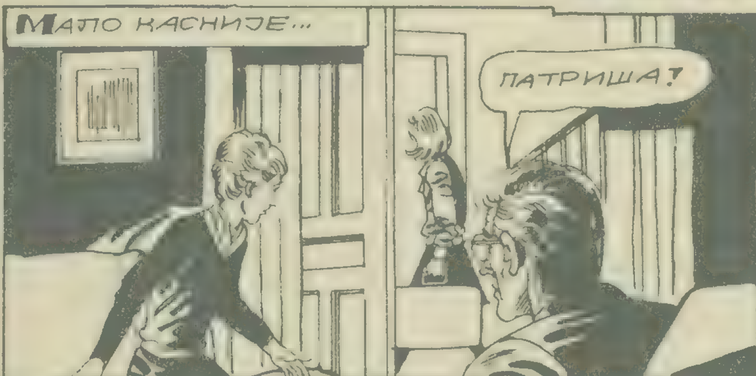
ОТАЦ ЈЕ ЗАКЉУЧАО ПАТРИШУ...
ОХ! ДА СМО ТЕ САМО ПОСЛУШАЛЕ!
ОД ПРВОГ ТРЕНУТКА САМ БИО СИГУРАН ДА НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ! КАКО ТО ДА ЈЕ ЛОЈД ОДЈЕДНОМ ПОСТАО ЉУБАЗАН ПРЕМА НАМА?

ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ ПРОНАШЛА НЕКИ КЉУЧ...
МАМА И ТАТА НЕ СХВАТАЈУ ДА ЈА ОВО МОРАМ ДА УЧИНИМ!

ЗНАМ ДА ЈЕ ОВО ЗА ЊИХ ВЕЛИКО РАЗОЧАРАЊЕ, АЛИ...

МАЛО КАСНИЈЕ...
ПАТРИША!

АЛИ, ВРАТА СЕ ЗАТВОРИШЕ УЗ ТРЕСАК...
ПАТРИША, ТИ СИ СВЕ ШТО ИМАМО! ВРАТИ СЕ!
ЗАКЉУЧАЛА СЕ ВРАТА!

ОБЕЋАЈ МИ САМО НЕШТО-НЕМОЈ ОДУСТАТИ ОД ТАКМИЧЕЊА!

ДОБРО, ТАТА! УЧИНИЋУ КАКО ТИ ЖЕЛИШ!

У АУТОБУСУ...
БИЋУ ДИЈАНИН РОБ! МОРАМ!

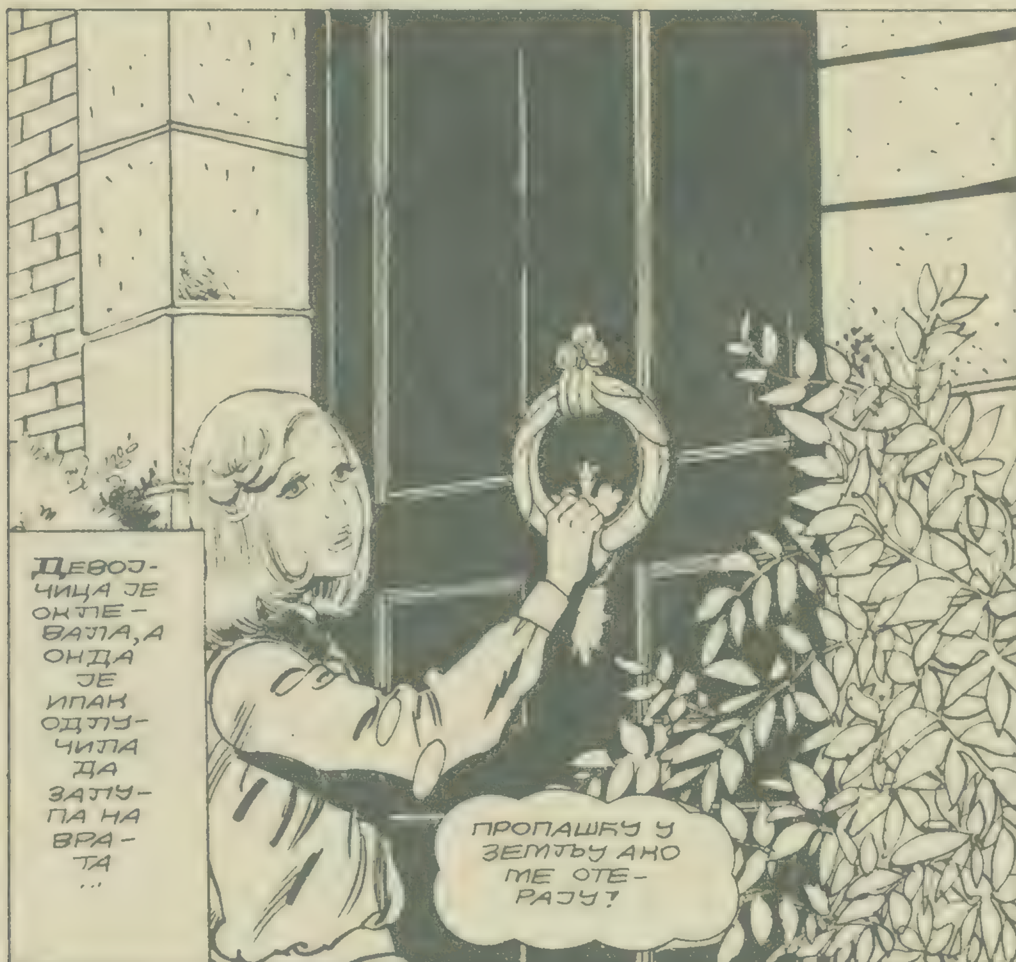
НЕРАДО СЕ ПРИБЛИЖАВАЛА КУЋИ ЛОЈДОВИХ...
А ЈА УОПШТЕ НИСАМ РАЗМИШЉАЛА О ТОМЕ ДА МЕ ОНИ МОЖДА НЕЋЕ ПРИМИТИ!

ДИЈАНИН ОТАЦ ЈЕ СТАЈАО КРАЈ ПРОЗОРА...
... И КАО ДА ЈЕ ОЧЕКИВАО ПАТРИШУ...

КОБНИ ПОЗИВ

ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ ОКЛЕВАЛА, А ОНДА ЈЕ ИПАК ОДЛУЧИЛА ДА ЗАЛУПА НА ВРАТА...
ПРОПАШЋУ У ЗЕМЉУ АКО МЕ ОТЕРАЈУ!

ВРАТА СЕ ОТВОРИШЕ...
А, ТИ СИ! УЂИ!

ЈЕ ЛИ ТО ПАТРИША? ВИДИ ШТА СИ УЧИНИЛА СА МНОМ!

ПОГЛЕДАЈ СВОЈЕ ДЕЛО!
ДИЈАНА!

САМО МИ ДОЗВОЛИ ДА ОСТАНЕМ КРАЈ ТЕБЕ!

ВИШЕ НЕ МОГУ ДА ЧИТАМ, ПЛИВАМ, УЖИВАМ У ПРИРОДИ!
ДИЈАНА!

ЈА ЋУ ТИ ЧИТАТИ, ПЛИВАТИ С ТОБОМ...

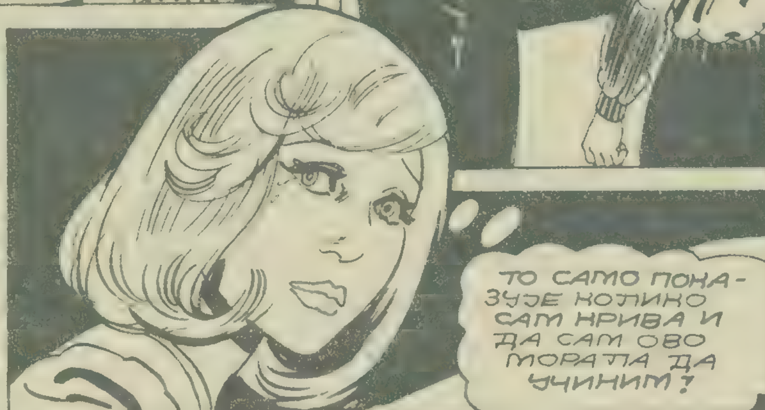
КОБНИ ПОЗИВ

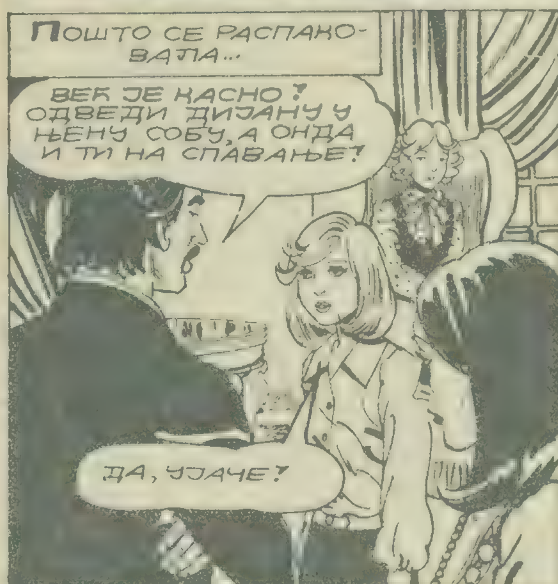

УЧЕСТВОВАЋЕШ НА ТАКМИЧЕЊУ ЗА ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ! ЈА ЋУ ТЕ ТРЕНИРАТИ!

И НА ПАТРИШИНО ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ...
ПОЂИ ЗА МНОМ!

ОВО ЋЕ БИТИ ТВОЈА СОБА! ДОНЕСИ СВОЈЕ СТВАРИ И РАСПАКУЈ СЕ!

ПА, ОНИ СУ МЕ ОЧЕКИВАЛИ! И СОБУ СУ МИ ПРИПРЕМИЛИ!

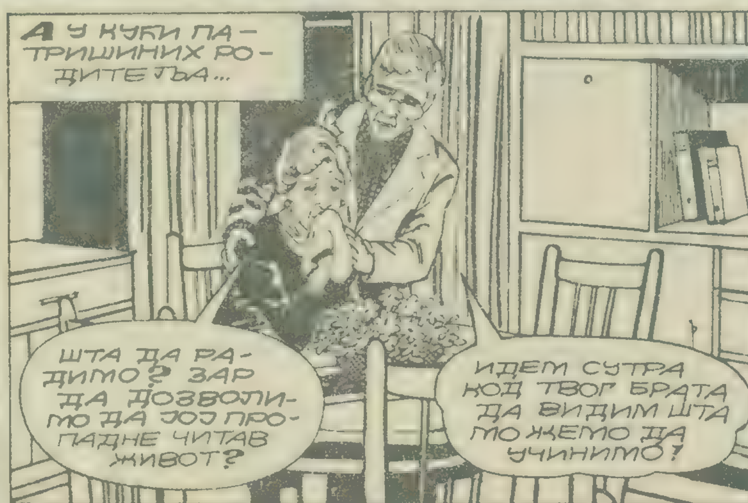

ТО САМО ПОКАЗУЈЕ КОЛИКО САМ КРИВА И ДА САМ ОВО МОРАЛА ДА УЧИНИМ!

ПОШТО СЕ РАСПАКОВАЛА...
ВЕЋ ЈЕ КАСНО! ОДВЕДИ ДИЈАНУ У ЊЕНУ СОБУ, А ОНДА И ТИ НА СПАВАЊЕ!
ДА, УЈАЧЕ!

ХВАЛА ТИ ШТО СИ МИ ДОЗВОЛИЛА ДА ТИ ПОМОГНЕМ! ЧИНИЋУ СВЕ ЗА ТЕБЕ!

ДИЈАНА СЕ БЕСНО ОКРЕНУЛА...
И ТРЕБА!

ПОНАШАЈУ СЕ ПРЕМА МЕНИ КАО ДА САМ СЛУШКИЊА! АЛИ, ТО САМ И ЗАСЛУЖИЛА!
14

А У КУЋИ ПАТРИШИНИХ РОДИТЕЉА...
ШТА ДА РАДИМО? ЗАР ДА ДОЗВОЛИМО ДА ЈОЈ ПРОПАДНЕ ЧИТАВ ЖИВОТ?
ИДЕМ СУТРА КОД ТВОГ БРАТА ДА ВИДИМ ШТА МОЖЕМО ДА УЧИНИМО!

КОБНИ ПОЗИВ

КУД НАМ ЈЕ УОПШТЕ ПИСАО! КАКО СМО ЛЕПО ЖИВЕЛИ ДО ЈУЧЕРАШЊЕГ ДАНА!
БАР САМ НАТЕРАО ПАТРИШУ ДА МИ ОБЕЋА ДА ЋЕ УЧЕСТВОВАТИ НА ТАКМИЧЕЊУ!

СУТРАДАН УЈУТРО...
ВИДИШ ЛИ ОВУ МАЛУ СПРАВУ НА МОЈОЈ РУЦИ?
ДА!

ЗВРР! ЗВРР!
КАД ПРИТИСНЕМ ОВО ДУГМЕ ЧУЈЕ СЕ ЗВОЊАВА! ТО ЗНАЧИ ДА МОРАШ ОДМАХ ДА ДОЈУРИШ ДО МЕНЕ!

ОНА СЕ ПОНАША ПРЕМА МЕНИ КАО ДА САМ ЈОЈ РОБ!

ПАТРИША ЈЕ МОРАЛА ДА УДОВОЉИ СВАКОЈ ДИЈАНИНОЈ ЖЕЉИ...
СОЛИ!
ПОСЛЕ ДОРУЧКА ОДВЕШЋЕШ ДИЈАНУ НА БАЗЕН!

И ТАКО...
ОВУДА!
СТАНИ!

НА ПУТУ ИМА КАМЕНЧИЋА! МОГЛА БИХ ДА СЕ ПОВРЕДИМ! УКЛОНИ ИХ!
ШТА?

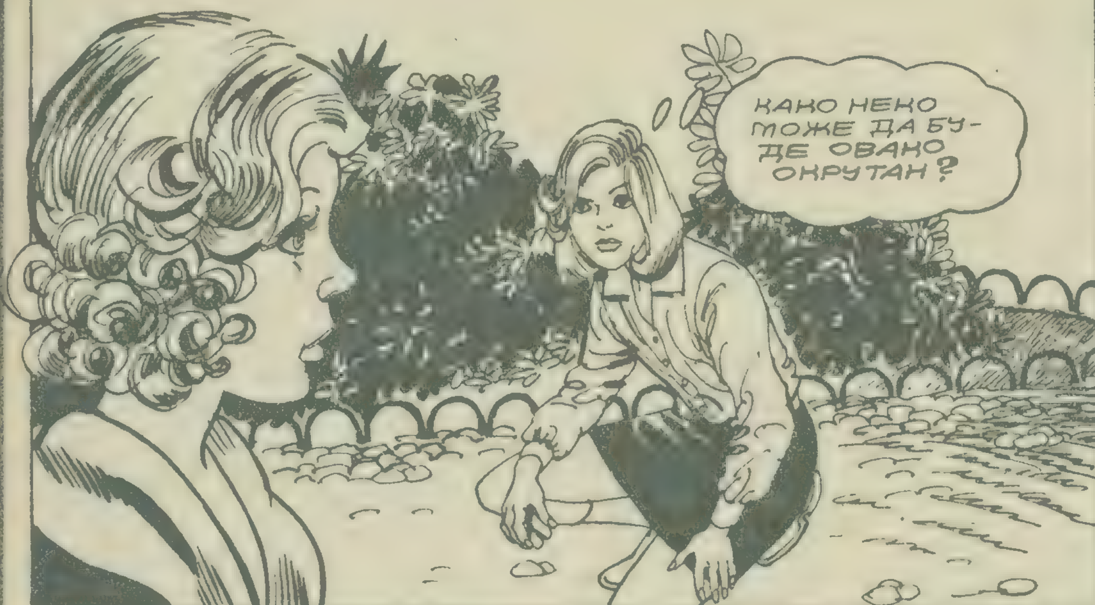

ЗАИСТА САМ ЈОЈ РОБ!

У РЕДУ! УКЛОНИЋУ ИХ!

МРЗИМ ДИЈАНУ! НИ ОНА МЕНЕ НЕ ВОЛИ! КАКО ЈЕ ТО СТРАШНО! ДВЕ ОСОБЕ КОЈЕ СЕ НЕ ПОДНОСЕ ОСУЂЕНЕ СУ ДА БУДУ ЗАЈЕДНО!

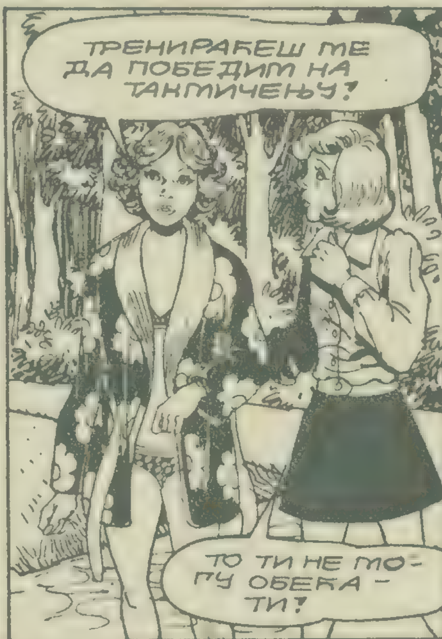

КОБНИ ПОЗИВ

ПАТРИША ЈЕ ПОСЛУШНО СКУПЉАЛА КАМЕНЧИЋЕ...
КАКО НЕКО МОЖЕ ДА БУДЕ ОВАКО ОКРУТАН?

ПАЗИ! СВЕ ДА СИ ИХ ПОКУПИЛА!
НЕМА ВИШЕ НИЈЕДНОГ!

А САД ЋЕШ МЕ УЧИТИ ДА ПЛИВАМ СЛЕПА - И ЈОШ ВИШЕ ОД ТОГА!
НЕ РАЗУМЕМ?

ТРЕНИРАЋЕШ МЕ ДА ПОБЕДИМ НА ТАКМИЧЕЊУ!
ТО ТИ НЕ МОГУ ОБЕЋАТИ!

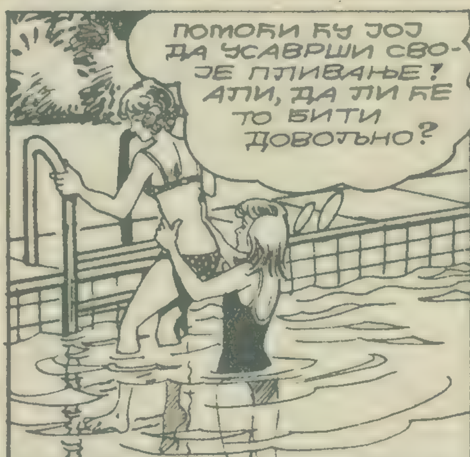

МОРАШ! ЗБОГ ТЕБЕ САМ СЛЕПА!
СВАКОГ ТРЕНУТКА МЕ ПОДСЕЋА НА ТО!

У РЕДУ! УЧИЋУ ТЕ СВЕМУ ШТО ЗНАМ О ПЛИВАЊУ!
ОНДА ДА ПОЧНЕМО!

А ЈА САМ ОБЕЋАЛА ТАТИ ДА ЋЕ СЕ ТАКМИЧИТИ! БОЉА САМ ПЛИВАЧИЦА ОД ЊЕ! ДА ЛИ ОНА ТО СХВАТА?

КОБНИ ПОЗИВ

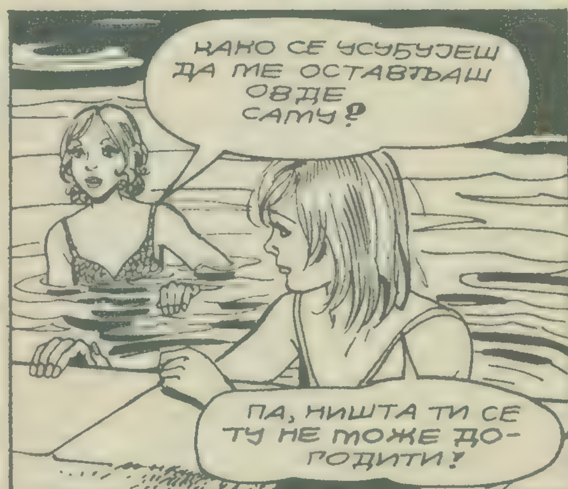

ПОМОЋИ ЋУ ЈОЈ ДА УСАВРШИ СВОЈЕ ПЛИВАЊЕ! АЛИ, ДА ЛИ ЋЕ ТО БИТИ ДОВОЉНО?

А ОНДА ЈЕ ПАТРИШИ ПАЛА СТРАШНА МИСАО...
А ШТА АКО БУДЕ ЗАХТЕВАЛА ДА СЕ ПОВУЧЕМ СА ТАКМИЧЕЊА?

ТАДА ЈЕ СТИГАО ПАТРИШИН ОТАЦ...
ГОДИНАМА НИСАМ РАЗГОВАРАО СА ФРЕДИЈЕМ И НИ САДА НЕ БИХ, АЛИ МОРАМ ЗБОГ СВОГ ДЕТЕТА!

ПОШТО ЈЕ СТАРИ ЛОЈД УМРО, ФРЕДИ ЈЕ СВЕ ПРИГРАБИО ЗА СЕБЕ! СВОЈОЈ СЕСТРИ НИЈЕ ДАО НИШТА! САД НАМ ЈЕ ЈОШ УЗЕО И ПАТРИШУ!

ИЗНЕНАДА...
НАУЧИЋУ ТЕ ДА ПЛИВАШ ПРАВО! ИДЕМ САМО ДА ПРОНАЂЕМ НЕКО ЗВОНЦЕ!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА МЕ ОСТАВЉАШ ОВДЕ САМУ?
ПА, НИШТА ТИ СЕ ТУ НЕ МОЖЕ ДОГОДИТИ!

УБУДУЋЕ НЕ РАДИ НИШТА БЕЗ МОЈЕ ДОЗВОЛЕ!
ДИЈАНА СЕ ПОНАША ПРЕМА ПАТРИШИ КАО ДА ЈОЈ ЈЕ РОБ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
ШТА ЖЕЛИШ?
ДА ТЕ НЕШТО ЗАМОЛИМ! АЛИ, ПРВО ДА ТИ КАЖЕМ ДА МИ ЈЕ СТРАШНО ЖАО ЗБОГ ДИЈАНЕ!

ТО МОЈОЈ КЋЕРКИ НЕЋЕ ВРАТИТИ ВИД!

ЊОЈ ЈЕ ПОТРЕБНА НЕГОВАТЕЉИЦА, НЕ ПАТРИША!

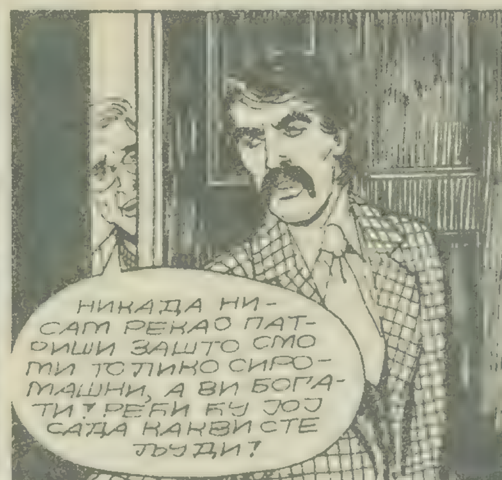

МОЛИМ ТЕ ПОШАЉИ МОЈУ КЋИ КУЋИ! НЕЋЕШ ВАЉДА ДА ДОЗВОЛИШ ДА УПРОПАСТИ СВОЈ ЖИВОТ?
ИЗВИНИ, ЖУРИМ НА ПОСАО!

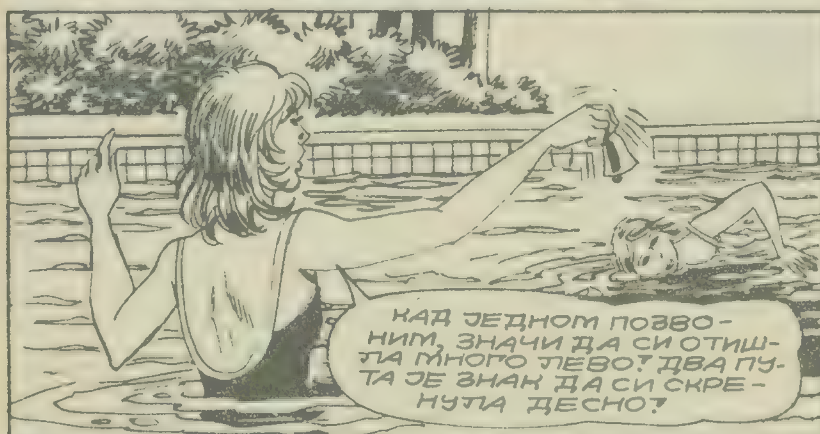

КОБНИ ПОЗИВ

ПОРЕД СВЕГА, МИСЛИМ ДА ПАТРИША И НИЈЕ КРИВА ЗА НЕСРЕЋУ!
РЕКАО САМ ДА ЖУРИМ!

НЕ МОЖЕШ ОВАКО ДА ПОСТУПАШ ПРЕМА ЊОЈ!
ОДЛАЗИ! АКО СЕ ОПЕТ ПОЈАВИШ, ИЗБАЦИЋУ ТЕ НАПОЉЕ!

НИКАДА НИСАМ РЕКАО ПАТРИШИ ЗАШТО СМО МИ ТОЛИКО СИРОМАШНИ, А ВИ БОГАТИ! РЕЋИ ЋУ ЈОЈ САДА КАКВИ СТЕ ЉУДИ!

КАД ЈЕДНОМ ПОЗВОНИМ, ЗНАЧИ ДА СИ ОТИШЛА МНОГО ЛЕВО! ДВА ПУТА ЈЕ ЗНАК ДА СИ СКРЕНУЛА ДЕСНО!

ПАТРИША, МОРАМ ТИ НЕШТО РЕЋИ!
ТАТА!

ОБЈАСНИЋУ ТИ ЗАШТО МИ ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ ТОЛИКО МНОГО ЗНАЧИ! ДОГОДИЛО СЕ ТО...

ТАДА...
ОХ, ДИЈАНА МЕ ЗОВЕ!
ЗВРР!

ИЗБАЦИТЕ ГА НАПОЉЕ!

ПУСТИТЕ МОГ ТАТУ! ОН ИМА ПОВРЕЂЕНУ НОГУ!

ПОЂИ СА МНОМ, ПАТРИША!

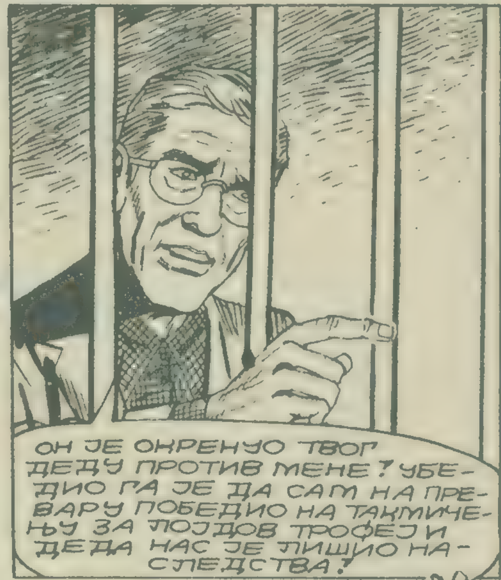
КОБНИ ПОЗИВ

УЗАЛУД ЈЕ ПАТРИША МОЛИЛА ДА ЈОЈ ПУСТЕ ОЦА...
КАКО МОЖЕТЕ ДА БУДЕТЕ ТАКВИ?

ФРЕДИ ЈЕ ТАДА ЗГРАБИО ДЕВОЈЧИЦУ ЗА РУКУ...
БУДИ МИРНА!
КАКО СТЕ ОКРУТНИ! КАД САМО ПОМИСЛИМ ДА МОРАМ ДА ЖИВИМ ПОД ИСТИМ КРОВОМ СА ВАМА!

И НЕ ДОЛАЗИ ВИШЕ ОВАМО ДА ЈОЈ ПРИЧАШ ЛАЖИ!
НИСУ ЛАЖИ! ПАТРИША МОРА ДА ЗНА ИСТИНУ!

ТВОЈ УЈАК ЈЕ НАЈБОГАТИЈИ У ГРАДУ, АЛИ ПОЛОВИНА ЊЕГОВОГ БОГАТСТВА ПРИПАДА НАМА!

ОН ЈЕ ОКРЕНУО ТВОГ ДЕДУ ПРОТИВ МЕНЕ! УБЕДИО ГА ЈЕ ДА САМ НА ПРЕВАРУ ПОБЕДИО НА ТАКМИЧЕЊУ ЗА ЛОЈДОВ ТРОФЕЈ И ДЕДА НАС ЈЕ ЛИШИО НАСЛЕДСТВА!

МА, ТИ СИ ОБИЧАН ПРЕВАРАНТ!
МЕНИ ВЕРУЈЕШ, ПАТРИША, ЗАР НЕ?
СВАКАКО, ТАТА!

ПАТРИША ЈЕ ТЕК САДА ЧУЛА ДА ЈЕ ДИЈАНА ЗОВЕ...
КОЛИКО ДУГО ЈОШ ДА ТЕ ЧЕКАМ?

КОБНИ ПОЗИВ

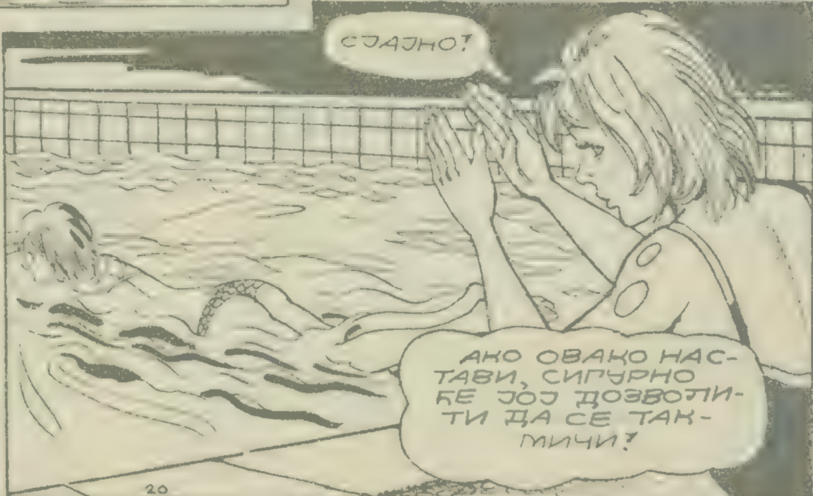

ПАТРИША СЕ ЧУДНО ОСЕЋАЛА. ТРЕНИРАЛА ЈЕ ДИЈАНУ ДА ПОБЕДИ, А И САМА ЈЕ ЖЕЛЕЛА ПОБЕДУ...

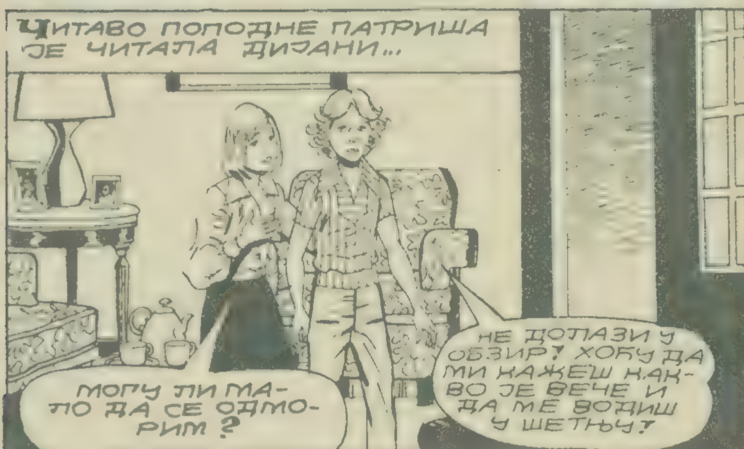

КОБНИ ПОЗИВ

БОРИЋУ СЕ ПРОТИВ ДИЈАНЕ! МОРАЋУ ДА НАЂЕМ ВРЕМЕ И ЗА СВОЈ ТРЕНИНГ!

После пливања...
ЧИТАЋЕШ МИ ЧИМ РУЧАМО?
АЛИ...

ТИ КАО ДА НЕЋЕШ! НЕ ЗАБОРАВИ ДА ЗБОГ ТЕБЕ НЕ МОГУ ДА ЧИТАМ!

Читаво поподне Патриша је читала Дијани...
МОГУ ЛИ МАЛО ДА СЕ ОДМОРИМ?
НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР! ХОЋУ ДА МИ КАЖЕШ КАКВО ЈЕ ВЕЧЕ И ДА МЕ ВОДИШ У ШЕТЊУ!

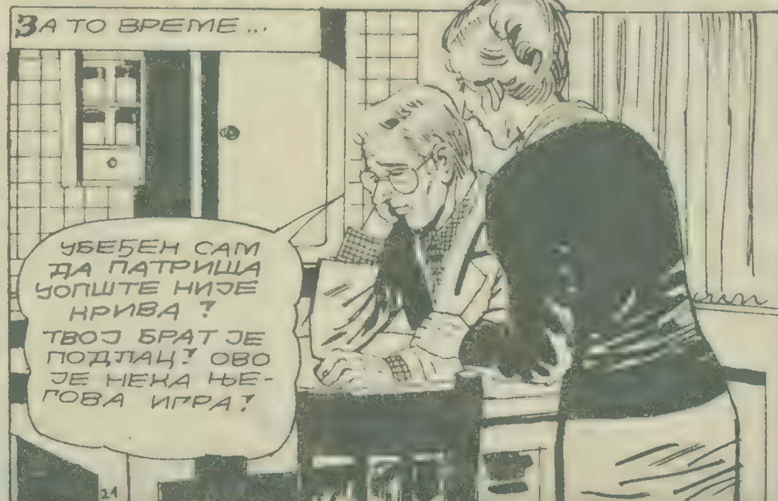

ВЕЧЕ ЈЕ ДИВНО! НЕБО ЈЕ ЦРВЕНО И ЗЛАТНО И...

Изненада, Патриша је помислила на родитеље и почела да плаче...
МОРАМ ДА ТРЕНИРАМ И ОСВОЈИМ ТРОФЕЈ!
ЗАШТО СИ УЋУТАЛА?

МОЛИМ ТЕ, ДИЈАНА, ЖЕЛИМ ДА БУДЕМ МАЛО САМА!
НЕ РАЗУМЕМ! ЗАШТО ТО ЖЕЛИШ?

ОБЕЋАЛА СИ МИ ДА ЋЕШ СТАЛНО БИТИ УЗ МЕНЕ!

СИГУРНО ЈЕ СХВАТИЛА ДА ЖЕЛИМ ДА ТРЕНИРАМ!

За то време...
УБЕЂЕН САМ ДА ПАТРИША УОПШТЕ НИЈЕ КРИВА!
ТВОЈ БРАТ ЈЕ ПОДЛАЦ! ОВО ЈЕ НЕКА ЊЕГОВА ИГРА!

КОБНИ ПОЗИВ

Сва уплашена, Патриша је испуњавала сваку Дијанину жељу...
Зна шта желим и сад ми се подсмева!

Хајде, настави да ми описујеш залазак сунца!
Нећу моћи дуго овако да издржим!

Сунце је већ зашло... убрзо ће завладати потпуни мрак...
... и ја нећу моћи да тренирам!

Хајдемо унутра! Постаје свеже! Спремићеш ми какао, па у кревет!

Касније, кад је већ била у кревету, Патришу је тргао Дијанин гласан смех...
Је ли могуће да се овако смеје неко ко је јуче доживео страшну несрећу?
22

Не волим никог у овој кући! Сви су бездушни!

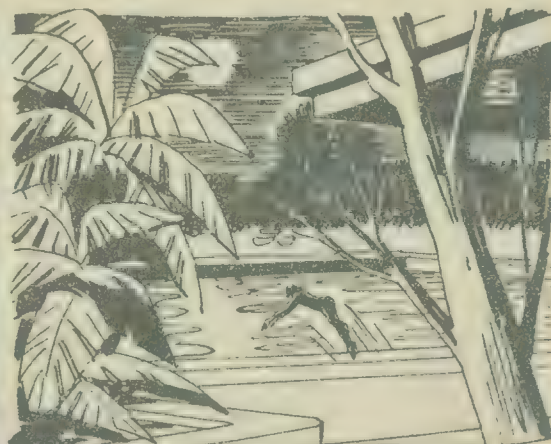
Прошла је поноћ кад се Патриша пробудила...
Месец! Како је светло!

КОБНИ ПОЗИВ

МОЋИ ЋУ ДА ПЛИВАМ!

У ТОКУ ДАНА И ТАКО НЕМАМ ПРИЛИКУ ЗА ТО!

МОЖДА ЋЕ СВЕ ИПАК БИТИ ДОБРО!

ЈЕДАН ДАН НИСАМ ТРЕНИРАЛА И ВЕЋ САМ ИЗГУБИЛА У БРЗИНИ!

ОХ! ДИЈАНА МЕ ЗОВЕ!

ПАТРИША, ГДЕ СИ?

ЧУЛА САМ КАД СИ ИЗИШЛА! ТРЕНИРАШ, ЗАР НЕ? ТИ И ДАЉЕ ЖЕЛИШ ДА УЧЕСТВУЈЕШ НА ТАКМИЧЕЊУ!

КАКО СИ САМО СЕБИЧНА! ОСЛЕПИЛА СИ МЕ И ОБЕЋАЛА ДА ЋЕШ МИ ПОМОЋИ ДА ЈА ОСВОЈИМ ОНАЈ ТРОФЕЈ, А САД ГА ЖЕЛИШ ЗА СЕБЕ!

НЕЕ! ЈА ГА ВИШЕ НЕ ЖЕЛИМ! ОВО РАДИМ ЗБОГ МАМЕ И ТАТЕ!

КОБНИ ПОЗИВ

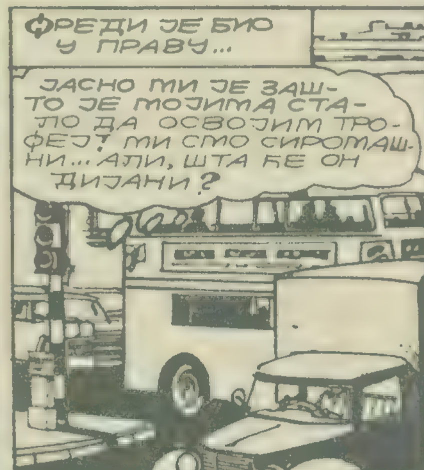

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ШТА ЈЕ? СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА ИМАШ НЕШТО ВАЖНО ДА МЕ ПИТАШ!
И ИМАМ! ЈЕСАМ ЛИ ЈА ТЕБИ ВАЖНА?

ПА... РЕК'О БИХ ДА ЗА МЕНЕ НЕ ПОСТОЈИ НИШТА ВАЖНИЈЕ!
ЈЕСИ Л' СИГУРАН?

ТИ СИ МИ СВЕ... ТИ СИ МИ ЧИТАВ ОВАЈ ШУГАВИ СВЕТ!
ХМ?
ДА ТИ СИ МИ СВЕ ТО!

МИСЛИМ САМО НА ТЕБЕ... АКО УОПШТЕ НЕШТО МИСЛИМ! ТИ СИ У МИСЛИМА МОЈИМ!
ОН ТО ОЗБИЉНО МИСЛИ! ЈА САМ ЊЕГОВА ЈЕДИНА ЉУБАВ!

ТИ СИ СВЕ ДО ЧЕГА МИ ЈЕ СТАЛО!
БЛАГО МЕНИ!

БЗЗЗЗЗЗ БЗЗЗЗЗ И БЗЗЗЗ

?
?
?
НА ПИЈАЦУ ЈЕ СТИГ'О НОВ ТОВАР МЛАДОГ СПАНАЋА!
BUD SAGENDORF 2-12

КАТАСТРОФА НЕМОЋНИХ КРСТАРИЦА

ПО ТРЕЋИ ПУТ ЗА САМО ЈЕДАН ЧАС СТИГЛА ЈЕ ИСТА ЗАПОВЕСТ: — СВИ НАПУСТИТЕ БРОД! А ПОСЛЕ ТОГА СТОТИНЕ ОНЕСВЕШЋЕНИХ И УДАВЉЕНИХ ЉУДИ ИЗМЕШАЛО СЕ СА ОНИМА КОЈИ СУ ЈАУКАЛИ, ПРОКЛИЊАЛИ ИЛИ СЕ ПОСЛЕДЊОМ СНАГОМ МОЛИЛИ ЗА СПАС.

Чим је свануло, заповедник Ото Ведиген се попео уз лествице, подигао метални поклопац и изишао на палубу немачке подморнице У-9. Таласи Северног мора су се смирили, ветар је престао да дува, али је према сивим облацима на хоризонту закључио да време сваког часа може да се промени.

Већ по навици, одмах је узео двоглед и осмотрио хоризонт. Али, докле год је његов поглед успео да допре кроз тај магличасти простор, ограничен небом и морем, није приметио обрисе ниједног брода. Ето, опет ћу се необављеног задатка вратити у луку Вилхелмсхафен, размишљао је, а то ће само дати материјала за нове критике скептицима у немачким војним круговима који сматрају да су подморнице непрактичне за поморске битке и да су само скуп експеримент.

Разочаран што није приметио ниједан брод, иако је добро знао да су британске крстарице ту негде и да плове дуж холандске и данске обале — штитећи тако од Немаца северни улаз у Калески (Доверски) канал — слушао је у унутрашњост подморнице. Ту је помоћу специјалног појачивача звука — хидрофона — покушао да ухвати јеку и бректање мотора бродова које је, можда, магла сакрила од његовог погледа, али ни то му није пошло за руком.

— **Спустите поклопац!** — наредио је Ото Ведиген. — **Враћамо се у луку.**

Одлука је била разумна, јер, тако по дану, и сами би могли да постану плен неког савезничког војног брода. Ипак, када је помоћу електричних мотора спустио подморницу на само неколико метара испод морске површине, наредио је да се извуче перископ: желео је још једном да осмотри морску површину.

Али, уместо бродова, тачно у 6 часова и 10 минута, тог 22. септембра 1914. године, Ото је угледао, тамо у даљини, чудну сиву сенку која се полако кретала. Грозничаво је почео да подешава жижну даљину на стакленом оку перископа . .: А тада се она сенка изломила, па раздвојила, прво на два, па на три дела, обриси су постајали јаснији . . По дугачком трупу, високим оџацима и катаркама закључио је да се пред њим налазе — крстарице. Три ратна брода, понос британске поморске флоте.

— **Сместа на површину!** — повикао је гласом који није трпео поговор.

У НАПАД ПО ТРЕЋИ ПУТ

Готово истог тренутка у подморници У-9 укључени су снажни мотори. Секући тамне таласе, појурила је према крстарицама на хоризонту. Зауставила се далеко од бродова, али довољно близу да до њих могу да стигну торпеда.

Нишанска справа окренула се према најближој крстарици. У 6 часова и 30 минута Ото је издао наређење: **Пали!**

Капетан Николсон, заповедник крстарице „Хоуг", није могао да поверује у оно што је управо видео. Ту, на само пола миље од њега, „Абукир" је био обавијен облацима густог дима. А када се тамна завеса разишла, било му је јасно да та крстарица тоне. Невероватан призор за искусног капетана као што је био Николсон, јер је био убеђен да се његовом броду као и „Абукиру" и „Креси" ништа слично није могло догодити. Све те три крстарице, које су се сада налазиле у Северном мору, удаљене једна од друге по пола миље, биле су поринуте 1899. године и представљале су најбоље бродове британске поморске флоте: свака од њих била је тешка 12.000 тона, дуга по 138 метара, са газом од по 20 метара, на палубама су се налазили топови пречника 23 сантиметра . . . а могле су да се крећу брзином и од 21 чвора на сат.

— **Изгледа да смо налетели на подводну мину!** — ускоро је Николсон примио поруку капетана Џона Драмонда, заповедника крстарице „Абукир" — **Пошаљите нам чамце, морамо да спасемо преживеле . . .**

За то време Ведиген је испод воде маневрисао подморницом: овог пута нишан је кренуо према крстарици „Хоуг". Кроз перископ је угледао како се са њених палуба спуштају у воду чамци за спасавање и како морнари веслају према људима који су се давили поред крстарице „Абукир", сада потпуно искривљене на једну страну тако да се већ назирало њено дно прекривено зеленим алгама и црним шкољкама.

— **На површину!** — наредио је Ото и минут касније узвикнуо: — **Пали!**

У размаку од двадесетак секунди, два торпеда погодила су у бок крстарицу „Хоуг". Простор у потпалубљу, где су се налазиле машине, ускоро је био преплављен водом. Морнари, неискусни у поморским биткама, у паници су трчали палубом не знајући шта да раде. Неки су се тек пробудили, били су у пиџамама или у делу униформе који су на брзину успели да навуку . . . Капетан Николсон је наредио да топови гађају подморницу. Али, то је био очајнички потез, потпуно узалудан, јер је немачка подморница одмах заронила . . .

Око 7 часова и 5 минута у британски адмиралштаб у Лондону стигла је невероватна радио-порука послата са крстарице „Креси":

. . . „Абукир" и „Хоуг" тону . . . Хитно пошаљите помоћ . . ."

Поспани радио-телеграфисти су ту вест примили као највећи шок. Зар је могуће да се тим бродовима догоди таква несрећа? И шта је са људима? Како спасти преживеле? Неколико минута касније кроз етар је послат позив комодору Региналду Тирвиту, заповеднику флоте од осам разарача, која се налазила 50 миља далеко од крстарица, да им пође у помоћ. Али, одмах се знало да неће стићи на време, јер радило се о минутима . . . Немачка подморница сигурно ће одмах кренути и у трећи напад.

УЖАС СЕ НЕ МОЖЕ ОПИСАТИ

Капетан Џонсон, заповедник крстарице „Креси", покушао је да доскочи невидљивом непријатељу: наредио је да се брод креће цик-цак линијом, верујући да ће тако избећи торпеда. Прамац крстарице почео је да сече таласе на чијој су се површини налазили дављеници са „Абукира" и „Хоуга". Бректање бродских машина заглушило је јауке из стотине грла, док је елиса млела измучена тела морнара који су покушавали да пронађу спас у води, а таласи и усковитлано море које је пенушало иза крме гутали су и вукли у своје дубине изнађављене људе. Широк црвен траг, кривудав и изломљен, остајао је иза „Креси" која је покушавала да се спасе . . .

Али, ни тај маневар није помогао: око 7 часова и 30 минута, експлозија два торпеда разнела је утробу брода. И по трећи пут, за само један час, стигла је иста заповест: — **Сви напустите брод!**

— Био сам одличан пливач па сам успео да се удаљим око 150 метара од „Креси“ пре него што је потонула. Свуда око мене налазили су се људи који су се грчевито држали за делове намештаја или даске које су успели да понесу са палубе пре него што су скочили у воду... Један морнар ме је замолио да се придржи за мене, пошто му је рука била сломљена па није могао да плива... Видео сам како је неки официр отео човеку до себе појас за спасавање, а онда га загњурио под воду када је и овај хтео за њега да се придржи. Сав тај ужас не може се описати! — причао је касније др Гералд Мартин који се као хирург налазио на „Креси“.

Стотине глава вирило је из воде на чијој се површини налазио разливен мазут, храна, делови униформе, ћебад, изломљен намештај, лични прибор... Стотине мртвих пливало је међу људима који су се борили за живот. Хиљаде руку и ногу откинутих од тела крварило је међу онесвешћеним и удављеним, измешани са онима који су јаукали и проклињали, немо се молили унезверених лица или без икаквог израза... Спас није стизао с неба, нити са мора, сада сињег и пустог.

1400 : 0

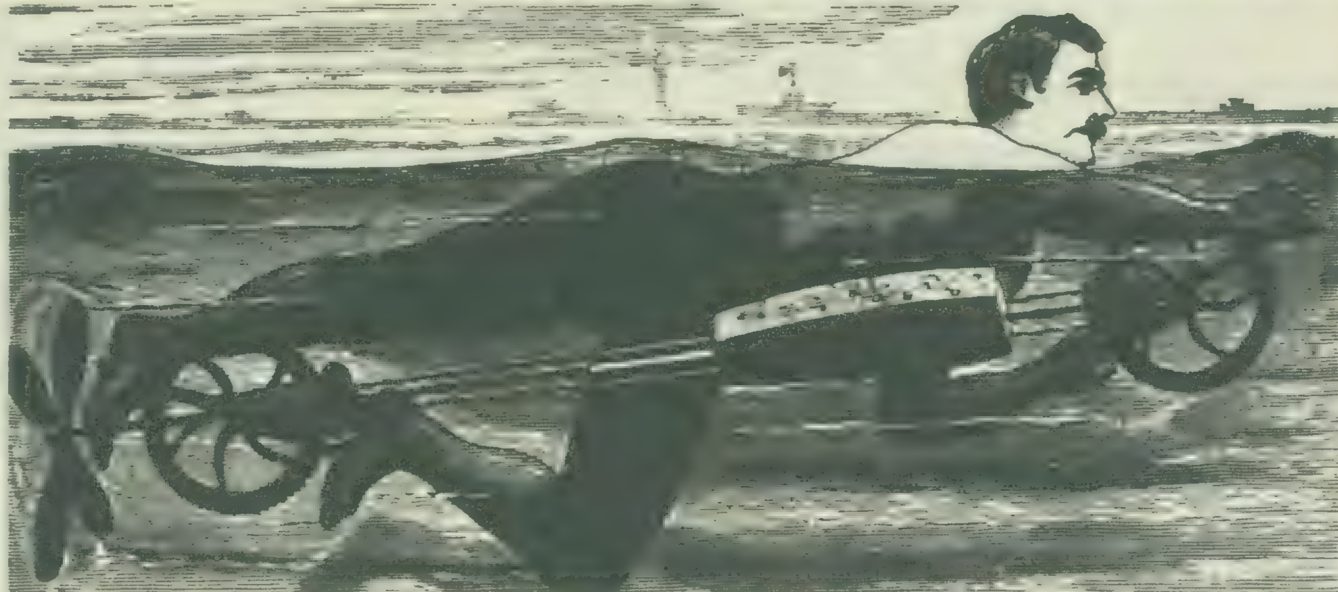
Тек око 8 часова и 30 минута, сат после катастрофе, стигла су два данска бродића: „Флора“ и „Титан“, а нешто касније и енглески рибарски брод „Корианда“.

— Упловили смо у море прекривено људским телима — причао је касније капетан „Флоре“ Вурхам, — **У општем метежу нисмо разабирали живе од мртвих, све смо их извлачили на палубу... а стотине руку пружале су се из воде према нама, када смо, претоварени, морали да кренемо...“**

На ова три брода могло је да се укрца само две стотине људи. Остали су спасени тек око 10.30 часова, када су стигли британски разарачи... Сви преживели пребачени су у енглеску луку Харвич, неки су смештени у болнице или у хотел „Истерн“ или су распоређени по приватним кућама.

Још истог дана сазнало се за страшан биланс напада само једне немачке подморнице на три британске крстарице: 1400 људи је погинуло, а 837 људи је успело да се спасе. Била је то катастрофа која се упоређује са ужасом на „Титанику“, који је потонуо само две године раније.

Б. Јеремић

МАШИНА ЗА ПЛИВАЊЕ

Да ли се Американцу Виљему А. Ричардсону пливање учинило напорним или је, желео да повећа брзину овог спорта? То није навео када је 1880. године одлучио да људима понуди свој изум: машину за пливање.

Прилично једноставна направа омогућавала је пливачу који воли да плива, али не и да се замара да развије брзину од шест до девет километара на сат. Чудна справа састојала се од једне уздужне осовине са педалама која је кружне покрете руку и ногу преносила на пропелер.

То што је Ричардсонову „пливачку машину“ прогутало време, говори нешто и о њеној практичности. Неки недостатак је, ипак, имала.

Ваздушни бицикл

Године 1885. угледни амерички часопис „Сајентифик американ“ посветио је прилично опширан чланак једном новом изуму: летећој машини др В. О. Ајреса из Њу Нејвна.

И уредништво листа и изумитељ су од машине сасвим озбиљно очекивали да полети. А ево како је то др Ајрес замислио: као погонско средство за летелицу која је у много чему подсећала на обични бицикл смештен у метални рам, требало је да послужи компримовани ваздух из два цилиндрична резервоара. Ваздух је такође испуњавао и шупље цеви металног оквира летелице. Смели проналазач је тврдио да је притисак од 200 атмосфера довољан за путовање од неколико сати.

Чудна справа је имала два система пропелера: хоризонтални и вертикални, оба причвршћена за метални рам правоугаоног облика. Прва група пропелера требало је да послужи за узлетање, друга — да омогући даљи лет.

Да је проналазачку машту др Ајреса прилично заокупљао бицикл, говори и седиште возача, аеронаута, које је исто као код тог земаљског возила, а и чињеница да је хоризонталне пропелере према пројекту требало да покреће не само компримовани ваздух већ и окретање ножних педала. Левом руком возач је преко једног вентила регулисао довод ваздуха, док му је десна рука, тако је то замислио проналазач, остајала слободна за окретање вертикалног пропелера.

И после свега, можда је ипак јасно зашто Ајресова „летећа“ машина никада није узлетела.

galimint

дах свежине који говори са вама ...

Тако много нисте очекивали
од мале бомбоне:
да Вас освежи, да Вас разгали!
ГАЛИМИНТ — Ваш џепни сапутник!
У сваком тренутку — право освежење
— ГАЛИМИНТ бомбоне

море свежине у устима

САМ ПРОТИВ БАНДЕ

— ДА ЛИ ЈЕ ТАЧНО, МИСТЕР СОМЕРС, ДА ЋУ У ВАШОЈ КУЋИ МОЋИ ДА УХАПСИМ ХАДСПИТОВУ БАНДУ! — ТИХО СЕ ОБРАТИО ШЕРИФОВ ПОМОЋНИК ИЗНЕНАЂЕНОМ РАНЧЕРУ.

Сви нормални људи нека се не машају револвера, а ако се, ипак, нађе нека будала да га потегне, зна се шта следује! — овако је волео да говори Вилијам Бил Хадспит у тренутку кад је започињао неку од безброј својих злочиначких акција.

Као потврду да се не шали, затегао би ороз на свом великом колту, док су иза њега претећи стајала још три члана банде.

Дивљи запад је и тада, у другој половини 19. века, још био диваљ. Непрегледним пространствима јахали су људи који су признавали једино „закон бржег". Иако је банда чувеног Џеси Џејмса ушла у фолклор Северне Америке, а Далтони, опет браћа, сматрани најопаснијим криминалцима, злочиначка дружина Била Хадспита, на тој неславној лествици, заслужује да, по својим „подвизима", буде стављена на треће место.

НЕСУЂЕНИ ЛОРД

Средином прошлог века на тле Новог света крочила је шкотска породица Хадспитових у потрази, као и хиљаде других, за обећаном земљом. Отац малог Била био је тек трећи наследник лордовске титуле угледне куће Хадспитових. Зато је и решио да срећу окуша у Америци.

Желећи да његов син стекне образовање какво одговара једном Хадспиту, отац га уписује на колеџ. Међутим, несуђени лорд је био врло лош ђак и после неуспелог фалсификата у једној банци у Чикагу принуђен је да се отисне у безакоње Дивљег запада. Са њим је одјахао и Џон Мек Кирни, син кућног слуге са имања Хадспитових у Шкотској.

Ускоро су им се придружила још двојица: „лице са потерница" Вилијам Гледстон, који убрзо постаје и главни револвераш банде, и Индијанац Паива, углавном задужен за обезбеђивање обеда и стражу тројици „оперативаца".

Банда Била Хадспита 1889. године стиже на територију Канзаса, остављајући за собом празне сефове банака и опљачкана поштанска кола. И ускоро су нањушили привлачан плен — експозитуру „Чикашке банке" у Вичити.

Четворица јахача неприметно су ујахала у град. Зауставивши се пред салуном, који се налазио преко пута банке, четири пара очију испод дубоко навучених шешира пажљиво су осматрала околину. Није било ничег неуобичајеног. Као и претходних дана, када је Бил Хадспит долазио да осмотри терен.

У мантилима да би од знатижељних сакрили опасаче „окићене" револверима, бандити су, један по један, ушли у зграду банке. Као што су и очекивали, није било много света, а службеници су били заузети радом са странкама. Код врата, на стражи, остао је Индијанац Паива.

И онда је Бил, гласом пискавим као змија, прозборио већ уобичајену реченицу:

— Сви нормални људи...

За тренутак је завладао тајац. Присутни се збуњено згледаше и, по наређењу бандита, с рукама на глави пођоше у угао просторије. Бил Хадспит и Џон Мек Кирни, похиташе према великом сефу.

— Не, нећете, ви прљави бандити! — урликну један млад благајник и маши се фиоке у којој је држао револвер.

Било је то последње што је учинио у животу. Умирили су га колтови Вилијама Гледстона.

Покупивши сав новац из сефа (43273 долара, по речима директора банке), бандити су у дивљем галопу напустили град. На излазу пресрео их је шерифов помоћник Џонсон, али је и он доживео судбину несрећног благајника.

Џереми Клејтон, шериф у једном мањем насељу близу Вичите, с неверицом и огорчењем примио је вест о смрти свог пријатеља Џонсона. Жеља за осветом одвела га је у Вичиту где добија место шерифовог помоћника, уместо убијеног пријатеља.

И Клејтон је, као и Хадспит, био Шкотланђанин. Истина, не из тако угледне лордовске куће, али је убрзо по доласку у Нови свет постао угледан адвокат у Чикагу. Међутим, због несрећне љубави одлучио је да напусти блиставу каријеру и да се отисне на Дивљи запад. Дуго се о њему ништа није чуло, све док није стигао у Канзас.

СВИ СТЕ ВИ БУДАЛЕ!

Није много прошло откад је Клејтон окачио звезду шерифовог помоћника у Вичити а Хадспитова банда поново се појавила. Овог пута била је похарана једна мењачница на периферији града.

Клејтон је узео ствари у своје руке и врло брзо утврдио да ни у опљачканој мењачници није баш све у реду. Ухапсио је директора и овај је одмах „пропевао".

— Мистер Клејтоне, сви сте ви у овом граду будале. Иако то нико не осећа, Бил Хадспит и те како утиче на живот града, одређује цене стоци, убира порез „за заштиту" од многих угледних трговаца... — брундао је подсмешљиво ухапшеник. **— И још нешто, шерифе!** — био је разговорљив директор. **— Али надам се да сте довољно паметни да то не злоупотребите, јер ваше „здравље" је у питању. Ви знате Сомерсов ранч?! Е, Сомерс је Хадспитов човек и банда живи на његовом ранчу, а Бил се спрема да постане ранчеров зет...**

Мрак је већ увелико освојио кад је Џереми Клејтон сам стигао на Сомерсов ранч. Сомерсовом изненађењу није било краја кад је пред собом угледао човека са шерифском звездом.

— Да ли је тачно, мистер Сомерс, да ћу у вашој кући моћи да ухапсим Била Хадспита и његове разбојнике? — тихо се огласио Клејтон.

ДВОБОЈ НА РАНЧУ

Ранчер је занемео. Чинило се да је то трајало читаву вечност. А онда су се зачули кораци из суседне одаје и на вратима се појавио Вилијам Гледстон. И у истом тренутку проговорили су колтови. Гледстона је збунио бег Сомерса и то је, можда, одлучило. Пао је погођен у врат.

Пуцњи су покренули читаву кућу и убрзо се појавио — Бил Хадспит. Клејтон је и овог пута био бржи и прецизнији. Не оклевајући, улетео је у кухињу и натерао изненађеног Мек Кирнија да се преда. Остао је још један — Индијанац Паива.

Гурајући као штит испред себе Мек Кирнија, Клејтон је изишао у двориште и упутио се ка штали. Знао је да се Индијанац обично петља око коња. Баш у том тренутку у штали се угасио фењер.

Двобој у мраку није дуго трајао. Кирни је плачним гласом молио Индијанца да не пуца јер га може погодити. Овај се није много двоумио схвативши да нема избора у пуцњави са Клејтоном.

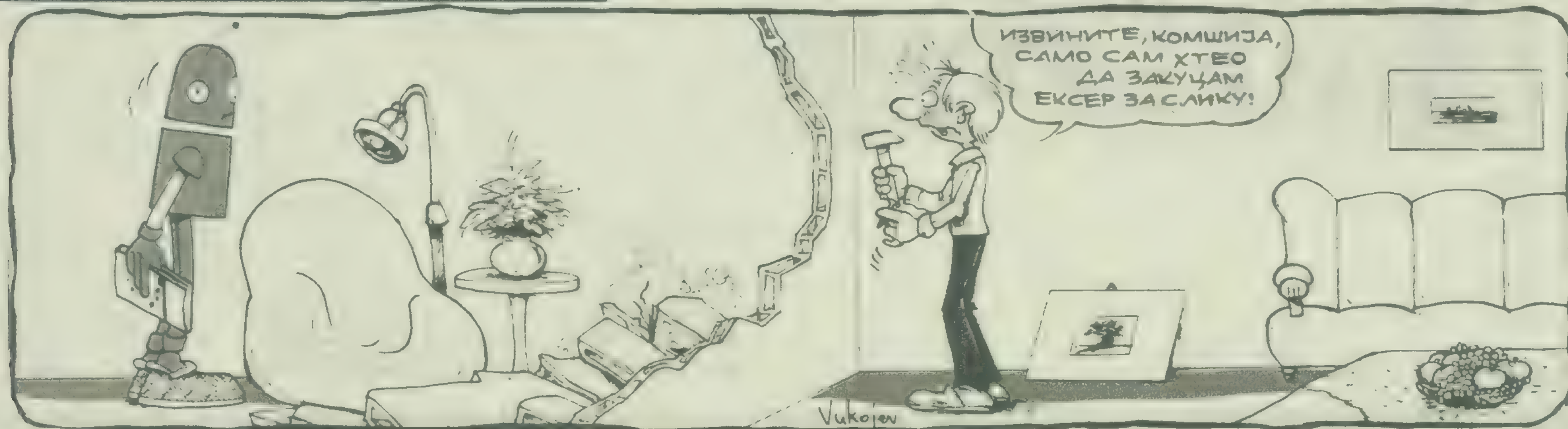
Сутрадан ујутро становници Вичите изненађено су посматрали како један човек доводи у град похватану банду Била Хадспита.

Џереми Клејтон је шест година био шериф у Вичити а онда се, из непознатих разлога, вратио у Енглеску и у Манчестеру отворио адвокатску канцеларију. Ту му се губи сваки траг.

J. M.

ШРАФКО

ЗАХВАЉУЈУЋИ СВИЊИ — Разјарена несносном летњом жегом, јурила је усијаном и испуцалом линебуршком пустаром дивља свиња. На подбијеним ногама отвориле су се ране које су ужасно пекле и болеле. Преморена животиња са олакшањем се баци у повећу каљугу на коју је наишла, расхлади се и крену даље. Само што је напустила мочвару, стигоше је ловачки пси. Није успела да им умакне. Група веселих ловаца загледала је нешто касније њену црну чекињу која је необично светлуцала на сунцу. Протрљаше је између прстију, лизнуше необични бели прах и — со је откривена. Тако је, каже легенда, почео процват Линебурга који је недуго затим постао значајан трговачки центар овог краја. А ова зграда трговачке коморе, подигнута знатно касније, само је један од сведока тог процвата. Колико су линебуршки трговци, и не само они, захвални оној дивљој свињи, сведочи и њен хрбат до данас брижно чуван у Градском музеју.

ВАТ

Пустим линебуршким улицама, као да се плаши месечине, журно је грабио млад човек — витак, висок, издужена лица плавокос. Тако је отприлике гласила и потерница расписана управо тих дана. „Ватрени ђаво" харао је Линебургом и околином. У ноћи између 23 и 24 децембра 1959 године букнуо је пожар у чувеној Трговачкој кући, огромном складишту прекрасне барокне фасаде, симболом златних дана Линебурга у периоду Хансе. Неколико ноћи касније обрео се овај нежељени посетилац и у Градском музеју, букнуо је ускоро и пожар у једном манастиру у којем су се чували драгоцени рукописи ... И тако, из ноћи у ноћ, сваки пут по неколико злодела. Једини повереник „ватреног ђавола" била је његова годину дана

СЛАНИ ГРАД — Линебургу и околини со је донела право благостање. Када је заправо почела да се искоришћује, не зна се поуздано. Писаних докумената нема, остала је само прича о дивљој свињи која се догодила, ако се уопште догодила, половином десетог века. Отада датира и повеља која говори о приходима који су убирани од продаје линебуршког „белог злата". Данас је ту једна од најмодерније опремљених солана у Европи. Упоредо са копањем и продајом соли, цветали су и остали занати. На сваком кораку налазе се велелепне трговачке куће, редак пример градитељске вештине, изграђене од чувене цигле, готово црне боје, најчешће у стилу готике.

ТЛЕ СЕ СЛЕЖЕ — Многе знамените грађевине Линебурга платиле су, и плаћају, данак богатим налазиштима соли на којима лежи овај град уз реку Илменау. Једна од жртава је и црква Св. Јована чији су темељи положени још у 9. веку. Првих деценија 13. века она је већ прва црква линербушке парохије. Њени сводови носе обележје такозване „бакштајн" готике — и она је, највећим делом, зидана од цигле. Због слегања терена њен торањ је постао први такмац Кривом торњу у Пизи. Нагнуо се према југоистоку готово два метра. Хамбуршки сликар Хенрик Фунхоф насликао је за главни олтар ове цркве 1482. године једно од најзначајнијих дела севернонемачког сликарства. Позадина насликане легенде о Урсули није Линебург него Келн, јер легенда се везује уз овај град. Тако се у Линебургу обрела једна од првих и најверпијих слика старог Келна.

ТРЕНИ ЂАВО

млађа сестра. Готово са сваког свог похода враћао јој се са по неколико бочица парфема и сапуна које је волела. Одлучио је, на крају, да по сваку цену уђе у Градску већницу и цркву Св. Јована. Али, пре него што је остварио своју паклену замисао, ухваћен је и отпремљен на право место — осуђен је на петнаест година робије и затворен у целершки затвор. Биланс његових похода била је штета од око три милиона марака. Вековне лепоте и блага старог града рушиле су се у његовим болесним сновима у прах и пепео. Па, откуд толико богатство у Линебургу, граду на северном рубу простране Линебуршке пустаре на пловној реци Илменау у Доњој Саској, у СР Немачкој? Прича о њему стара је више од хиљаду година.

„ДОСАДНИ" СТИХОВИ — Једна од старијих грађевина у Линебургу јесте и ова подигнута 1683. године. Уз све знаменитости града ретко ко ће пропустити прилику да посети и кућу у којој су од 1822—1828. године живели родитељи великог песника Хајнриха Хајнеа. Неколико пута млади Хајне је посетио и родитељски дом не уживајући баш у малом „досадном" граду. Стешњен и зловољан, писао је даноноћно и читао своје стихове родитељима и сестри, који их нису слушали са нарочитим одушевљењем. У подебелој свесци стихова које је овде написао нашла се и његова чувена балада „Валтазарова гозба", инспирисана, вероватно, једном дивном сликом у Градској већници.

ЗАТВОРЕНИЦИ НА ТОЧКУ — Седам година, од 1741—48, у стилу холандског барока, грађена је Трговачка кућа а поред ње и кран за утовар соли чији је претходник, на овом истом месту, стајао још од 1346. године. Када је трговина сољу достигла врхунац, за њено отпремање изграђен је кроз град нарочит канал. Касније, када је солана изгубила некадашњи значај, служила је Трговачка кућа као складиште за различиту робу. Пролазник који данас застане поред ње и необичног крана не може ни да наслути огроман привредни значај који је она некад имала. Прича се да су огромни точак, пречника око шест метара, помоћу којега је радио кран, некада покретали затвореници.

ГОРКЕ СУЗЕ — Док су као печурке ницале и расле богате трговачке куће „сланог града", много је горких суза проливено у њему. Петер Шулц, син сиромашног пекара из Линебурга, морао је потражити хлеб ван домовине. У Пруској и Данској прочуо се као велики песник, а Јохан Себастиан Бах провео је у Линебургу две као вечност дуге године у правом сиромаштву.

ПРЕТЕСНА ВЕЋНИЦА — Изнад шаролике пијачне вреве издиже се велелепна Градска већница, најстарија грађевина те врсте у средњовековној Немачкој. Грађена и дограђивана неколико столећа имала је различите намене. Почетком 13. века, када је почела њена изградња на пространом Марковом тргу, није могла ни да се наслути будућност Линебурга. Скромна грађевина постала је ускоро претесна и Већница је морала да се прошири. Још у 13. веку подигнута је поред ње и мала капелица, неколико деценија касније и судска дворана. У петнаестом веку од сукнаре, плесне дворане, коморе и комплекса старе грађевине направљено је јединствено здање. А унутрашњост Већнице прича је за себе. Осамнаест година, од 1566—84, радио је мајстор Алберт фон Зест на украшавању дрвеног степеништа изводећи виртуозне резбарије. У архиву Већнице чувају се градски кодекси из 14. и 15. века.

Текст: Н. СТАНИЋ
Снимци: М. ВУЈОВИЋ

ХИТ-СТРАНА

ГОРДИ

На београдској поп-сцени изгледа да се, први пут после распада КОРНИ ГРУПЕ, нешто мења. Основано је неколико нових група које схватају да се не може ићи утрвеним стазама и да треба наћи нове музичке изразе. Један од таквих састава је и група ГОРДИ коју води искусни и талентовани гитариста, певач и композитор Златко Манојловић. Састав је основан новембра 1977. године а већ после месец дана снимио је комплетан материјал за прву ЛП плочу „Човек“ коју је недавно издала продукција РТВ Љубљана. Ова дискографска кућа потписала је са групом ексклузиван двогодишњи уговор, јер музика ГОРДИХ из дана у дан добија све више поклоника.

Чланови овог четворочланог састава су: гитариста и вокал Златко Манојловић, који још од најранијег детињства показује интересовање за музику. Свирао је виолину и контрабас али гитара остаје његова прва љубав. Као певач, освојио је неколико награда на разним такмичењима. Прва група у којој стиче драгоцено искуство били су Џентлмени. Касније је имао групу ФЛЕШ а са ДАХОМ постиже највеће успехе. Извесно време борави у иностранству где свира и снима једну плочу за дискографску кућу „Полидор“. До сада је снимио дванаест сингл-плоча и три велике, укључујући и први ЛП групе ГОРДИ. Својим гласом и виртуозном техником на гитари даје специфичан звук групи. Због истанчаног смисла за композицију и мелодију сврстава га у ред најплоднијих композитора савремене рок-музике.

И Стеван Милутиновић (бубњеви и удараљке) још у детињству показује велико интересовање за музику. Први инструмент који је свирао била је виолина али је касније закључио да му више одговарају удараљке. Прве бубњеве добио је као средњошколац и већ тада почиње да свира са мањим групама. Први озбиљнији састав у коме остаје само годину дана био је ДОГОВОР ИЗ 1804, а касније свира и у групи МОИРА. На позив Златка приступа групи ДАХ са којом снима три сингл-плоче и један ЛП. По повратку из ЈНА поново сарађује са старим пријатељима и приступа групи ГОРДИ, чији звук, када су у питању удараљке, добија једну посебну димензију.

Бас-гитариста Драга Јанковић почео је да свира гитару у основној школи, највише због тога што су у то време гитаристи били веома популарни. После првог контакта са бас-гитаром схвата да је то прави инструмент за њега. Сарађује са неколико мање познатих група да би шест месеци свирао и у саставу БУКЕТ МОЈИХ ПРИЈАТЕЉА. У жељи да свира музику у којој ће моћи да дође до пуног изражаја, прилази групи ГОРДИ где је, захваљујући истанчаном осећању као и одличном познавању хармонија и ритма, један од носилаца музичког израза и стила овог састава.

Горан Манојловић свира инструменте са диркама, флауту и пева. Прво је почео као певач а касније је свирао бас-гитару, али, како каже, ту није нашао себе. Клавир и флауту почиње да свира релативно касно, у двадесетој години, али му то не смета да за кратко време добро упозна та два инструмента. Осим свирања бави се и компоновањем. Прва озбиљна група са којом је радио био је састав ЛЕНД. Са групом ДАХ снимио је неколико плоча. У групи ГОРДИ је од првог дана.

АДРЕСА: **ГОРДИ**
– ВЕЛЕ НИГРИНОВЕ 2
11000 — БЕОГРАД

Песма недеље

ЧОВЕК

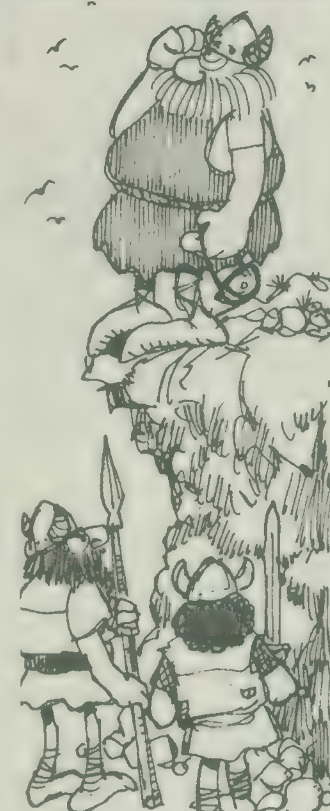
Музика и текст: Златко Манојловић
Изводи: ГОРДИ

Време тече све брже и брже,
романтично доба је прошло,
наука лети брзином светла,
пространствима знаним из снова,
а човек хоће све више и више
да зна.

Одлазе једни, долазе други,
ал' жеља остаје иста,
да човек помогне самом себи
и пронађе нова места,
и нове људе ако постоје
негде.

Лети даљинама, далеким планетама
новим сазнањима, другим животима
и хоће све више и више
да зна.

Време тече све брже и брже,
ново доба је дошло.
Човек лети брже од звука,
ал' ипак мисли на прошлост,
јер било је дана,
којих никад више бити неће.

★ЛИНДИСФАРНЕ★

ЛИНДИСФАРНЕ, једна од најпопуларнијих поп-група седамдесетих година која је имала и неколико великих дискографских успеха, недавно се поново појавила на сцени. Повратак је огласила малом плочом после чега је дошла велика турнеја по Енглеској, а ових дана ће се у продаји појавити и нов албум. Занимљиво је да се група враћа у истом оном саставу којим је седамдесетих година постизала запажен успехе. Сетимо се само композиције „Чекај ме на углу“ »Meet Me on the Corner«) која се двадесет три недеље налазила међу десет најпопуларнијих да би је, нешто касније, заменила у свету веома слушана композиција „Лејди Елинор“ »Lady Eleanor«).

Године 1973. тројица чланова напуштају групу и формирају састав ЏЕК Д ЛЕД (JACK THE LAD) с којим не постижу успех. Крајем прошле године сва петорица бивших чланова групе ЛИНДИСФАРНЕ срећу се на једном концерту и одлучују да се поново окупе и наступе под старим именом. Први резултати се већ показују. Сингл-плоча се одлично продаје, а успеси на великој турнеји сведоче да су учинили праву ствар.

На крају ево и имена чланова састава ЛИНДИСФАРНЕ: певач је Ален Хал (Alan Hull), Реј Џексон (Ray Jackson) је други вокал и, како кажу, мајстор за инструменте са диркама, бас-гитару свира Род Клеменцс (Rod Clement), за бубњевима је Реј Лејдло (RayLaidlaw), док је пети члан гитариста Сајмон Кау (Simon Cowe).

РАНДЕВУ СА МУЗИКОМ

Пре нешто више од месец дана, без икакве рекламе, у продаји се појавила једна плоча која би, по нашем мишљењу, требало да се нађе у свакој дискотеци. Реч је о дуплом албуму, код нас веома ретком, на коме су се нашли концертни снимци водећих домаћих „рокера“ КОРНИ ГРУПЕ, састава СЕПТЕМБАР и ТАЈМ, као и врсних аутора Томажа Домицеља и Драге Млинарца. Плоча је дело групе ентузијаста, чланова редакције најслушаније забавно-музичке емисије Радио Новог Сада „Рандеву са музиком“. Снимци који су се нашли на плочи, од којих су поједини прави диско-репортери, начињени су у току јавних снимања емисије „Рандевуа“ у Студију „М“ Радио-Новог Сада.

Читаоци јављају

ВЕСТИ ИЗ БЕОГРАДА

Пре седам месеци студенти Београдског универзитета основали су групу САВАНА. Сачињавају је студенти Гвинеје Бисао (Чико и Жорж), Туниса (Лотфи) и Југославије (Драга, Лаза и Симо). Ова интернационална група свира на игранкама на Факултету политичких наука, али озбиљно се припрема и за појављивање у широј јавности.

Љиљана Стајин
Костолачка 54
Београд
(хонорар 100 дин.)

ЛИФ ГАРЕТ
(LEIF GARETT)

Лиф Гарет је рођен 8. новембра 1961. године у Холивуду. Иако има само 16 година може се похвалити дугом уметничком каријером. Већ као седмогодишњи дечак постао је глумац До сада је снимио 13 филмова, појавио се у 15 телевизијских серија а имао је и сопствени програм који је извесно време био веома омиљен. Прошле године снимио је своју прву малу плочу на којој је ударна песма „Сурфин У. С. А.“. Песма је постала велики хит како у Америци тако и у Европи и Лиф је преко ноћи постао звезда тинејџера целог света.

Лиф је имао свега две године када су му се родитељи развели. За Лифа, његову мајку и млађу сестру настају тада тешка времена. Мајка је напорно радила да би могла да издржава породицу. Срећа им се осмехнула 1968. године када је Лифова мајка добила улогу у једном филму. Била је запажена и од тада добија све боље понуде. Ускоро је нашла посао и за Лифа и његову сестру. Обоје су добили епизодне улоге и њихов таленат не остаје незапажен. После кратког времена постали су веома тражени. Један продуцент је 1977. године приметио да Лиф не само што добро глуми већ и да изврсно пева и понудио му је да сними плочу. Лиф је искористио прилику и нашао се на самом врху листа популарности.

Његова нова плоча зове се „Ранераунд Сју“ (»Runaround Sue«) и по својој прилици биће још већи хит од прве. Упоредо са певачком каријером, Лиф и даље снима филмове. Најновији филм у коме игра главну улогу зове се „Скејтборд“. Мада је Лиф код нас још непознат, уверени смо да је само питање времена када ће освојити и нашу публику.

ЏОРЏ ТОРОГУД ЕНД ДИСТРОЈЕРС
(GEORGE THOROGOOD AND THE DISTROYERS)

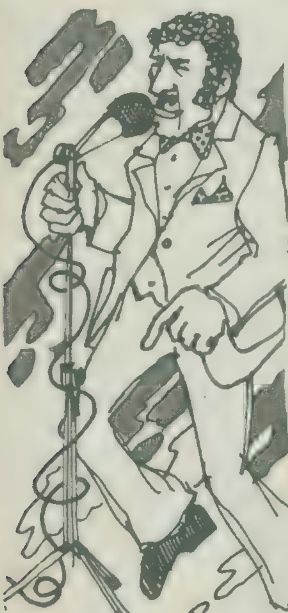
О блузу се данас мало говори. Популарност коју је имао крајем шездесетих година изгледа да је нестала и блуз још слушају само искрени љубитељи ове врсте музике. Велики број блуз-музичара скоро да је пао у заборав. ФЛИТВУД МЕК, Џеф Бек, па и Ерик Клептон, некадашњи блуз-великани, данас су се окренули другој врсти музике. Зато је и прилично чудно што се сада у Америци појавио један млади гитариста који свира искључиво блуз. Његово име је ЏОРЏ ТОРОГУД, има само 19 година и најбољи је блуз-гитариста који се појавио у Америци од 1969. године

Торогуд је управо издао прву велику плочу. Критика је изненађена како један деветнаестогодишњак може тако виртуозно да свира и, што је још важније, да осећа блуз. На плочи се налазе композиције чувених црних блуз-мајстора као што су Елмор Џоунс, Роберт Џонсон и Џон Ли Хукер.

Трио ЏОРЏ ТОРОГУД ЕНД ДИСТРОЈЕРС (Џорџ Торогуд и разарачи) поред Џорџа сачињавају басиста Били Блау и бубњар Џеф Сајмон. Пред њима је сјајна каријера, иако тренутно стање у светској музици није повољно за традиционални блуз. Једина замерка Џорџу је та што свира само туђе композиције. И поред тога треба истаћи храброст овог музичара који је веран музици коју воли иако би уз извесне компромисе постигао бржи успех. Џорџ и „разарачи“ су изабрали тежи пут али су остали у својим музичким опредељењима веома искрени.

ПОП-ВЕСТИ ● ПОП-ВЕСТИ ● ПОП-ВЕСТИ ● ПОП-ВЕСТИ ● ПОП-ВЕСТИ ● ПОП-

ТОМ ЏОНС
(TOM JONES)

После дуже паузе појавио се нов албум Том Џонса под називом „Каква ноћ (»What a Night«). Свих десет нумера са овог албума снимљено је у САД где последњих година Том Џонс проводи највећи део времена.

РЕЗОНАНСА

Ових дана појавио се нови сингл групе РЕЗОНАНСА. На њему су композиције „Не лудуј“ и „Наша пјесма“. Обе нумере су дело композитора Брана Ликића, а написане су у стилу балада. РЕЗОНАНСА је до сада снимила једну ЛП плочу и седам синглова. Бранко Ликић је радио са многим групама, али последње три године везан је за РЕЗОНАНСУ чији је он вођа, композитор, писац текстова и бас-гитариста.

ДЕНИ МИРОР
(Danny Mirror)

Прошлогодишњи хит-сингл „Сећам се Елвиса Прислија (»I Remember Elvis Presley«) Денија Мирора продат је у преко 250.000 примерака и добио сребрну плочу.

НИЛ СЕДАКА
(NEIL SEDAKA)

Нил Седака је одлучио да изда два албума до краја ове године. Зато се већ неколико месеци не појављује на концертима већ пише песме за своје нове плоче.

Наша карикатура

(SEX PISTOLS)

КУТАК ЗА ДЕЧАКЕ

КОЊ ЗА ВИТЕЗА

С[illegible]

[illegible] (сл. 2) [illegible] (опет сл. 2). [illegible] 40x36 [illegible] ћемо исећи од картона и на њој бојом [illegible] (сл. 3) [illegible] на слици 4. [illegible] причврстимо каишеве или канап (ка[illegible] [illegible]регере) помоћу којих ћемо коња држати на раменима.

Да би коњ био прав[illegible] витешки, потребно [illegible] [illegible]а што лепше и машт[illegible]вити[illegible]е обојите.

БИРАМО НАЈЛЕПШУ СКУЛПТУРУ ОД ПЕСКА

Традиционално такмичење ученика основних школа у вајању скулптура од песка, под покровитељством „Политике", већ осам година изазива велико интересовање младих широм Југославије. Овогодишње финално такмичење одржаће се у Београду на Ади Циганлији (код купатила „Београд") у суботу, 24. јуна 1978. године.

Прошлогодишњи победници финалнот такмичења били су: **Мирсад Ђурђевић**, ученик Основне школе „Бранко Радичевић" из Косовске Митровице, **Ристе Филкоски**, ученик ОШ „Јосип Броз Тито" из Струге и **Миодраг Недељковић**, ученик ОШ „Браћа Барух" из Београда.

Прва три пласирана такмичара у финалу добијају наградно путовање: седам дана боравка у иностранству. На слици: прошлогодишњи победници у Лондону.

Енциклопедија за вашу децу са обиљем изванредних илустрација

Дечја енциклопедија — светски бестселер

Америчко-јапанска копродукција

Издавачки завод „Југославија"
ушао је у велику међународну копродукцију чији су носиоци
Time — Life из Њујорка
Kodansha из Токија
и обезбедио да се на нашем језику, латиницом, појави дечја енциклопедија у десет књига великог формата, штампаних на најфинијој офсетној хартији са обиљем илустрација у боји, под насловом

РИЗНИЦА ЗНАЊА ЗА МЛАДЕ

Претходно су наши еминентни стручњаци одговарајућих научних дисциплина дали високу оцену ове енциклопедије, сматрајући да ће она испунити два основна задатка:

прво, школској деци и омладини послужиће као допуна уџбеника, и

друго, пружиће им на привлачан али аутентичан начин много знања и подићи њихову општу културу.

Енциклопедија је оцењена и као подстицај за усмерено образовање јер може допринети да се млади читаоци лакше определе за позиве који их највише занимају.

Међу рецензентима и стручним редакторима налазе се професори Београдског универзитета, сарадници разних научних и стручних установа и истакнути специјалисти ужих научних области, поред осталих и **др Бранислав Шеварлић, академик др Радослав Анђус, др Драгослав Поповић, др Милица Илић-Дајовић, др Александар Марјановић, пок. проф. Никола Ока, др Федор Месингер, др Драгољуб Стефановић, др Зоран Градојевић, дипл. инж. Мирослав Станић, др Војислав Аранђеловић, биолог Војислав Васић, психолог Жарко Кораћ, Алекса Челебоновић, Властимир Перичић, Марија Стојиљковић.**

Место и датум

Издавачко предузеће „Просвета"
11001 **Београд**, Добрињина 30
Поштански фах 555, телефон 631-651

Претплаћујем се на велику дечју енциклопедију **Ризница знања за младе**, која излази из штампе у 10 књига у току 1978. и 1979. године по претплатној цени од 2.400 — динара.

Обавезујем се да наведени износ исплатим

а) одмах, а најдаље у року од 8 дана по пријему „Просветине" уплатнице са 5% попуста тако да ћу платити свега 2.280 — динара;

б) у 20 месечних рата по 120 — динара, почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете".

Првих 6 књига добићу у току 1978. године, а преостале 4 до краја идуће године.

(**Непотребно прецртати**)

____
(Име и презиме)

____
(Занимање, назив и адреса установе-предузећа, ако је претплатник у радном односу)

____
(Телефон у стану — Телефон у предузећу)

____
(Број поште, место и тачна адреса)

____
(Сопствени потпис)

РИЗНИЦА ЗНАЊА ЗА МЛАДЕ
ОБУХВАТА СЛЕДЕЋИХ 10 КЊИГА:

1. **Праисторијски живот**
2. **Саобраћај**
3. **Математика**
4. **Васиона, земља и време**
5. **Електроника и енергетика**
6. **Слободно време**
7. **Животиње**
8. **Биљно царство**
9. **Рибе и шкољке**
10. **Инсекти**

Са различитих подручја знања, обухваћених овом енциклопедијом у 10 књига, читалац се информише у складу са најновијим достигнућима у низу научних дисциплина — у астрономији, метеорологији, математици, физици, археологији, биологији, електроници, енергетици, зоологији и другим; књиге такође пружају низ пробраних информација и из области ликовних уметности, музике, позоришта, спорта.

5.000 илустрација у колору

Страна 1.120, великог формата 21,5 x 30 cm, у тврдом пластифицираном повезу.

Првих шест књига излази из штампе у 1978. години, а остале четири појавиће се у 1979. години.

Свака књига носи свој број који показује њено место у комплету. Овај број није везан са редоследом излажења на српскохрватском језику.

Претплатна цена за свих десет књига је

2.400 динара
(20 рата по 120 динара)

Уредним претплатницима књиге се испоручују одмах по изласку из штампе, без обзира на број дотле уплаћених рата, тако да ће претплата трећи у отплату.

По изласку из штампе цена комплета од 10 књига биће 3.000 дин.

EUROCREM®

намазан на хлеб

MMMMMMMMMMMMMMMMMM...

EUROCREM
ЈЕ ХРАНЉИВ,
УКУСАН, ЗДРАВ
ЈЕР САДРЖИ МЛЕКО,
ЛЕШНИК, КАКАО...

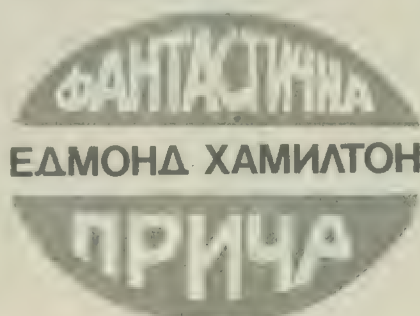

EUROCREM
ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

ЧУВАР

»Чак и ако га не видиш, знај да постоји бесмртни Чувар који чува тајну од злих људи. Његове очи те посматрају!«

Док смо стајали у сеновитим рушевинама давно мртвог града у бразилској дивљини, поново сам гласно прочитао запис који је личио на глас давнине.

Запис Танла од Јора

„Човеку будућности, опомена Танла од Јора! Не тражи скривене тајне, хладан пламен који вечито гори...“

Запитао сам Фоленсбија који је стајао поред мене: — Мислиш ли да је ово упозорење истинито?

Погледао ме помало подругљиво. — Какав си ти геолог кад верујеш у такве глупости, Адамсе?

— Не знам — промрмљао сам. — И раније сам био у земљи Мато Гроса. У њој се чудне ствари догађају.

„Чак и ако га не видиш, знај да постоји бесмртни Чувар који чува тајну од злих људи. Његове очи те посматрају!“

Стајали смо.

Сунце је зашло и нагли тропски сутон брзо је тамнео. У зеленилу, рушевине су биле мрачне и достојанствене. Велика стубишта, зидови од масивне стене, срушени и разбацани; улице омеђене каменим кућама, празним и мртвим, дизале су се усправно из дрвећа и растиња. Ниске сеновите планине почињале су неколико километара северно. Око њих се пружала густа шума.

Познати геолог др Џон Полак водио је експедицију. Али, њу је организовао и стварно, до сада, водио агресивни градитељ рудника Виктор Стинсон. Он је имао сва права на минерале, изузев радиоактивних, који би били откривени.

Није потребно да вам говорим о месецима без резултата које смо утрошили трагајући у огромној регији између Тапајора и река Ксингу. Сваки пут смо залутали. Од експедиције бисмо дигли руке да не беше Стисона. Он и др Полок су се надали да ће ускоро наћи радиоактивна налазишта која се, по легенди, ту налазе.

Подсмевали су се злокобном запису чији сам им превод прочитао.

— Откуд неко зна шта те смешне свраћије ноге значе? — запитао је Стинсон са неверицом.

— Репродукција овог писма се налази у старом португалском запису у Националној библиотеци. Ја сам га прочитао и одгонетнуо — рекао сам им.

И, поново сам гласно преводио, док смо Фоленсби и ја стајали пред старинским рукописом, окружени полутамом.

„Ја, Танл од Јора, поседујем тајну хладне ватре која ствара живот. Њоме сам створио живот у мртвом, својом вештином. Створио сам нешто што личи на човека, а није човек; некога ко није смртан као ми, већ бесмртан.

Похлепа и властољубље су учинили да народ Јора зажуди за мојом тајном. Они су, такође, желели да створе живот у злој намери. Због тога сам искористио своју моћ и уништио град Јор — заувек.

Ускоро ћу умрети. Али, за собом ћу оставити некога ко ће бити веран мојим заповестима, ко ће спречити злонамерне људе да искористе хладну ватру. Да, за собом ћу оставити бесмртног кога сам створио, Чувара који ће штитити тајну за сва времена која долазе!

Ти који читаш, знај: Чуварeве очи те гледају!“

Фоленсби сумњичаво рече када заврших:

— Лепо старо празноверје!

Подсетих та:

— Ипак, ми смо дошли да тражимо радиоактивне наслаге. А „хладна ватра“ може бити само то.

Стинсон гласно изрази гађење:

— Много проклетог хокус-покуса. Ово место заудара на то.

Стинсон се вратио у дашчару у којој је мршаво, старо, академско лице др Полока било нагнуто над картама и проучавало их.

— Колико ми се чини — рече Полок — радиоактивни или какви други минерали су у планинама. Ако има уранијума или торијума, Гајгерови бројачи ће открити.

Стинсон климну кратко.

— Почећемо ујутру са прочешљавањем.

Бројачи су уништени!

Ујутру, када сам изашао из дашчаре у влажну сиву зору, Фоленсби је већ устао и чекао ме. Лице му је било необично.

— Адамсе, нешто се догодило! Преко ноћи је неко ушао у складиште, на силу отворио закључане челичне кутије са инструментима и уништио све Гајгерове бројаче!

Журио сам за њим до складишта. Остали су већ били ту, а Стинсоново лице је било црвено од беса.

Тешке челичне кутије су лежале на земљи. Гајгерови бројачи, које су штитиле, били су обичне крхотине метала.

— Кутија је била закључана, а кључ је био код мене — рече Полок збуњено. — Али, неко их је једноставно развалио.

— Проклети Индијанци — оптуживао је Стинсон. — Њихово лудо празноверје их је натерало да покушају да нас зауставе.

— Они чак и не знају шта је Гајгеров бројач — приметио сам. — А нису ни довољно снажни да развале челичну кутију као да је од картона. За то је потребна надљудска снага!

Стинсон се окренуо према мени: — То је био онај твој Чувар, претпостављам? Онај бесмртни, синтетички човек?

Избацио је гласан, подругљив звук, па наставио:

— Али, сујеверни идиоти нас неће зауставити. Ја међу својим стварима имам Гајгеров бројач који није уништен. Кренућемо према планинама, пре него што дивљаци смисле какву нову подвалу. Гир, остаћеш овде, и пушком мотрити на њих док смо одсутни.

Четири сата смо се лагано кретали по нижим падинама планине. Стинсон је носио бројач и стално га контролисао. Али, није се показивало присуство радијације.

— Шта мислиш, шта је отворило оне металне кутије, Адамсе?

Слегао сам раменима.

— Не желим да нагађам.

— Нешто мислим — рече Фоленсби — то се морало радити врло лагано, да се не створи бука. Ниједно људско биће нема такву снагу.

У том тренутку до нас допре Стинсонов крик радости.

— Слушајте ово! — викао је док смо журили према њему.

Бројач је давао сигнале. После неколико тренутака, наново. Стинсон се понашао као пас на трагу. Полетео је уз стену, па онда назад путем којим смо ми дошли. Бројач је утихнуо.

Кренуо је у узани процеп у стени. Бројач се одмах огласио.

— Овде је негде! Идемо!

Славин је ишао први са лампом. Јер, процеп у стени је био пут који је водио у мрачно срце планине. Темпо откуцаја бројача нагло се повећавао, док куцање није постало непрекидно.

— Приближавамо се! — викнуо је Стинсон.

Славин је изненада устукнуо над нама и викнуо.

— Пазите, овде је литица!

Лампа је показивала мрачан, таман амбис. Клекли смо на колена и пузали пажљиво до ивице.

Доле, на дну стрмени, дубоко, дубоко доле, био је чудесан пламен опалне, бледе светлости.

— Доле је радиоактивност највишег степена! — рече Полок застрашено. — Није ни чудо што је бројач полудео!

— Можемо да се спустимо доле — рече Стинсон нестрпљиво. Спустио је лампу. — Погледајте путељак.

— Стаза је усечена! — рече Фоленсби. — Неко је то давно урадио, да сиђе у центар радијације. Мислите ли да је то могао бити...

— Не лудујмо више о Чувару и свему томе. Имамо у рукама оно што смо тражили.

— Не можемо тек тако у толико зрачење — бунио сам се.

— Можемо — успротиви се Полок. — Заштитна одела су са осталом опремом, у случају да дуготрајан рад са радиоактивним материјалима буде неопходан.

— Фоленсби, ти и Славин се вратите и донесите их — нареди Стинсон. Чекаћемо вас.

На дну амбиса

Било нам је потребно два сата да стигнемо до дна огромне јаме. На дну су Стинсон и Полок, па чак и груби Славин, стали и буљили у чуду.

Дно је било километар у пречнику. И оно и ближе стене су биле осветљене бледим жаром од онога у средини. Камени под је на том месту правио велико улегнуће. У тој природној, купастој дупљи тињала је, горела и увијала се избочена маса стене. Личила је на џиновски опал.

Нас петорица, пет необичних фигура у просторној заштитној опреми са навученим маскама, зурили смо у светлећу масу.

— Непоновљиво! — шапнуо је Полок. — Закаснели изданак примарне радиоактивне материје из Земљиног језгра. Овде, у овој шпиљи!

Фоленсбијев глас је био промукао:

— Стојимо у озрачењу које је смртоносно, али одела нас штите.

Стинсон није обраћао пажњу на њих. Није био у стању да се чуди или диви. Шчепало га је јаче осећање.

— Постоји нешто на странама улегнућа — рече брзо.

Почео је да трчи напред. Пошли смо за њим, после неколико тренутака. Стигли смо до ивице улегнућа.

Стинсон показа доле:

— А мислио сам да је стари запис обична глупост. Гледајте тамо!

Видели смо оно што и он. У странама су била урезана удубљења — неколико њих око пламтеће материје.

Лабораторија Танла од Јора

У удубљењима су били столови од олова, посуђе и инструменти. Неки су били слични модерним инструментима, неки потпуно различити.

— Лабораторија Танла од Јора! — прошапута Фоленсби.

— Истина је, значи! — рече Полок ошамућено. — Некада је, у незнаној прошлости, постојала наука на Земљи, како легенда и каже. Наука као наша, или већа од ње.

— Још не схватате! — вриштао је Стинсон. — Погледајте то на држачима: стаклени калуп!

Погледали смо. То је било у једном од удубљења, мало даље уз ивицу од места где смо ми стајали. Прозрачан, сјајан стаклени калуп људског тела. Био је подигнут на оловно постоље, био је у самом срцу радијације, а био је празан.

Дошао сам до Полаковог лица:

— Калуп људског тела. А Танлов рукопис каже...

— Да је створио бесмртног, вештачког човека, андроида! — завршио је Стинсон.

Фоленсби је пребледео и пренераженог лица ми се окренуо:

— Значи истина је, Адамсе! Постојао је, и још постоји Чувар! Човек створен у овој радијацији, остављен да чува ово место!

Стинсон се насмејао:

— Која нација не би дала све што има за тајну стварања човека, који баш и није потпуно човек, али који би ратовао боље од људи?

— Шалиш се — рече Полок збуњено. — Ниједан човек не би предложио да се такво откриће користи у те монструозне сврхе.

— Не, он се не шали — рекох — Он стварно тако мисли.

Стинсон је стајао, гледајући нас са рукама на куковима. Изгледало је да ужива.

— Да. Тако мислим. И шта ћеш ти да предузмеш?

Угледали смо Славина који је, као да слуша неки уговорени знак, извукао пиштољ и уперио га у нас. Стинсон је пришао и извадио нам пиштоље из корица.

— Хоћеш ли да нас убијеш? — запита Фоленсби. — Како ћеш то, касније, објаснити?

— Лако — подсмевао се Стинсон. — Толико има могућности за несрећу док је експедиција у џунгли.

Тада сам ја проговорио:

— Заборавио си нешто, Стинсоне.

— Да? Шта?

— Заборавио си Чувара — рекох.

Стинсон се насмеја.

— Ако тај чувар још постоји, за њега ћемо се побринути Славин и ја када се појави. Али, прво ћемо се о вама постарати.

— Чувар се већ појавио — рекох му. — Он је управо овде, са нама.

Његово лице поружне.

— Копчам, Адамсе. Ти ћеш викнути: „Пази, Чувар је иза тебе!" И мислиш да ћемо ти поверовати и окренути се.

— Не — рекох. — Чувар није иза тебе, он је пред тобом.

— Значи, невидљив је — подсмевао се Стинсон. — Претпостављам да га не могу видети.

— Можеш да га видиш — рекох. А тада опет рекох: — Ти говориш са њим, Стинсоне. Ја сам Чувар.

Завлада тишина. Онда се Славин насмеја.

— Значи ти си Чувар, Адамсе? Онај бесмртник? Па, да видимо јеси ли бесмртан и после овога!

Пиштољ прасну. Осетио сам ударац зрна које је пролазило кроз моје тело. Осетио сам удар, али не и бол. Стајао сам и смејао се Стинсону.

Скинуо сам заштитну капуљачу и опрему. Скинуо сам и осталу одећу, лажну косу и обрве које сам увек носио када сам се кретао међу људима.

Стајао сам пред њима, онакав какав јесам: андроид, вештачки човек, без косе, глатке коже. Био сам у радијацији која убија људска бића и смешио им се.

— Господе — рече Полок изгубљено. — Погледајте му плућа. Рана...

Сви су гледали у рану коју је направило зрно на мом гумастом, синтетичком телу. Рана се, док су посматрали, лагано затварала.

— Он је Чувар! — шапутао је Фоленсби, зурећи дивље у мене.

— Он није човек, не можемо га убити! — вриштао је Славин.

Онда сам ослободио своју снагу. Бацио сам их у удубљење, право доле у велику, разбукталу радиоактивну масу.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мудрост лисице се често прецењује јер јој се у заслугу уписује и глупост кокоши. (Ханс Кастер)

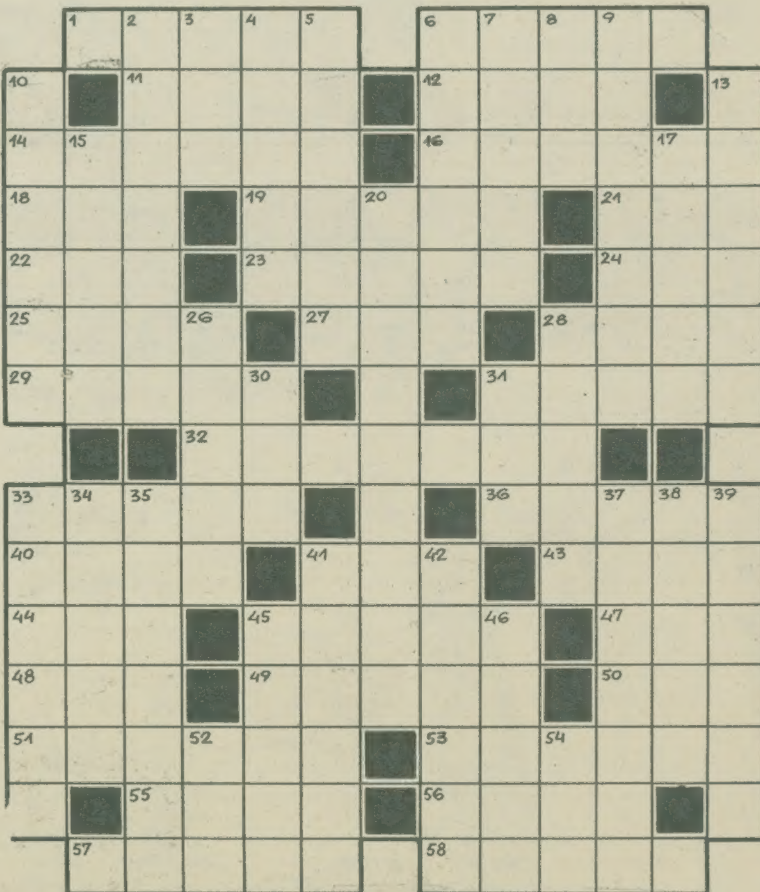
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Роман Хенрика Сјенкијевича, 6) једноставан, 11) агрегатно стање воде, 12) остатак, 14) пршљенаста кост кичме, 16) циљеви којима тежимо, 18) оружани сукоб народа, 19) позорница, 21) део теразија, 22) мађарски песник (Ендре), 23) име нашег истраживача Секеља, 24) летовалиште на Кварнеру, 25) пречишћен памук, 27) наша филмска глумица (Ева), 28) оштећење, 29) место у Србији, 31) обрађивати земљу плугом, 32) врста спорта, 33) наш познати позоришни глумац и редитељ (Бранко), 36) кајгана, 40) улога, 41) повишена нота „ге", 43) младунче кокоши, 44) стара мера за тежину (мн.), 45) област у Војводини, 47) гозба, 48) оквир, 49) врста спорта, 50) старојеврејски краљ, 51) место у Банату, код Зрењанина, 53) роман Лајоша Зилахија, 55) део тела, 56) име глумца Саваласа („Којак"), 57) фин, углађен, 58) пркоси.

УСПРАВНО:

1) Хемијски знак фосфора, 2) контактирати, дружити се са неким, 3) бивши светски првак у шаху (Михаил), 4) син Агамемнона (мит.), 5) метална кошуља, 6) род од имања, летина, 7) чувар реда, 8) зоље, 9) део фудбалског гола, 10) апарат, 13) класа највиших кичмењака, 15) радио-локатор, 17) део руке у прегибу, 20) тропско дрво, абонос, 26) име нашег младог филмског глумца Вучковића, 28) будак, пијук, 30) збирка старије скандинавске књижевности, 31) орган чула вида, 33) простор између редова, 34) просторија за радионицу, 35) саставни део чега, 37) врста еруптивне стене, 38) пропелер, 39) гонити, 41) врста птице, 42) маштати, снивати, 45) осећање неспокојства (мн.), 46) земљиште, тле, 52) енглески писац (Сомерсет), 54) аждаја.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Кампанела, струјомер, Илер, акт, лежати, ан, ботаничар, фис, мк, нз, октопод, В, Ана, Лапово, т, невин, обрт, Те, ч, пепељасти, елан, ртић, Токај, нни.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523, Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132.00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Претплата се врши на жиро-рачун 60801-603-16915 уз обавезну назнаку НИП „ПОЛИТИКА", ООУР „Политикин забавник". Годишња претплата у страној валути: Долар 29, ДМ 68, Ффр 143, СФрс 73, Шкр 125. Уплате из иностранства примају се на девизни рачун НИП „Политика" код Инвест банке — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054 са обавезном назнаком за „Политикин забавник". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ГЛЕ? ОТКАД ТИ ПУШИШ НА ЛУЛУ?

ПРИПАЛИЋУ ТИ... АЛИ, ГДЕ МИ ЈЕ УПАЉАЧ?

ХМ?

?

ДО ЂАВОЛА... БИО ЈЕ ТУ...

ЕВО ГА! АЛ' НЕМА КРЕМЕНА! СТАВИЋУ...

КЛИК КЛИК

И ЗАРДА СЕ ОТКОТРЉА ПОД ОРМАН...

ЕВО...

ПИХ!

АЛ' БЕНЗИН МИ ЈЕ ПРИ РУЦИ!

ПФФФФФ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ТАМО, ГДЕ ДАБРОВИ ЖИВЕ

Желио бих да сазнам живе ли даброви у нашој земљи или у неким другим деловима Европе.

Владимир Лазић,
Тузла

По својим особинама дабар је сигурно један од најнеобичнијих глодара. Међутим, пошто га је човек због скупоценог крзна вековима немилице уништавао, ова занимљива животиња данас више не насељава подручја где је некада била веома честа. Наиме, дабар је раније

живео у целој Европи, од ивице глечерских покривача до јужних граница умерених шумских појаса. Било га је, дакле, и на територији Југославије. Дабар је настањивао такође и целу Азију и Северну Америку, али је данас готово сасвим истребљен у Европи, веома проређен у Азији и Новом континенту. Ипак, захваљујући људској бризи и забрани лова, овај глодар је доста чест на северу Канаде и Северне Америке и на северу Азије. Веома је редак у Европи а код нас та уопште нема.

САКСИЈА И ЕНЕРГИЈА

Да ли саксија окачена о зид поседује кинетичку енергију?

Зоран Стојанић,
Бела Црква, Банат

Кинетичку енергију (кинетичка енергија је облик механичке енергије) поседује тело док се креће. Значи, кинетичка енергија (енергија кретања) је строго везана за кретање неког тела. Према томе, тело у миру (а причвршћена саксија је у стању мировања) не поседује ову енергију. Али тело у миру поседује потенцијалну енер-

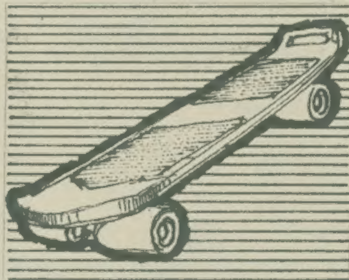

гију (енергију положаја). Када неко тело које је било у миру (на пример, причвршћена саксија) почне да пада долази до смањења његове потенцијалне енергије, тело убрзава своје кретање чиме се повећава његова кинетичка енергија, јер што је брзина кретања већа утолико је већа и кинетичка енергија.

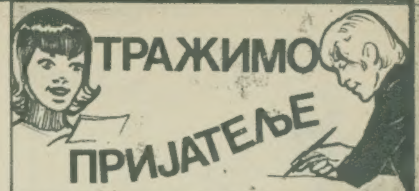
СКИ-РОЛ ЗА ВАС!

Као што смо вам обећали у прошлом броју, потражили смо и пронашли најјефтинији ски-рол за вас. Трагање није било лако пошто се, широм Југославије, „летећа даска" ретко може наћи. Производе је углавном занатске радње, што значи у врло малом броју и тек понеко предузеће. Цене су такође различите и крећу се до 800 динара!

Ипак најјефтинији ски-рол или како се још назива скејт борд, производи „Механотехника" из Изоле. Цена је приступачна — 490 динара!

Ступили смо у везу са фабриком и договорили се да читаоцима „Политикиног забавника" омогућимо да на наједноставнији начин дођу до ски-рола. У броју 1384 објављујемо наруџбеницу коју треба само да попуните и пошаљете „Механотехници" у Изоли. Платићете ски-рол када вам буде стигао преко поште, поузећем.

Драгица Видић-Протић, 23000 Зрењанин, Шумадинска 8 — 16 година, тражи пријатеље из Смедерева и Глигинаца

Драган Пешевски, 91300 Куманово, Треће македонске ударне бригаде 69/3/13 — 13 година, скупља значке, привеске, и разгледнице, воли музику и спорт

Ана Пекић, 58000 Сплит, Обала ЈНА 1, — 15 година, скупља марке, постере и плоче

WALT DISNEY
МИКИ

БЕЛКА УВЕК ПРИРЕ-ЂУЈЕ ЗАБАВЕ ПОД МАСКАМА!

ЗНА ОНА ШТА РАДИ...

И ОНА ЈЕ ЈЕДНА ОД ВЛАСНИЦА ОВЕ РАДЊЕ!
КОСТИМИ ЗА ИЗНАЈМЉИВА

МАСКИРАЋУ СЕ У ОРАНГУ-ТАНА!
КОСТИМИ ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ
НЕЋЕШ!

ПОШТО ЋУ ЈА БИТИ ПРИНЦЕЗА...
КОСТ ИЗНА

...ТВОЈ КОСТИМ МОРА ДА СЕ СЛА-ЖЕ С МОЈИМ!

ВАЖИ! НЕМАМ НИШТА ПРОТИВ ТОГА ДА БУДЕМ ПРИНЦ!

ПОТРЕБНО МИ ЈЕ ПРИНЧЕВСКО ОДЕЛО... МАЊЕГ БРОЈА!
1-29

ЖАО МИ ЈЕ... ПРИНЧЕВСКИ КОС-ТИМИ НАМЕЊЕНИ СУ ИСКЉУЧИВО КРШНИМ МОМЦИМА!

ЗНАМ ШТА ЋЕШ! СЕЋАШ СЕ ОНЕ БАЈКЕ О ПРИН-ЦЕЗИ И...

РАЗВЕДРИ СЕ, МИКИ! У ПО-НОЋ ЋЕШ МОЋИ ДА СКИНЕШ МАСКУ И ИШЧАУРИШ СЕ У МЛАДИЋА!